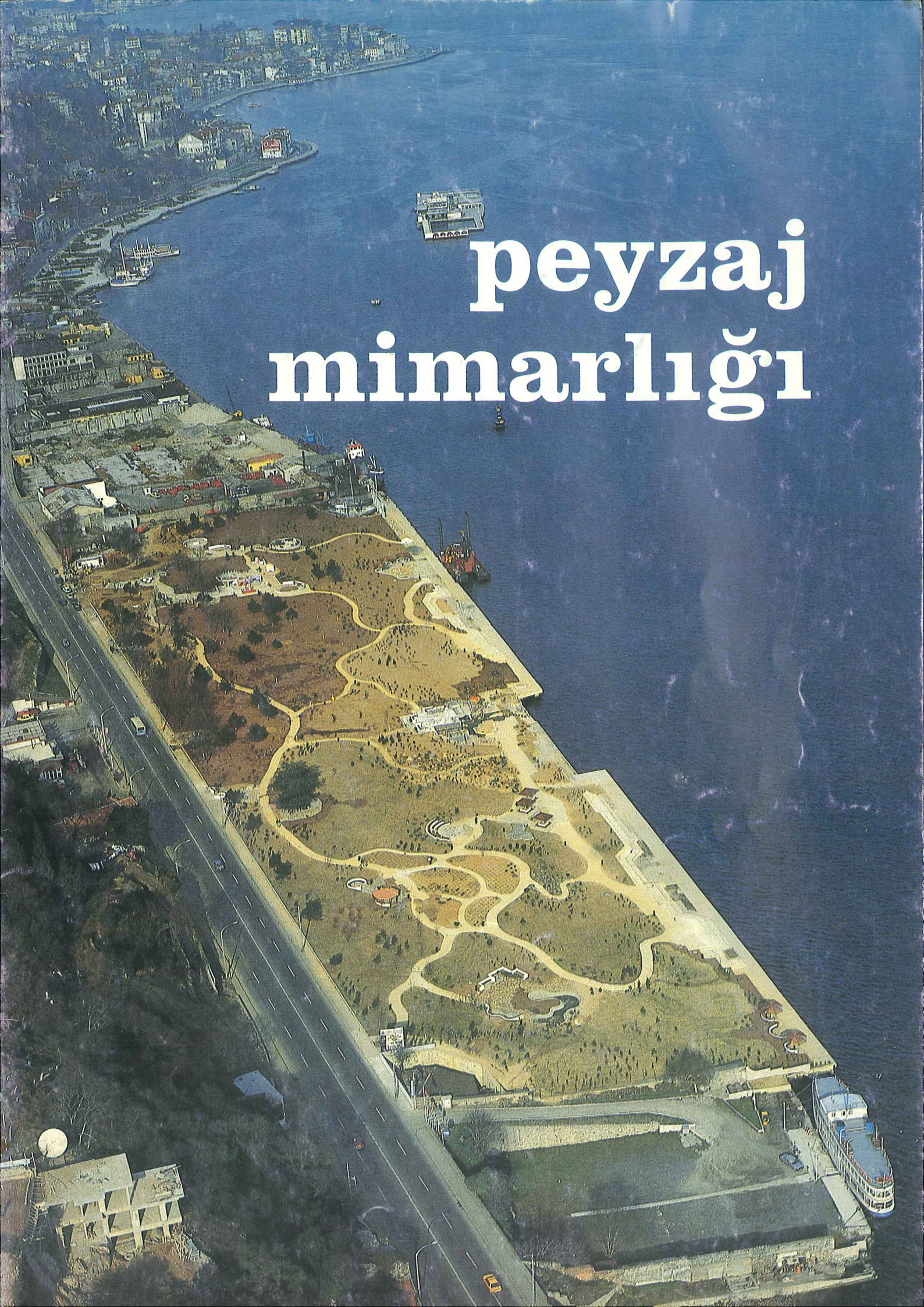
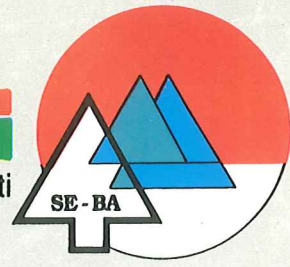

peyzaj mimarlığı

SE-BA Ticaret ve Sanayii Kollektif Şirketi

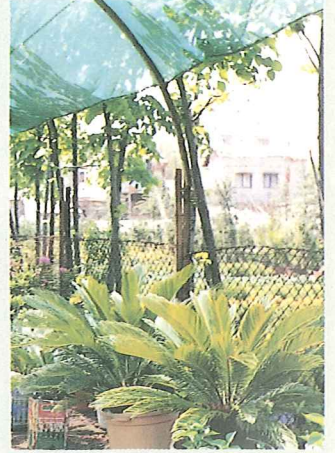

Çevre düzenlemeleri ve peyzaj mimarlığında lider kuruluş

İthal ve yerli bahçe ve süs bitkileri,
tanzim, toptan satış ve uygulamaları,

ÜRETİM ve DEPO

Uzunçayır Yolu Mandıra Cad. Hasanpaşa. İstanbul - TÜRKİYE
Tel: 340 35 76 Fax: 339 26 92

SE-BA Ticaret ve Sanayii Kollektif Şirketi

MERKEZ VE PERAKENDE SATIŞ

Ankara Asfaltı Necipbey Sok. Emek Sitesi No: 1 Acıbadem-Kadıköy-İstanbul-TÜRKİYE
Tel: 339 20 40 - 339 15 46

ÜRETİM ve DEPO

Uzunçayır Yolu, Mandıra Cad. Hasanpaşa, İstanbul-TÜRKİYE
Tel: 340 35 76

Peyzaj Mimarisi Derneği
Yayın Organı

Official Organ to the Association of Turkish
Landscape Architects

- PEYZAJ MİMARİSİ DERNEĞİ Tarafından Mart, Temmuz ve Kasım aylarında olmak üzere yılda üç kez yayımlanır.
Three issues in a year Journal of the Association of Turkish Landscape Architects

- YAYINLAYAN
Peyzaj Mimarisi Derneği Yayın Komitesi
Zeynep Tülin ÖZGEN
Nadide AYHAN
İpek Melek ŞEN
Ali Rıza SAĞIR
Nurcan KÜÇÜK BAYDAR

- YAYIN YERİ VE YAZIŞMA ADRESİ
TMMOB Ziraat Mühendisleri Odası Merkezi
Karanfil Sokak No: 28/19
Kızılay / ANKARA

- EDERİ
50.000 TL. (KDV dahil)
30.000 TL. (Öğrenciler için)

- DERNEK ADINA SAHİBİ ve YAZIŞLARI MÜDÜRÜ
Publisher and Editor in Chief
Prof. Dr. Yalçın MEMLÜK

- GENEL KOORDİNATÖR/General Coordinator
Ali Rıza SAĞIR

- SAYFA DÜZENİ/Graphic Design
Peyzaj Mimarisi Derneği Yayın Komitesi

- DİZGİ/Typesetting
Bülend KIYIŞKAN

- EDITÖR/Editor
Fehmi AKYÜZ

- PEYZAJ MİMARİSİ DERNEĞİ
YÖNETİM KURULU
Prof. Dr. Yalçın MEMLÜK
Doç. Dr. Halim PERÇİN
Metin ÇİLAY
Betül UYAR
Suat DURMUŞ

- PEYZAJ MİMARİSİ DERNEĞİ
İSTANBUL ŞUBESİ YÖN. KURULU
Doç. Dr. Yalçın ÖZGEN
Ali Rıza SAĞIR
Nurcan KÜÇÜK BAYDAR
Doç. Dr. Mehmet TUNBIŞ
Nadide AYHAN

YAYIN KOŞULLARI

- Gönderilecek yazılar 6-7 daktilo sayfasından uzun olmamalıdır.
- Yazıların sonunda 200 kelimeye kadar Türkçe İngilizce özet bulunması arzu edilmektedir.
- Çizimler 1/2 oranında küçültüldüğünde okunabilir olmalı, görsel malzemeler yazıyla birlikte gönderilmeli ve kaynak belirtilmelidir.
- Yayın Komisyonu gönderilen yazıları basmakta veya basmamakta serbesttir.
- Yazılardaki görüşler ile çeviri için kaynak gösterilmesi gerekir.
- Gönderilen yazılar iade edilmez.
- Tüm yayın hakları PEYZAJ MİMARLIĞI DERGİSİ'ne aittir.

Kaynak gösterilerek alıntı yapılabilir.

KURUÇEŞME PARKI

PEYZAJ MİMARLIĞI'NDAN	3
İSTANBUL ŞUBE'DEN HABERLER	4
KURUÇEŞME PARKI	6
PAMUKKALE'DE "HOTEL THERMAL COLOSSEA" ÇEVRE DÜZENLEMESİ	14
PATLAYAN TURİZMİN PATLAYAMAYAN ÇEVRESİ	15
VAHDETTİN KORUSU	16
MISIR	28
MEZARLIKLAR	34
BAHARİYE YAYA YOLU	38
İSTANBUL PARKLARINDA SULAMA	40
PEYZAJ MİMARLIĞINDA BİLGİSAYAR KULLANIMI	46
PEYZAJ VE BİLGİSAYAR	49
MODÜLER ÇOCUK OYUN SİSTEMLERİ	50
BAHÇE FESTİVALLERİ	52
İSTANBUL'DAKİ KAFE - SERALAR	55
MURATPAŞA PARKI	57
BASIN'DAN SEÇMELER	58
İSTANBUL BÖLGE TOPLANTISI BASIN BİLDİRİSİ	59
ŞEHZADE BURHANETTİN EFENDİ YALISI	62

PEYZAJ MİMARLIĞI'ndan

Sevgili Okurlar

Elimizdeki dergi ile sizlere bir kez daha ulaşmanın mutluluğunu ve gururunu yaşıyoruz.

Peyzaj Mimarlığı Derneği ülkemizde dernekler açısından çok az rastlanılabilecek etkinlikler yanısıra yayın zenginliği ve sürekliliği ile bu günlere geldi. Tüm emeği geçenlere şükranlarımızı sunuyoruz.

Ülkemizin her konuda büyük bir değişim yaşadığı bir süreçteyiz. "Peyzaj Mimarlığı" disiplini de kendi içinde bu değişim ve gelişimi yaşıyor.

Peyzaj Mimarlığı Dergisi'nin bu sayısı sizlere bu değişim ve gelişimi hissettirecek tarihi bir nitelik taşımaktadır.

Bildiğiniz gibi Peyzaj Mimarisi Derneği, gelişen koşullar paralelinde genel merkez dışında Peyzaj Mimarlarının yoğunlaştığı merkezlerde şubeler kurdu. İstanbul, İzmir, Adana, Antalya şubelerimiz beklentilerimizin üstünde faaliyet gösterdiler ve başarı sağladılar. Bir yandan bu disiplinin gerektiği konuma gelmesi için çalışan, öte yandan örgütlülüğün yasal meslek disiplini haline dönüşmesine gayret gösteren tüm şubelerimiz ve üyelerimizi mesleki dayanışmanın çok seçkin bir örneğini sergiledikleri için yürekten kutluyoruz.

Bu sayıyı bütünü ile İstanbul şubemiz hazırlamıştır. Dikkat edilirse bu sayıyla derginin salt akademik içerikli olmaktan çıkıp, mesleki içerikli olmaya başladığı görülmektedir.

Bu yüzden tarihi bir değer taşıdığını belirttik. Artık Peyzaj Mimarlığı bir meslek disiplini olarak kendi ayaklarının üzerine basmaya yürümeye başlamıştır. Sırada İzmir, Adana ve Antalya var. Onların hazırladıkları mesleki derginizi de yakın bir zamanda sizlere sunmanın mutluluğunu yaşayacağımıza inanıyoruz.

A.Ü. Ziraat Fakültesinde bir bölüm olarak kurulan "Peyzaj Mimarlığı" disiplini günümüzde 7 ayrı üniversite içinde eğitim ve diploma veren bir konuma geldi. Yılda yaklaşık 500 kadar peyzaj mimarı mesleki yaşama başlıyor, elbette sıkıntılar var; bunları aşmanın yöntemleri olarak örgütlülük ve dayanışmayı temel ilke olarak aldık. Büyük ölçüde başarılıyız ancak, daha büyük başarılar elde etmek istiyoruz. Gelecek sayılarımızda hedeflediğimiz başarıları da elde ederek, daha nitelikli güzel yayınlarla sizlerin karşısına çıkmak en büyük isteğimiz.

1994'ün Peyzaj Mimarlığı açısından büyük başarılarla dolu olmasını diler, hepimizin yeni yılını kutlarız.

Saygılarımızla,

Peyzaj Mimarisi Derneği
Yönetim Kurulu

İSTANBUL ŞUBE'DEN HABERLER

● İstanbul Şubesi'nin açılması için eski üyelere Doğan Bayraktar, Kayhan Bakan, Nurcan Küçük Baydar, Celal Önsoy, Çetin Sarper, Gülbin Gönen'in dernek merkezine 15-12-1990'da gönderdikleri dilekçe olağan üstü genel kurulu 2.4.1991 günlü kararı ile uygun görülmüş, kurucu üyeler olarak Prof. Dr. Ahmet Cengiz Yıldızcı, Gülbin Gönen ve S. Ata Turak'ı atamıştır. Çalışmalar sonucu 30.6.1992 tarih ve 34-57/044 sayılı ile İstanbul şubesi kurulmuştur.

21.11.1992 tarihinde İSKİ toplantı salonunda yapılan 1. olağan genel kurulunda Prof. Dr. Ahmet Cengiz Yıldızcı, Dr. Celal Önsoy, Nurcan Küçük Baydar seçilerek 2. olağan genel kurul tarihi olan 23.5.1993 tarihine kadar çalışmalarını başarılı bir şekilde yürütmüşlerdir.

● Yönetim Kurulu'nun 17.04.1993 tarihinde İstanbul Komitesi, Eğitim Komitesi ve Sosyal Komite'nin destek ve katkıları ile bir etkinlikler dizisi planlanmış ve uygulanmıştır. "2000 Yılına Doğru İstanbul'un Kentsel Yeşil Alan Sorunları" konulu bir panel düzenlenmiş, bu panelde Anakent Belediyesi Genel Sekreteri, Mimarlar Odası ile Şehir Plancıları Odası başkan ve başkan yardımcıları, dernek temsilcisi, Mimar Sinan Üniversitesi'nden bir temsilci panelist olarak katılmışlardır.

Aynı gün mesleğe uzun yıllar hizmet vermiş ve kendini mesleğimize adanmış üç meslektaşımıza,

Yapılan kongremizden görüntüler

Sn. Prof. Dr. Günel Akdoğan,
Sn. Prof. Dr. Besalet Pamay,
Sn. Zekai Bayer'e birer hizmet plaketi verilmiştir. Ayrıca İstanbul'daki yeşil alan çalışmalarına katkıları ile mesleğimize ve meslektaşlarımıza gösterdiği ilgi nedeni ile Büyükşehir Belediye Başkanı Sn. Prof. Dr. Nurettin Sözen'e de bir plaket verilmiştir.

Panel sonrası yapılması planlanan kuruluş kokteylimiz Cumhurbaşkanlığı Sn. Turgut Özal'ın aynı gün vefatı nedeniyle iptal edilmiştir.

● 2. olağan genel kurul yapılmış, yönetim kurulu üyeliklerine Doç. Dr. Yalçın Özgen, Ali Rıza Sağır, Nurcan Küçük Baydar, Doç. Dr. Mehmet Tunbiş ve Nadide Ayhan seçilmişlerdir.

● 25.9.1993 tarihinde odalaşma sürecinde Peyzaj Mimarisi Derneği'nin genişletilmiş İstanbul Bölge toplantısı Tarık Zafer Tunaya Kültür Merkezi'nde yapılmıştır. Toplantıya Ankara Genel Merkez, Ankara Şube, Adana Şube, Antalya Şube, İstanbul Şube ile Ege Peyzaj Mimarları Derneği katılmışlardır.

İlkbaharda yapılacak TMMOB genel kurulu için uygulanacak strateji ile üye kayıtları ve meslek disiplini sorunları ele alınmıştır.

Toplantı aynı salonda verilen kokteyl ile sona ermiştir.

● Mesleğimize ve meslektaşlarımıza verdiği önem ve destekleri ile tanıdığımız Fatih Belediye Başkanı Sn. Dr. Yusuf Günaydın şubemizin merkezi olarak kullanılacak üzere bize yeni yaptırdığı kütüphane içinde bir yer tahsis etmiştir. İstanbul Şube tarafından tefrisatına başlanmıştır.

Bu vesile ile Fatih Belediye Başkanı Sn. Dr. Yusuf Günaydın ve Fatih Belediyesi Teknik Başkan Yardımcısı Sn. Reşat Akçay'a teşekkürü bir borç biliriz.

KURUÇEŞME PARKI

Prof. Dr. Günel AKDOĞAN

İşveren	: İSTANBUL BÜYÜKŞEHİR BLD.
Proje	: Prof. Dr. GÜNEL AKDOĞAN
Proje Grubu	: Prof. Dr. GÜNEL AKDOĞAN Y. Mim. DENİZ ASLAN
Yüklenici Firma	: BULVAR İNŞAAT
Toplam Alan	: ~ 30.000 m ²
Proje Başlama-Bitiş	: OCAK 88 - MART 88
Uygulama Başlama-Bitiş	: TEMMUZ 88 - ŞUBAT 89

GİRİŞ

Koruları, köşklere, ahşap evleri, yalıları ile Kuruçeşme, 1920'lere kadar İstanbul Boğazı'nın en güzel yerleşim alanlarından birisi olarak bilinir. Devrin Başbakanı (Sadrazam) Damat Ferit Paşa'nın burada (bugünkü park alanı) bir kömür deposu inşası için verdiği karar, o zamanki şehiremini (Belediye Başkanı) Cemil Topuzlu'nun istifası ile sonuçlanan direnişine rağmen gerçekleşir. Böylece, Osmanlı İstanbul'unun son yıllarından başlayarak, Cumhuriyet döneminin Boğaziçi peyzajında 1989'lara kadar, çevre kirliliğinin somut bir örneği, kap-kara bir leke olarak kalmağa devam eder.

1983 yılı Kasım ayında yürürlüğe giren 2600 sayılı "Boğaziçi Yasası" kıyıda yer alan kum, kömür ve akaryakıt depoları ile tersanelerin iki yıllık süre içinde kaldırılmasını öngörüyordu. Bakanlar Kurulu'nun bir türlü karar alamamasına rağmen, Anakent Belediyesi

Kuruçeşme'deki kömür depolarının kaldırılması için 1987 yılı başlarında harekete geçti. Bu arada devrin Turizm Bakanı tarafından otel yapılmak kaydı ile bir firmaya 49 yıllığına tahsis edilen bu alanın halk için bir kıyı parkı olarak düzenlenmesi konusunda Belediye Başkanı B. Dalan büyük bir mücadele verdi. Park alanının Denizcilik İşletmesinin mülkiyetinde bulunuşu ise bir protokol ile geçici olarak çözüme kavuşturuldu.

Kömür deposunun söküm ve taşınma işlemleri 1988 yılı ortalarına kadar devam etti. Parkın düzenlenmesi 1989 Şubatının sonunda tamamlandı ve 3 Mart 1989'da açılışı yapıldı.

PLANLAMA

Planlama alanının iki ve üç boyutlu geometrisinden kaynaklanan zorluklar, doğal topografyanın kömür deposunun yer yer 7-10 m.'yi bulan istinat duvarları ile kesilmişliği, ağır vinçlerin gidip geldiği yüksek beton perdeler, yükleme - boşaltma platformları, çok sağlam şekilde inşa edilmiş rıhtım bandının yaratmış olduğu tek düzelik, boğaz yolu ile kıyı arasında dolgu ile ortaya çıkacak eğimler ve bunların yer yer ortaya koyacağı sıkışmalar... Bütün bunlar, projenin ilk karar aşamasındaki önemli problemler olmuştur.

Genel konsept olarak proje, yakın yerleşim birimlerine hizmet etmesi öngörülen, sınırlı türde aktif rekreasyon olanakları sağlayan, daha çok pasif aktivitelere yönelik, küçük bir kıyı parkı olarak programlanmıştır. Geri plandaki doğal doku ile bütünleşmesi düşüncesi ise; hareketli bir arazi plastiği ile bol yeşil alan yaratma olgusunu önemli bir verisi olarak ortaya koymuştur.

Ulaşım konusunda: Kul-

lanıcıların bu parka daha çok yakın çevreden yaya olarak gelmelerini, daha uzakça yerlerden geleceklerin Toplu taşıma olanaklarından yararlanmasını teşvik etmek, hafta sonlarında daha yoğun olarak gerçekleşecek özel oto trafiği için ise, Yol Boyu Parkı olgusunun kaçınılmazlığını kabullenmek gibi verilerden hareket ederek, bir otopark önerisi getirmemek, bu konuda ve bu bağlamda, büyük masraf ve emeklerle elde edilecek sınırlı ölçüdeki düz alanların, boğaz ve halk için, işlevlerinin, yeşil alan olarak öncelik ve önemleri de gözönüne alınmıştır.

Parkın işlevleri yönünden programlanması:

Aktif İşlevler:

Kıyı rekreasyon eylemleri (Balık tutma, güneşlenme, gezinti olanaklarının yaratılması).

Gezinti yollarının koşu parkurları gibi işlevler üstlenmesi.

0-6 ve 6-12 yaş grubu çocuklar için farklı algılama ve kullanıma yönelik mekansal düzenlemeler ve yaratıcılığı teşvik eden oyun öğeleri tasarımı.

Pasif İşlevler:

Özel bahçeler: Su bahçesi, gül bahçesi, kaya bahçesi, kafe çevresi, müzik anfişi, oturma ve seyir alanları

olarak programlanmıştır.

TASARIM VE İLKELERİ

Boğaz yolu ile bölünen arka plandaki koru yeşilliklerini görsel olarak kıyıya bağlamak, kullanıcıyı bedensel yönden hareketliliğe yönlendirirken mekansal değişimleri algılamasını sağlayıcı ve öğretici düzenlemeler yapmak, genç peyzaj mimarı namzetleri için bir eğitim malzemesi oluşturmak, kent içi bir parka özgü ayrıntıları küçük bahçe üniteleri ile ölçülü bir boyutta tasarımılamak, önerilen yeni topoğrafya ile park alanını yüzey olarak artırmak ve duvar yapmaksızın düzlükler yaratmak, farklı biçimde yönlendirilmiş eğimlerle uygun çözümler getirmek... olarak özetlenebilir.

Sirkülasyon: Topoğrafya ile uyumlu organik bir akış içinde, insanı yormadan yönlendirici, farklı bakılarla Boğaz peyzajını değerlendirmeye, mekansal ve görsel ilişkiler kurmaya yönelten, yer yer oturma ve seyir terasları ile bütünlünen bir sistem önerilmiştir. Bu sistem

% 20 ve yukarısını bulduğu noktalarda rampa ve mer-

divenlerle çözümlenerek yer yer kaya bahçeleri ve seyir platformları ile bütünleştirilmiştir. Ana giriş ile kıyı arasında ve eğimin en az olduğu bir güzergahtan özürülülerin ve çocuk arabası ile gelen annelerin kullanabilecekleri bir ulaşım sistemi getirilmiştir.

Malzeme Seçimi: İşlevsel, ekonomik, kolay sağlanabilen, uygulaması basit, eğitsel ve görsel kompozisyonlara uyumlu malzemelere öncelik verilmiştir. Prekast döşeme elemanlarının yanısıra, eski yol sisteminden sökülen granit taşlar, Gebze çevresindeki eski taş ocaklarından sağlanan büyük renkli kayalar, Bolu çevresinden getirilen büyük dere çakılları, yuvarlak kayalar tasarımda yerlerini almışlardır.

Su öğeleri: Parkın tümüyle denize hakim bir konumda olması ve suya yakınlık duygusu nedeniyle su öğesi ölçülü bir biçimde kullanılmıştır. Örneğin: Ana-giriş aksı üzerindeki hareketli su çanakları, çocuk bahçesi aksındaki mermer piramitli bronz havuz, su bahçesindeki az hareketli su aynası, rıhtımdaki değirmen taşı su oyunları...

Donatılar: Oturma elemanları, çocuk oyun öğeleri, aydınlatma armatürleri, çöp kutuları özgün tasarımlar olup yapımı kolay maliyeti düşük detaylar içermektedir.

Bitkisel tasarım: Genel konsept parkı arkalayan korunun görsel sürekliliğini sağlayıcı bir dokunun oluşturulması, kıyıya inildikçe yeşil açıklıkların yüzey yeşillerinin genişlemesi, kitleli büyük yeşillerle çim alanlar arasında uygun bir kitle açıklık dengesinin kurulması olarak özetlenebilir. Tasarımın detaylandırılmasında ise, Boğazın bu bölümünde, değişik mevsimlerde çarpıcı renklenmelere neden olacak büyük gruplar (Erguvan, Japon Kirazı, Japon Ayvası, Altın Çanağı, Kızılcık, Betula, Ateş Dikeni... gibi) bitkilendirmenin ana temalarından bir bölümü içerir. Projenin "Halk için küçük eğitsel bir park" olması amaçlandığından, "Özel Bahçe" bölümlerinde tür zenginliği gözönünde bulundurulmuş ve bunlarla değişik kompozisyonlara yer verilmiştir. (Kaya Bahçesi, Su Bahçesi, Soğanlı Bitkiler Bahçesi...) İhlamur, atkestanesi, çınar, meşe, akçaağaç, Betula yapraklılar olarak ve fıstık çamı, kara çam, servi, yalancı servi, mavi servi, sekoya ibreli ağaçlar olarak kaliteli yeşilliklerin ana materyalini oluşturmuşlardır.

UYGULAMA

Uygulama, mevcut kömür depolarının ve ekipmanlarının deplasmanının tamamlanmasından sonra başlamıştır. Vinçlerle ilişkili kalın beton duvarların kompresörlerle kısmen kırılarak, yeni dolgular için istinat görevini yapacak boyutlara getirilmesi sağlanmıştır... m3 dolgu ve arazi plastiğine istenen formun verilmesi tamamlanınca, rıhtım çizgisindeki değişiklikler (eski rıhtımın belli bir bölümünün kırılarak denizin içeriye sokulması işlemi çok büyük zorluklarla kısmen gerçekleştirilebilmiştir) balık tutma platformları, güneşlenme terasları ile konstrüksiyon çalışmaları kıyıda yukarı doğru başlamıştır. Yolların yapımında, çok derin dolguların getireceği olası çökmelere karşı gereken yerlerde gizli beton perdeler yapılmıştır. Yollar, kayalıkların düzenlenmesi, oturma grupları, su öğeleri, üst örtü öğeleri, çocuk bahçeleri, donatılar ile sert peyzaj öğeleri tamamlanmıştır.

Uygulamanın en güç tarafı bitkilendirme aşamasında olmuştur. Açılışın 3 mart olarak saptanması, yağışların ara vermeksizin yağması, dolgu toprağının killi oluşu fidan çukurlarının su ile dolması, dikimi ve çim ekimini önemli şekilde zorlaştırmıştır. Seller dolayısı ile parkın büyük bir bölümünde ve özellikle eğimli alanlarda çim ekimi tekrarlanmıştır.

UYGULAMA SONUCU

Uygulamanın başından sonuna kadar proje müellifinin titiz bir şekilde yürüttüğü kontrollük hizmetine rağmen, Park, Belediyelerin taahhüt işleri bazındadır ürün olabilmıştır.

BASINDA KURUÇEŞME

(Nurcan K. Baydar'ın arşivinden)

"Kara" Kuruçeşme, artık "yemyeşil"

İSİM ANASI Parkın projesini hazırlayan Prof. Güner Akdoğan, kendi adını taşıyan park açılırken mutluydu.

YENİ BİR PARK DAHA Yağmalanan ve giderek çirkinleştirilen Boğaz'da, olumlu gelişmeler de kaydediliyor. İşte örneği... Kuruçeşme'de kaldırılan kömür depolarının yerine yapılan park, dün törenle İstanbullular'ın hizmetine açıldı. Yaşlı karı-koca, yeni parkın bankında, Boğaz'ın mavi sularına dalmış belki de eski günleri anıyor. (Fotoğraf: Mehmet ÖZAKAY)

Boğaz'daki kömürlük çiçek açtı

ANAKENT Belediyesi'nce, Kuruçeşme'deki kömür depolarının yerine, Prof. Güner Akdoğan'a yaptırılan ve onun adı verilen parkı, dün hizmete açan **Bedrettin Dalan**, İstanbul'daki tüm çirkinliklerin yavaş yavaş yok edildiğini söyledi.

YILLAR SONRA...

Yaklaşık 35 bin metrekairelik sahil geridine yapılan parkın bandolu açılışında davetlilerle sohbet eden, çocuklarla şakalaşan **Bedrettin Dalan**; Kuruçeşme sahilinin, yıllar sonra İstanbul'a yakışan bir görünüm kazandığını belirtti. **Dalan**, zamanın Şehremini (Belediye Başkanı) **Cemil Topuzlu**'un, **Damat Ferit Paşa**'ya

direnerek, Kuruçeşme'ye kömür depoları yapılmasına karşı çıktığını anlatarak "Sanırım şimdi **Cemil Topuzlu'nun ruhu huzur içindedir**" dedi. Eski Belediye Başkanları'ndan **Cemil Topuzlu**'nun da bir heykelinin bulunduğu parkta, 1500 metrekairelik rihtim, çocuk parkları, dinlenme, balık tutma, gezinti ve seyir alanları, bitki havuzu, kafeterya, teraslarla, 60 kişilik tiyatro yer alıyor. Bu sahile otel yapılmasına izin vermeyen dönemin Kültür ve Turizm Bakanı **Mesut Yılmaz'a**, İstanbullular adına teşekkür eden **Bedrettin Dalan**, "Sanırım, şimdi **Cemil Topuzlu'nun ruhu huzur içindedir**" dedi.

ESKİ HALİ Dönemin, Şehremini (Belediye Başkanı) **Cemil Topuzlu**, Kuruçeşme sahilinin, kömür deposu yapılmasını engellemek istemiş. Başaramayınca bu çirkin görünüm, yıllarca Boğaz'ın kara lekesi olmuş.

Açılışı takip eden aylar içinde, sadece yakın çevreden değil, çok uzaklardan gelen kalabalık ziyaretçiler, aşırı kullanma ve yıpranmayı beraberinde getirmiştir. Park bekleşiminin bulunmayışı ve yerel yönetimin uzun süren ısrarı ve amaçlı ihmalleri sonucunda park bir çok özellik ve güzelliklerini yitirmeğe başlamıştır. Nitekim 3 m. çapındaki bronz havuzun çalınması, aydınlatma armatürlerinin kırılması, su devridaim motorlarının çalınması, bakımsız bırakılması, sulamanın özellikle ilk yaz önemli şekilde ihmal edilmesi bir çok bitkinin kurumasına neden olmuştur.

Özellikle Anakent Belediyesinin, 1990 yılındaki kuraklıkta, İstanbul'a Yalova'dan tankerlerle su getirme projesi için, Kuruçeşme parkının rihtimini gemilerin yanaşması için kullanması, balık tutma platformlarının üzerinden geniş su borularının geçirilmesi, bahçenin kazılması ve önemli tahriplere yol açmıştır.

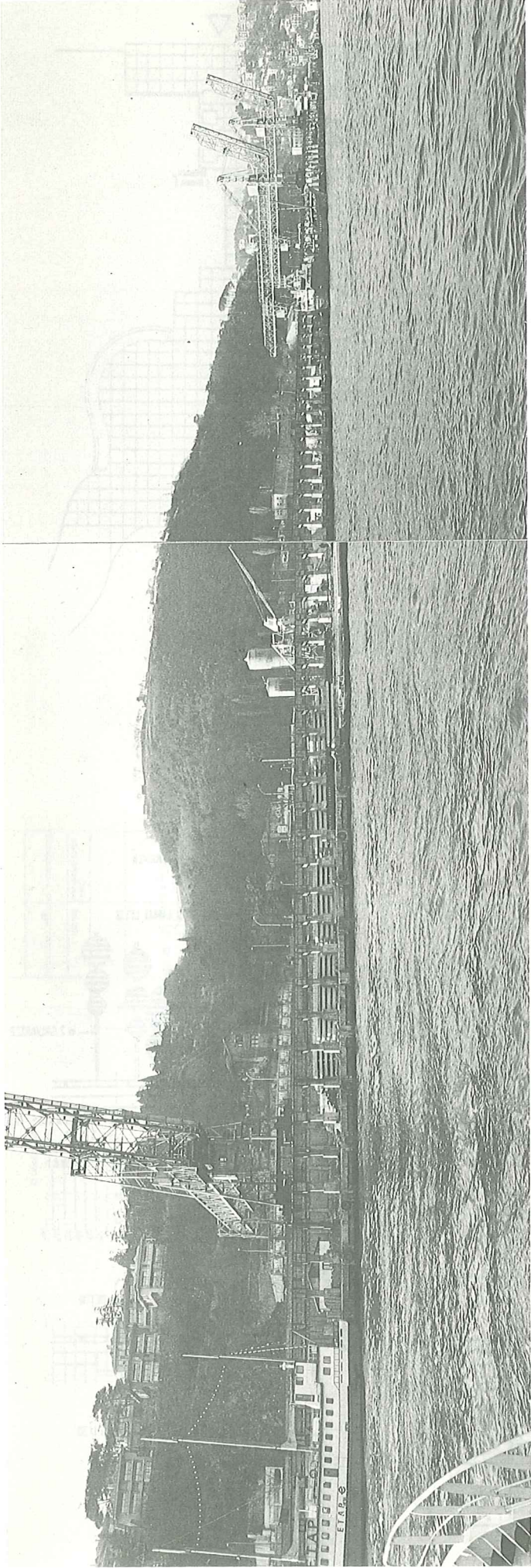
Sonuç olarak; 80 yıl kömür deposu olduktan sonra, büyük emek ve masraflarla yaratılan ve İstanbullular için hala büyük bir yaşama sevinci ve ilgi odağı olan Kuruçeşme Parkı'nın kaybettiklerini kazanması için bir şans verileceğine inanmak istiyorum.

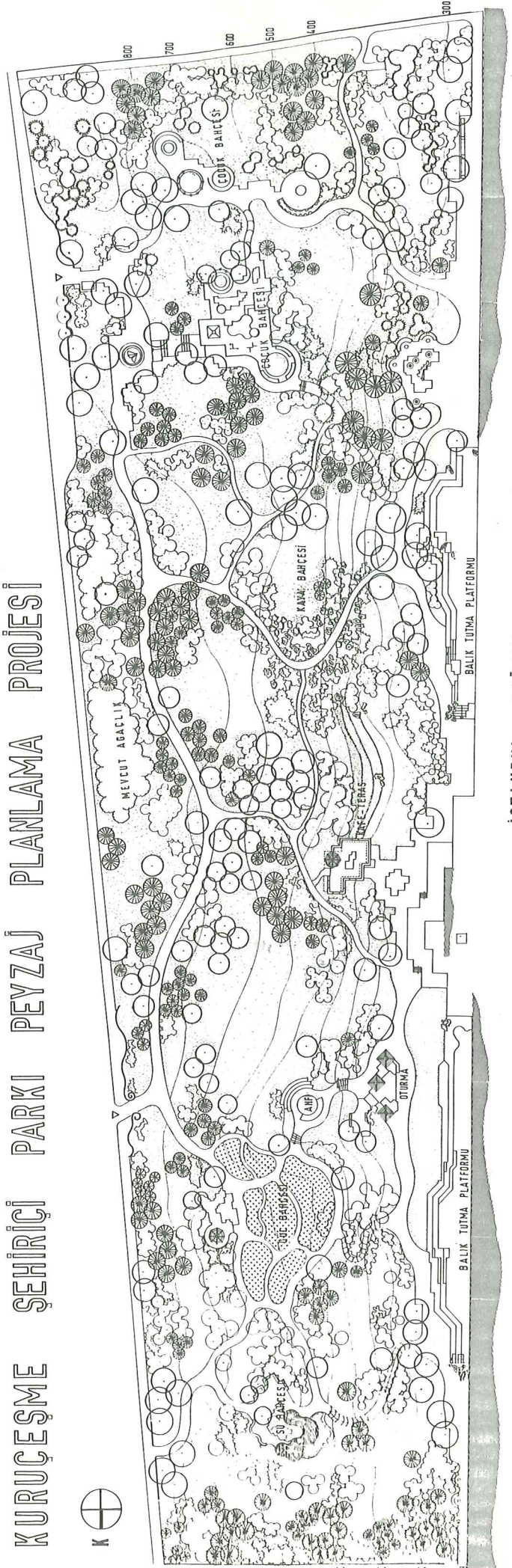
Parkta hayret var! Bir zamanlar kaptıra kömür depolarına kocak açmış Kuruçeşme, şimdi bir bayır gibi adının üstüne görünümünü alıyor. Kuruçeşme Parkı'na adı verilen Prof. Güler Akdoğan sok adı eşine eşsiz ediyor. Kendi elleriyle diktiği çiçeklerini, ağaçlarını ve parkın çeşitli bölümlerini keşifli sayıyor. (Fotoğraf: Ali Öz)

Güler Akdoğan'ın işi İstanbul'u güzelleştirmek
Yeşil ustası profesör

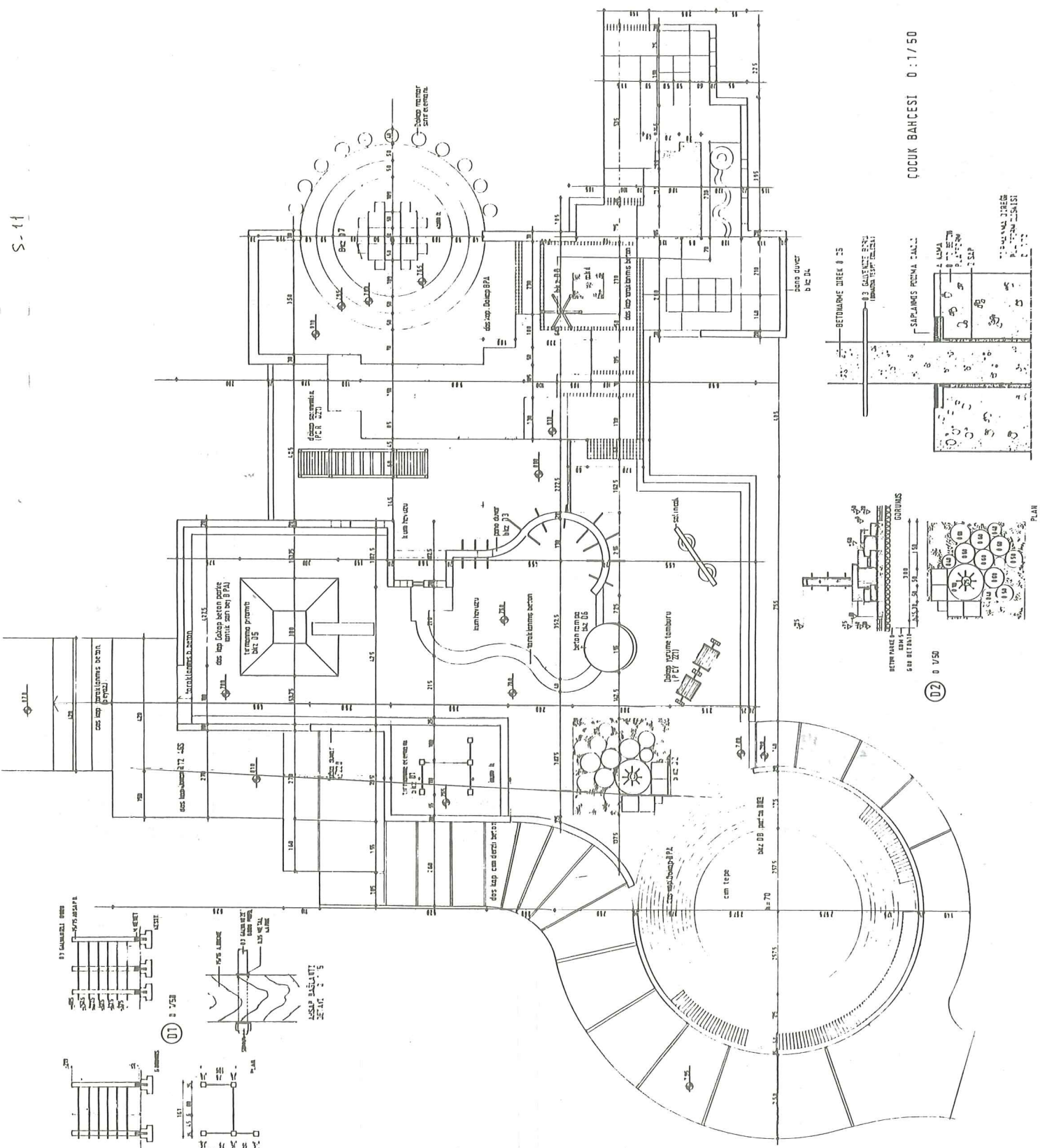
● Kuruçeşme'deki kömür depolarının yerine yapılan parkın yaratıcısı Güler Hanım, şimdi de Eyüp Meydanı düzenlemesi ve Sishane Vivadü-
● Kuruçeşme Parkı'na adının verilmesini "Büyük sorumluluk" sözleriyle anlatan Prof. Akdoğan "Biraz da tarihten nasibim" diyor.

KURUÇESME ŞEHİRİÇİ PARKI PEYZAJ PLANLAMA PROJESİ

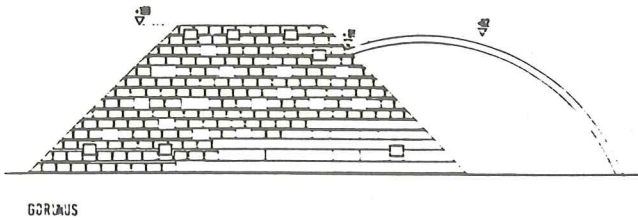
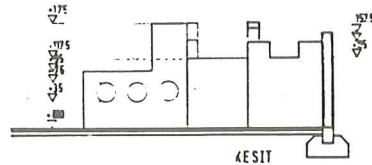
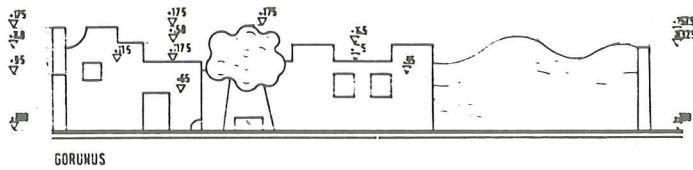
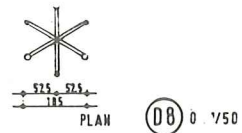
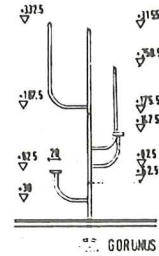
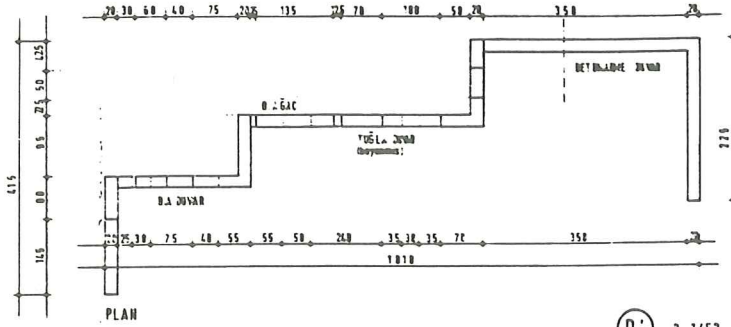
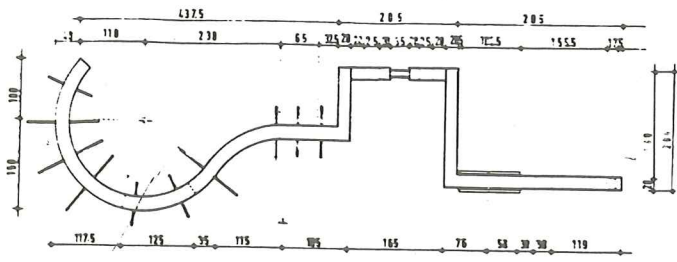
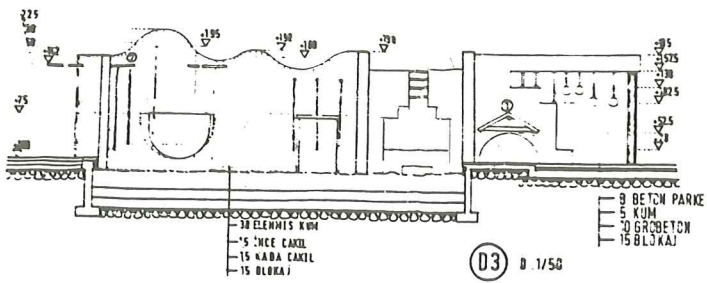

İSTANBUL BOĞAZI

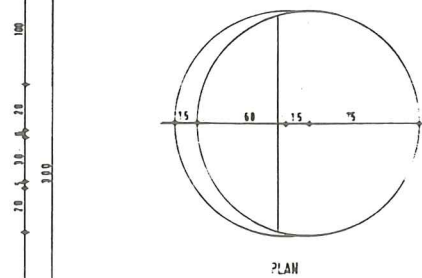
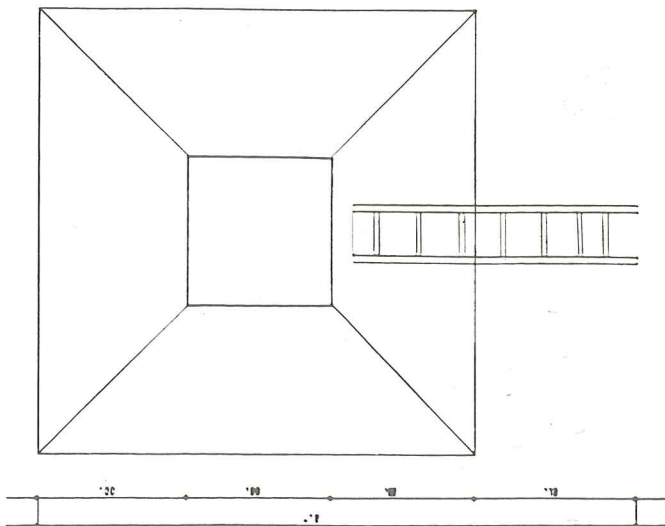
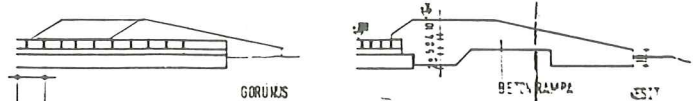
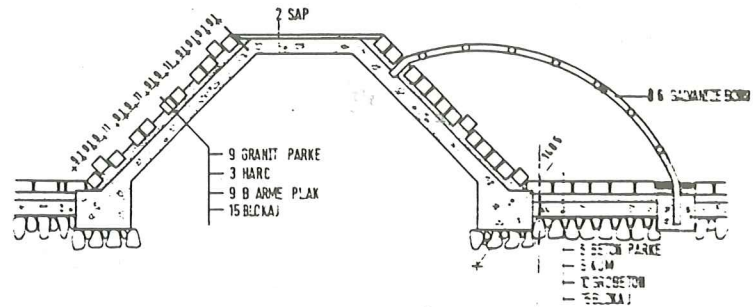

ÇOCUK BAHÇESİ 0 : 1 / 50

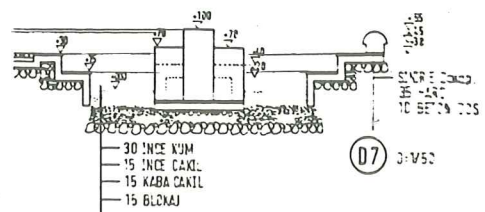
PLAN

D5 1/20

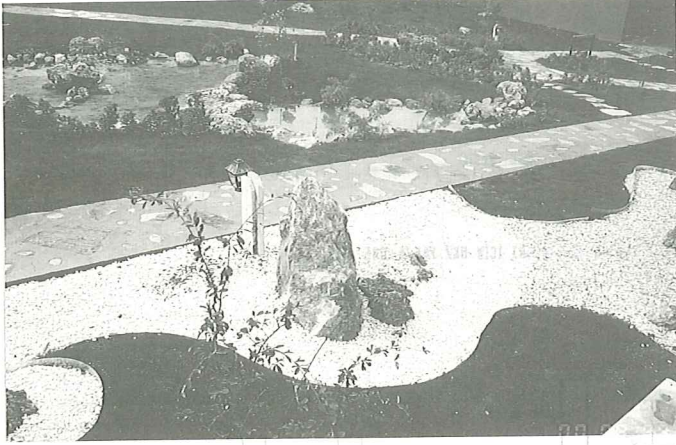

D6 1/20

PAMUKKALE'DE "HOTEL THERMAL COLOSSEA" ÇEVRE DÜZENLEMESİ

Doç. Dr. Yalçın ÖZGEN / Peyzaj Mimarı

Ege bölgesinde bulunan Denizli ilinin 22 km kuzeyinde yer alan otel alanı Pamukkale doğal ve tarihi ören yerine 1.5 km uzaklıkta bulunmaktadır. Deniz yüzeyinden 360 m yükseklikte bulunan yöre, Ege Bölgesi ve İç Anadolu Bölgesi arasında geçiş oluşturmaktadır.

İklim yazın sıcak ve kurak, kışın oldukça soğuk ve az yağışlıdır. Verimsiz olan topraklar, genellikle drenajı bozuk, çoraklaşmaya hatta alkalileşmeye yüz tutmuştur.

Bitki örtüsü açısından da oldukça fakir olan yörede ahlat, hayıt, karaçalı, pırnal meşesi, adi servi, zakkum, kokar ardıç vb. bitkiler bulunmaktadır.

Taban suyu orta ve yüksek derecede tuz, termal sular da demir tuzları ve kalsium içermektedir.

Toplam 56.000 m² arsanın yaklaşık 16.000 m²'sini yatak blokları, hamam, müşteri kabul ve idare yapıları, kapalı ve açık lokanta, yüzme havuzu ve diğer sert zeminler kaplamaktadır. Yaklaşık 40.000 m² arazide ise bir sera, 2 tenis alanı, dinlenme alanları, koşu parkuru, çocuk oyun alanı, açık termal havuz, Japon bahçesi, mini gölet ve peyzaj ağaçlandırılması yapılmıştır.

Alanda 80 farklı türden 1000 adet ağaç ve ağaçcık, 350 adet çalı ve çok sayıda yıllık ve çok yıllık yer örtücü olarak toplam 5000 adet bitki kullanılmıştır.

Toprağın verimsiz ve çorak olması, iklimin uygunsuzluğu ve sulama suyu sağlamadaki güçlükler bitki

türü seçiminde karşılaşılan sorunlar olmuşlardır.

Projenin uygulamasında röper noktası olarak alınacak binaların vaziyet planındakinden 2-3 m kaymalarla araziye yerleştirilmiş olması, diğer röper noktalarının henüz belirlenmemiş olması uygulamasını çok güçleştirmiştir.

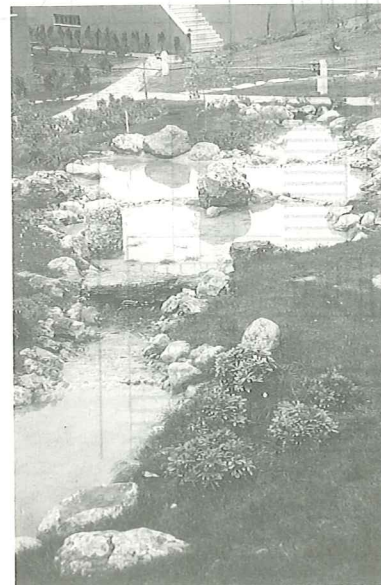
İnşaata tam anlamıyla bitmemiş olması da arazinin tesviyesinde gecikmelere neden olmuştur.

Yağıştan sonra ağır balçığa dönüşen toprağın, havanın düzelmeleriyle kuruyup kaya gibi sertleşmesi arazide makinalı çalışmayı bile güçleştirmektedir.

Fidan çukurlarının derin açılarak bitkisel toprakla doldurulması gerekliliği ise hem maliyetin artışına hem de gecikmelere neden olmuştur.

Dikimlerin Temmuz ve Ağustos ayında yapılması zorunluluğu, kaplara alınan bitkilerin uzun süre kızgın güneş ve akşamları esen güçlü rüzgarda birkaç ay korunmasını gerektirmiş, sulama suyunun alana tankerlerle taşınması güçlüğü de bu güçlüğe katılınca uygulama gerçekten son derece zor duruma gelmiştir. Bütün bu koşullara karşın bitki kaybı % 4'ü geçmemiştir.

Japon bahçesinin yapılması aşamasında gereken büyük kayaların aranıp bulunması, insan gücü ile dağdan aşağı indirilmesi alana getirilerek yerleştirilmesi de önemli güçlükler doğurmuştur.

Yapının mimarları ile yakın çevredeki peyzaj düzenlemelerine konusunda yapılan tartışmalar zaman zaman gerçekten yorucu olmuş, mimar ile peyzaj mimarı arasındaki uyumun gerekliliğinin ne kadar önemli olduğu bir kez daha doğrulanmıştır.

Sulama konusunda da benzeri tartışmalar olmuş, bütün bu olumsuzlukların önüne geçmek için peyzaj mimarının bir orkestra şefi gibi görev yapmasının en uygun yol olduğu bir kez daha ortaya çıkmıştır.

PATLAYAN TURİZMİN PATLAYAMAYAN ÇEVRESİ

ya da

YILDIZLARIN ALTINDAKİ KARANLIK

Dr. Celal ÖNSOY / Peyzaj Mimarı

Son üç beş yılda sığdırılmaya çalışılan bol yıldızlı turizm yatırımlarımızın çevre düzenlerine ilişkin bir yazıya, uygun bir başlık bulmak bu yatırıma uygun bir çevre tasarlamaktan daha zor. Bu yazı suya sabuna dokunmayan, etliye sütlüye karışmayan kimseyi incitip kırmayan, sorumluyu aramadan yalnızca "Ne kadar doğru" dedirtecek bir yazı olsa idi herşey daha kolay olurdu sanırım. O zaman başlık "Yıldızların altında açan güller" olurdu. Ama bu yazı öyle olmamak zorunda. Bu yazıda biraz suya biraz sabuna biraz da zülfiyere dokunacağız. Birilerini incitip birilerini kızdıracacağız. Doğruyu arayacağız, acıyı söyleyeceğiz, ama dostça...

BİR MAHKEME SAHNESİ

Binaları bol yıldızlı, çevresi yıldızsız bir turizm yapılaşmasına gelmiş dayanmışız. Kime kızma, kimi suçlama... Şehirlerimizde, sokaklarımızda, meydanlarımızda kendimize reva gördüğümüz "Kötü Çevreyi" şimdi, turizm tesislerine aynen yabancılara sunuyoruz. Lüks odalar, anlaşılan menüler, çiçeksiz, bitkisiz bahçeler, susuz topraklar, kötü havuzlar, aydınlatmasız yollar... Bu otel çevremizin, suçlusu kim?

Böyle bir yazıda suçlu aramak ve ipuçlarını değerlendirip birilerini mahkum etmek kolay. Kimdir suçlu? Başta yatırımcı. Suçlu sandalyesinde boynu bükük oturuyor. Suçu, turizm patlamış bir ülkede cesurca çıkıp devletten "Bana yer ver yatırım yapacağım" demek ve 3-5 yıldızlı bir otel veya 1. sınıf tatil köyü yapmak. Hakim yerine Kültür ve Turizm Bakanlığı tüm yönetmelik ve yasalarıyla oturmuş. Ve daha baştan suçlunun suçluluğu konusunda emin. Savunm avukatı yabancı işletmeci. Akli, suçlunun suçsuzluğundan çok suçludan alacağı parada. Jüri ise binlerce kilometre öteden deniz, kum, güneş ve tarih diyarı Türkiye'ye yabancı konuk.

SUÇ: Milyarlarca liralık yatırımlarla ortaya konmuş bir turizm yatırımı için uygun bir çevre düzenlemesi tasarlanmamış ve uygulamamış olmak. Suçun boyutu çok büyük. Yalnızca günün 6-8 saati yatılan odalara 30-50 milyon, 1-2 saat harcanan yeme içme ünitelerine yüz milyonlarca harcanan bir yatırımda 14-16 saat yaşanan dış mekanlara en az para harcaarak yaşanmaz çevreler yaratmak.

KARAR: Suçlu suçunu cezasını çekmeli ve işletim döneminde yatırımda harcadı milyarlarca, milyonlara ekleyerek çevresini düzeltmeli.

MADALYONUN ÖTEKİ YÜZÜ

SUÇLU KİM?

Herşey bu kadar düzgün giderken, suçlu suçunu kabul etmiş, karar da verilmişken pişmiş aşa su katmak neden? Ama bu yazıya başlarken kararlar yanlışları bulmak, doğrulara ulaşmak.

Bakalım yatırımcı ne kadar suçlu?

İki yatırımcı tipi var; Birincisi daha işin başında proje çizerken, yatırım belgesi alırken, teşviklerini çıkartırken bile bir turizm yatırımının ahenk çevresiyle birlikte bir değer olduğunun, çevresi iyi düzenlenmemiş bir yatırımın yardım ve işletme anlamında değerinden çok şey yitireceğinin bilincinde ve bütün hazırlığını buna göre yapmış ve kazanmayı öyle vurmuş yatırımcı. İkincisi ise yatırımı yalnızca inşaat olarak algılamış, hazırlık döneminde kendisini yönlendiren insana da pek rastlamamış yatırımcı.

Yatırımcı hangi gruba girerse girsin sonuçta bina bitmoyo yakın nasıl bir çıkmanın içine düştüğünün farkına varveriyor. Çünkü parasının büyük kısmını, zamanında tamamına yakını inşaat, dekorasyon ve altyapıdan bitirmiş oluyor.

ÇIKIŞ: Anlık çözümler, beton dökülen yollar, alel usul bulunmuş bir takım kont mobilyaları, sağdan soldan acele ile toplanmış ve kendi içinde tutarlılığı olmayan bve bulunduğu mekana karakter kazandırmayan bir bitkilendirme ve daha

sezon ortasında sararmaya başlayan çimler.

O halde suçlunun suçu yalnızca iyi yönlendirilmiş olmasında. Yoksa turizm yolunu yapacak kadar cesur ve akıllı bir yatırımcının daha sonra milyonlar ödeyerek düzeltereği bu yanlışları yapmasını kimse bekleyemez.

BİR YILDIZ DA ÇEVRE İÇİN

Arazi tahsisinden, yatırım belgesine, teşvik belgesinden inşaat ruhasına hatta kredilendirme işlemine kadar iyi kötü işleyen ve yatırımcıya çokça vakit kaybettiren bir kanunlar ve yönetmelikler dizisi var elimizde. Ancak tümü yatırımın birna kasmına ilişkin yıldızları odalardaki televizyonlara, uydu antenlerine, kahvaltı salonlarının büyüklüğüne dağıtıyoruz da, çevreye yıldız kim verecek?

Böyle bir sınıflandırmamız, bu standardımız var mı? Daha projeler onaylanırken bunu kim yapacak.

Artık yapılmalı mı, yapılmamalı mı? tartışması bitti. Bu yapılmalı. Çevresi iyi düzenlenmemiş bir işletmeye işletme ruhsatı verilmemeli. Ancak bu yatırımcıyı daha yatırım belgesi alırken, kredi kullanırken doğru yönlendirmekle mümkün. O halde yıldız verenler bir yıldız da çevre için ayırmalıdır. Bunun kurallarını, yönetmeliklerini standartlarına koymalıdır. Yoksa suçlunun suçuna ortak olmak zorundadır. Ya da görevlerine verilecek yıldız olup olmadığını bilmek zorundadır.

AMAÇ ÜZÜM YEMEK Mİ YOKSA BAĞCIYI DÖVMEK Mİ?

İşletmeci (çoğunlukla yabancı) genelde herşeyin bitmek üzere olduğu kararların alındığı, çoğunun uygulandığı dönemde bu düzen içinde yer alıyor. Önce birsürü şeye itiraz. Daha sonra kanıksama, en sonunda da umursamazlık. Amaç sezona yetişmek. Bağlantılar yapılmış, konuklar gelecek. "Bu sene böyle geçsin de" yanılığın yeni bir ortak daha. Robinson Club zincirinin yaşlı yöneticisinin bir sözünü hatırlıyorum. Kendisi ile görüşmeye gelen bir yatırımcıya "Deniz aynı deniz, kum aynı kum, tarih aynı tarih. Adalar aynı, yemekler aynı, restoranlar, animasyonlar aynı. Sizin bir adım ötenizdeki başka bir tatil köyünden ne farkınız var. Farklı olmak isityorsanız çevrenizi farklılaştırmalısınız." diyor.

Kıyasıya rekabetin olmaya başladığı Turizm İşletmeciliği anlamında farklılaşmak ancak ilginç bir çevreyle mümkün. Yatırımcıyı bu konuda uyarmayan ve işin bitme sihri kendini kaptıran işletmeci de suçlular zincirine yeni bir halka ekliyor ve işletme dönemine üzüm salkımındaki tanelerini azaltıyor. Sonuçta zarar yine bağcıya.

NE YAPMALI? NASIL YAPMALI?

Bu kadar suçlunun olduğu bir mahkeme olmak. Herkes kendi tarafındaki yanlışları bilmeli ve kendini yeniden düzenlemeli.

Yatırımcı yatırımının her safhasında işini bilenlerle ortak çalışmalı, çevre tasarımcısı, çevre elemanları üreticisi ve uygulayıcısı zincirini sağlam kurmalı ve bu zinciri hiç koparmamalı.

Bakanlık ve Banka çevreye ilişkin standartları ve kuralları koymalı. Bunları binalar için yaptığı kadar titiz bir biçimde takip etmeli, müdahale etmeli. İşletmeci bunlar yoksa yatırımcıyı uyarmalı, ısrarlı olmalı, ödün vermemeli. Artık turizm patlamasının yalnızca yatak sayısını arttırmak ve gelen turist sayılarını katlamak olamadığını, önemli olanın bu sayıları uzun yıllar korumak olduğunu anladık sanırım.

Eğer anlayabiliysek o zaman yıldızların altında güller açar ve yıldızlara bir yıldız eklenir.

Not: Bu yazı 1988 yılı sonunda bir turizm dergisi için hazırlanmıştı. Aradan geçen 5 yılda nelerin ne kadar değiştiğinin takdirini sizlere bırakıyorum.

TARİHİ KORULardan BİR ÖRNEK; VAHDETTİN KORUSU

ZEYNEP TÜLİN ÖZGEN / Peyzaj Mimarı

KORUNUN KONUMU

Peyzaj değerlerini en iyi biçimde halen koruyan "Vahdettin Korusu" Çengelköy Mahallesi'nde, 143 pafta, 865 ada, 3 parsel kayıtlı 50.723 m² büyüklükte bir alanı kaplamaktadır.

Avrupa yakasında Galata Kulesi'ni, Dolmabahçe ve diğer sahil sarayları, tarihi yarımada dediğimiz Sarayburnu ve Topkapı Sarayı topluluğu ile Anadolu kıyısında Selimiye ve Marmara girişinde Kız Kulesi'ni de gören nefis ve geniş bir perspektife sahiptir.

Zengin bir bitkisel örtü, dört tarihsel köşk ve koru içine yayılmış yapısal bahçe mimari elemanları ile pek çok geleneksel değerlerimizi de bugüne kadar taşımıştır.

Kuleli Vahdettin Köşkü'nün bitmiş hali

Köşkler bugün orijinal özellikleri ile restore edilerek ortaya çıkarılmıştır. Gerek mimari tarihi, gerekse yaşlanmış florası ile bir koruma alanıdır. Korunun topografik yapısı, yani, denize eğimli olması "setli veya kademeli bahçe" mimarisini ortaya çıkarmıştır. Zemin yapısının izin verdiği yerlerde bahçe doğaya uyan serbest bir biçimde bırakılmıştır.

Teraslar üzerinde, Boğaziçi florasının doğal veya doğallaşmış olan vegetasyonu, fıstık çamları, at kestanesi, ıhlamur, çınar gibi kalıcı olan boylu türleri görülmektedir. Erguvanlar baharda korunun en renkli elemanlarıdır. Serviler ise grup kompozisyonu içinde muhteşem duruşları ve yıl boyunca yeşil görünüşleri ile tam bir vurgu elemanıdır.

KORUNUN TARİHÇESİ

Koruda ilk yapılmış olan Köçeoğlu köşkü 1800'lerde inşa edilmiş olup, Boğaziçi'ne hakim bir setli bahçe üzerinde oturmaktadır. Önündeki büyük havuzu ve Kuleli Askeri Lisesi tarafında yarım daire şeklindeki seyir terası çok meşhurdur.

Köşkün orijinal planı beyzî orta sofalı iki eksenli tipindedir. Aksiyal ve simetrik bir yapı gösteren köşkün İstanbul tarafına bakan cephesi önünde büyük bir havuz vardır.

Köçeoğlu köşkü önüne sonradan Vahdettin tarafından yapılan 16/33 m ölçülerindeki havuz, İstanbul'daki

... "Zengin bir bitkisel örtü, dört tarihsel köşk ve koru içine yayılmış yapısal bahçe mimari elemanları ile pek çok geleneksel değerlerimizi de bugüne kadar taşımıştır.

Zamanının şehzadeler tepesi olarak bilinen Çengelköy Korusu bugün köşkleriyle birlikte kamu hizmetine sunulacaktır..."

büyük ölçekteki havuzlar arasında sayılmaktadır. Havuz, geleneksel örnekleri gibi dört köşe ve çok sade bir biçimde yapılmıştır. Aynı zamanda meydana getirdiği büyük su yüzeyi (su aynası) köşkün ve çevresindeki bütün ağaçların da görüntülerini aksettirerek, çeşitli ışık yansımaları ve oyunları ile fevkalade zengin bir peyzaj görünümünü meydana getirmektedir.

Köçeoğlu köşkü, önündeki büyük havuzu ile bir ana aksı teşkil eder. Havuzun etrafı ince yollarla ve bunların kenarları da ağaçlarla çevrilidir. Yine boylu ve yapraklı ağaçların (at kestaneleri) iki tarafa dizilmesi ile meydana getirilen ana giriş yolu ikinci bir aks gibi düşünülebilir. Daha sonra da yan tarafta görülen büyük dikdörtgen parterlerin de etrafına boylu ağaçlar ekilmiştir. Bunlar genellikle aynı cinstendir. Böylece bir takım mimari hacim ve mekanlar oluşturulmaya çalışılmıştır. Köşkün arka bahçesi de yan bahçe gibi geometrik düzene göre yapılmıştır. Kullanılan ağaçlar, at kestanesi, ıhlamur, çınar gibi derin gölgeli yapraklı ağaçlardır.

Tipik Osmanlı mimarisi gösteren köşkün bahçesi ise hâlâ tipik bir "Türk naturalist bahçe" örneğidir.

KÖÇEOĞLU KÖŞKÜ ve ÇEVRESİ

Abdülmedid zamanında Çengelköy sahilindeki Köçeoğlu köşkü zamanının meşhur yerlerinden bir olmuştur. Abdülmedid sevdiği bu çiftliğe her hafta yemeğe giderdi. Burası daha sonra padişah tarafından otuzyedibin altına satın alınmıştır. Burada yaşayan padişah ve şehzade aileleri biçimsellikten uzak fakat geleneksel Osmanlı aile düzenine uyacak biçimde, doğaya yakın hatta örtüler üzerinde yere oturup, yiyip içip uyuyarak dinlenmişlerdir.

Tepe çatısı büyük ağaçların gölgesinde oturmayı tercih etmişler, elleriyle koparıp yedikleri meyveleri çok değerli saymışlar, ıslah etmişler, meyvelerinin kaliteleri ile adeta övünmüşlerdir. Koruda servis köşküne yakın bir bölümde meyvelik denilen yerde çok sayıda nadide meyve türlerine rastlanmaktadır.

Meyve ağaçları koru içinde de dağınık olarak görülmektedir. Bunlar baharda renkli çiçekleri ile koruyu

süslemektedirler.

Bu yüzden Osmanlı bahçe düzeni her zaman bir tablo gibi seyredilmekten ziyade içinde yaşanabilir olmuştur. Dinlenme yerlerinin, bahçeyi en iyi görecektir şekilde geniş manzaralı, su kenarı ya da serin veya büyük bir ağaç altı olmasına dikkat edilir. Böylece bu türlü dinlenmelerin en iyi yapıldığı köşeler belenmiştir. Mesela, bir ağacın altı öğleden önce, bir başkasının su başında ya da çiçek saksı ve tarhlarının yanında içilmesi daha dinlendiricidir.

Türk bahçe düzeninde batı etkisi daha çok Türk doğa anlayışı ile kaynaşmış İngiliz doğa düzeni şeklinde gelişmiştir. köşklerin yakınındaki formel gibi görülen düzen uzaklaştıkça yumuşmakta ve sonunda koruluğun doğal düzenine dönüşmektedir.

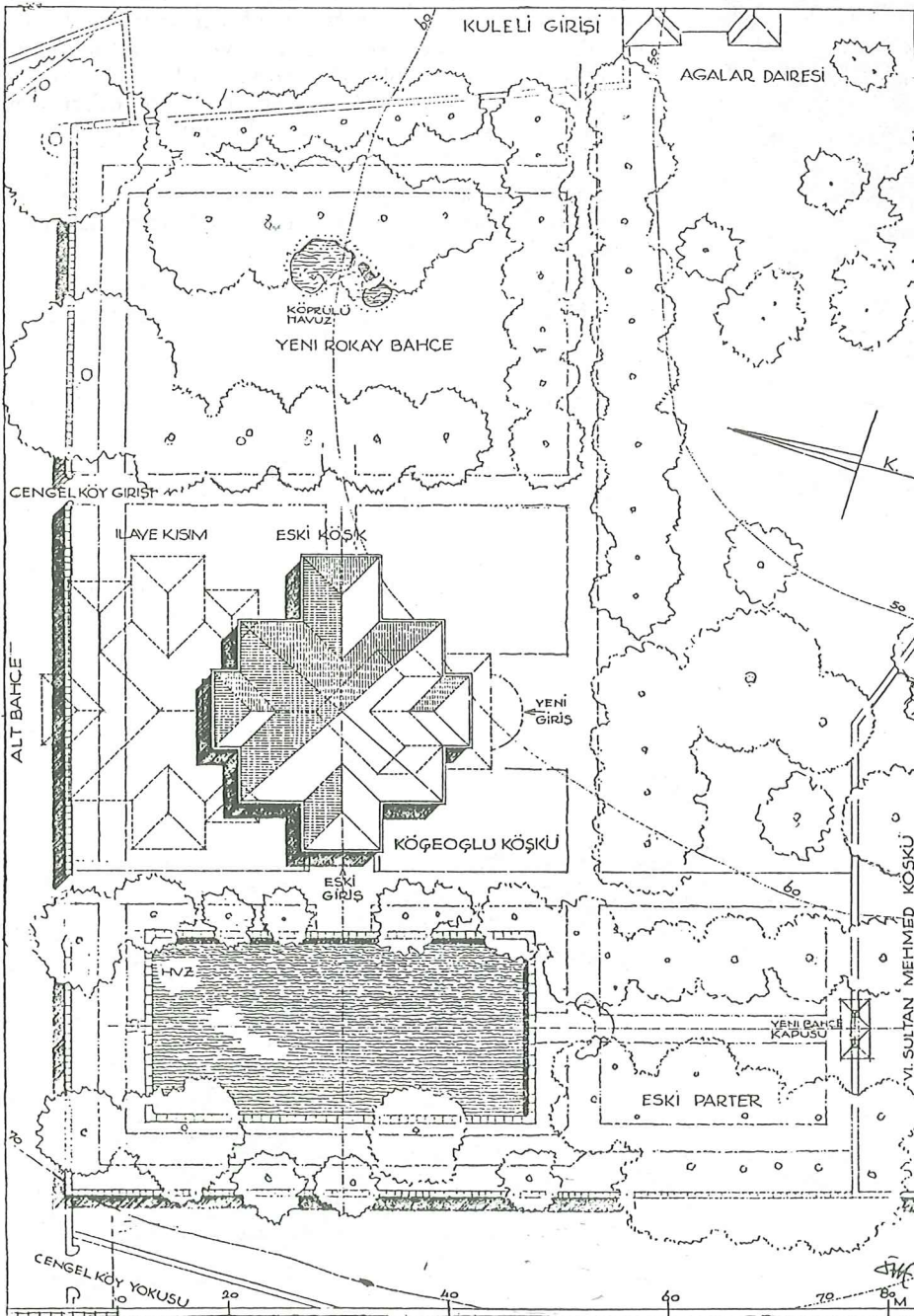
Türk bahçelerinde servi de çınar kadar kökleşmiş bir ağaçtır. Çok dayanıklı ve yaz-kış yeşil görünümünü ile koru yapısı içinde çok görkemli gözükmektedir.

18. yy'dan başlayarak ilgi gören fıstık çamları, teraslar üzerinde, boğazın diğer doğal veya zamanla doğallaşmış türleri ile özellikle manzaraya hakim teras üzerinde bütün ihtiyaçları ile gözükmektedirler. Boğazın karakteristiği haline gelmişlerdir. Erguvanlar ise baharda pembeye boyanırlar.

VI. MEHMET (VAHDETTİN KÖŞKÜ) ve ÇEVRESİ

Şehzade Vahidettin Efendi, kendi deyişi ile "Yıldız Sarayı'nda büyük biraderinin, ziyaretine gittiği bir gün, Rus çarının hükümdara hediye gönderdiği kakma, kuleli ahşap bir köşk görüp beğenmişti." Sonra Çengelköyü'nde arazisine köşkün modelinde Boğaza ve bütün etrafı hakim kuleli büyük bir köşk inşa ettirdi.

Zaman içinde mimaride görülen, Avrupa ve özellikle İtalyan etkileri bahçelerde de görülmeye başlamıştır. Havuzların eski sade geleneksel şekillerinden çıkarak suni birer gölcük şeklinde yapılmaları artık moda olmuştur. Aynı akım içinde koruda da grotte ve rokay motifleri işlenmeye başlamış, doğalmış gibi gösterilmek istenen su, suni kayalıklardan akıtılıp damlatılarak, çeşitli setlere çarparak akmaktadır. Böylece kayalar arasında toplanmış su birikintileri birtakım minyatür gölcükler hasil etmektedir. Bu doğallığı kuvvetlendirmek üzere suyun iki sahili arasında ağaç gövdeleri ve odunsu malzemeden yapılmış hissinin veren beton köprücükler çiçeklikler, yeşillikler, sarkan kovuklar, oyuklar ile kameryalar, bahçe evcikleri yapılmıştır. Vahdettin köşkünün arkasında çok iyi bir örneği bugün dahi çok bozulmadan görülebilmektedir. Bu rokay su sistemi bu dönemde bütün koruda dolaştırılmak istenmiştir. Köçeoğlu köşkünün

Sedat Hakkı Bedem'in çizdiği Osmanlı Bahçe düzenininin bozulmadan önceki duru.mu.

arkasında eski simetrik parter sistemi içine de adeta monte edilmiştir. Daha pek çok yerde kayalardan oluşan bu suni gölcüklere ve köprücüklerle rastlanmaktadır. Etraflarına yer yer dikilen porsuk (*Taxus baccata*), sedir ve fıstık çamları bugün güzel formları ile korunmaya değer yeşil elemanlardır. Bu su sistemini besleyecek su depoları ve sarnıçlarda yer yer harabe halinde durmaktadır. İhya edildiğine bugün dahi ihtiyacı gidermeye yardımcı olacaklardır.

Rustik kamerya ve grottonun yıkılmadan önceki hali

Limonluktaki rustik kaskad.

Suni bir mağara üzerine oturtulmuş olan kameryaya birkaç taş basamakla çıkılmakta ve mağaradan başlayıp devam eden kayalar arasındaki su birikintisi Vahdettin köşkünü dolanmaktadır. Kadın Efendi köşkünü ayıran bahçe duvarı önünde son bulur. Bu duvar üzerinde rustik olarak yaratılmış pek çok cep, çiçek ve sarkan bitkilerin dikilmesi için yapılmıştır. Bu duvar arkasına gizlenerek yapılan küçük bir sarnıçtan sızan su kaskatlardan akarak gölete dolmaktadır. Vahdettin köşkünün girişine kadar bu güzel manzara seyredilir.

Kadın Efendi köşküne gitmek için de bu gölet, üzerindeki küçük, korkulukları rustik çiçek kapları ile süslü, bir köprüden geçilir.

VI. Mehmet Vahdettin'in validesi, kendisi pek küçük iken ölmüş ve şehzadeyi bir müddet Abdülmecid'in ikinci hazinedarı ve daha sonra da Kadın Efendilerden Şayeste Hanım büyütüştü.

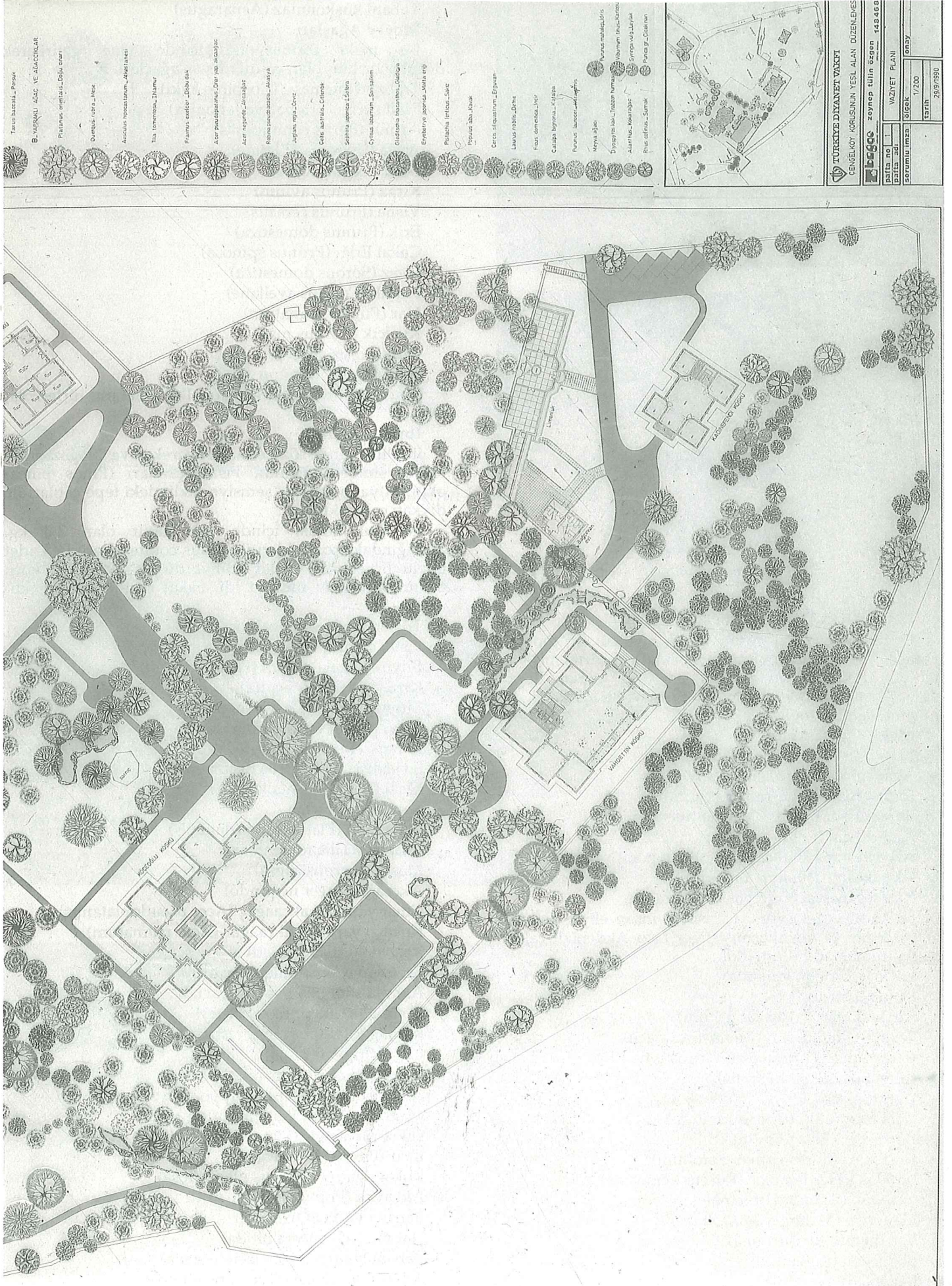
KADIN EFENDİ KÖŞKÜ (SERVİS KÖŞKÜ) ve ÇEVRESİ

Mehmet Vahidettin, Çengelköy Kasrını imar ederken, Kuleli Köşkün Üsküdar Cihetine, Efendi bazen gelir, bu köşkte otururdu.

Bahçesindeki harap limonlu, ağaç figürlü kaskattan akan suların biriktiği havuzlu kare bir mekandır. Bitkilerle süslü camlı bir dinlenme mekanı olarak değerlendirilmiştir.

Rustik su yolu ve kameryanın bugünkü hali

Tuvaş baccatı - Fersuk
B. KAPAKLI AĞAC VE AĞAÇÇIKLAR

Platanus - Çiğdem - Doğu anar

Dünyağacı - Meşe

Asclepias - Hırcın - Akkaya

İla - Tomtom - İnanır

Platanus - estor - Çiğdem

Acer pseudoplatanus - Çiğdem - Akkaya

Acer negundo - Akkaya

Robinia pseudoacacia - Akkaya

Juniperus - Çiğdem

Celastrus - Çiğdem

Sophora japonica - Çiğdem

Cydonia - Akkaya - Çiğdem

Clidemia - Hırcın - Çiğdem

Euphorbia - Çiğdem - Akkaya

Populus - Akkaya

Cercis - Çiğdem - Erguvan

Laurus - Akkaya - Çiğdem

Ficus - Çiğdem - Akkaya

Calluna - Çiğdem - Akkaya

Purpurea - Çiğdem - Akkaya

Myrica - Akkaya

Dioscorea - Akkaya - Çiğdem

Alnus - Akkaya - Çiğdem

Rhus - Çiğdem - Akkaya

Punica - Çiğdem

...

...

...

...

...

...

TURKİYE DİYANET VAKFI
ÇEVREKİMY KURULUSUNUN YEŞİL ALAN DÜZENLEMESİ

VAZİYET PLANI
zayın planı ölçeği 1:200
149 460

proje no: 1
proje adı: ...
proje ölçeği: 1/200
proje tarihi: 29.09/1990

Korudaki mevcut ağaç ve ağaççıkların envanteri ile projede öngörülen sirkülasyon.

Rustik köprü kalıntıları

KORUNUN DOĞAL BİTKİ ÖRTÜSÜ

Doğal vegetasyon örtüsü maki, boğazın sığ topraklı yamaç ve sırtlarında bulunur. Fazla tahrip görmemiş yerlerde oldukça boylu ve sık bir örtü yapar. Boğaz yamaçlarında görülen bu maki vegetasyonu içinde en dominant olanlar sıra ile,

Maki Vegetasyonu

- Koca Yemiş (*arbutus unedo*)
- Ağaç fundası (*Erica arborea*)
- Katır tırnağı (*Spartium junceum*)
- Boyacı katır tırnağı (*Genista tinctoria*)
- Ateş dikenini (*Phytolacca coccinea*)
- Akça kesme (*Phillyrea latifolia*)- geniş yapraklı -
- Akça kesme (*Phillyrea media*)
- Kermes meşesi (*Quercus coccifera*) ile

bu maki vegetasyonu içerisinde insan eliyle getirilip yetiştirilmiş ve doğallaşmış diğer bazı Akdenizli çalılar da bulunmaktadır. Bunlar da;

- Leylak (*Syringa vulgaris*)
- Defna (*Laurus nobilis*)
- Sarı salkım (*Cytisus laburnum*)
- Tespah-Çin mürveri (*Melia azadirach*)
- Kara yemiş (*Pururus laurocerasus*)
- Çitlenbik (*Celtis australis*)
- İspir (*Spirea*)
- Çoban püskülü (*Ilex aquifolium*)
- Kartopu (*Viburnum tinus*)
- Kurtbağrı (*Ligustrum ovalifolium*)
- Kandak - Herdemtaze (*Ruscus aculeatus*)
- Yasemin (*Jasminum officinale*)
- Mahonya (*Mahonia aquifolium*)
- Yabani gül (*Rosa canina*)
- Böğürtlen (*Rubus*)
- Lavanta (*Lavandula*)
- Yılan yastığı (*Aurum dioscoridis*)
- Çiğdem (*Colchicum autumnale*)

Yabani kuşkonmaz (*Asparagus*)

Meyve Ağaçları

Bu maki formasyonu içinde yine getirilerek doğallaştırılmış olan çeşitli meyve ağaçları,

Trabzon hurması (*Diospiros kaki*)

Malta eriği (*Eriobotrya Japonica*)

Armut (*Pyrus commounis*)

Ayva (*Cydonia oblonge*)

Delice zeytin (*Olea*)

Kiraz (*Prunus avium*)

Vişne (*Prunus cerasus*)

Erik (*Prunus domestica*)

Çakal Eriği (*Prunus spinosa*)

Üvez (*Sorbus domestica*)

Fındık (*Corylus avellane*)

Nar (*Punica granatum*)

Kızılcık (*Cornus mas*)

Dut (*Morus alba*)

Orman Vegetasyonu

Yine yörenin doğal veya doğallık kazanmış türleri olarak;

İbrelili Ağaçlar

İbreliler içinde sözü edilmesi gereken ve "Boğaziçi florasına simgesini vuran Fıstık çamları (*Pinus pinea*) oldukça yaşlanmış ve şemsiye şeklindeki tepe çatıları ile dikkati çekmektedir.

İstanbul florası içinde çok nadir olan 2-3 kg. ağırlığındaki kozalakları ile *Pinus coulteri* koruda 3 adet boylu örneği ile temsil ediliyordu ve 1983'deki koru bakımı sırasında mevcut idi. Fakat bugün üçü de kurumuştur.

Türleri şöyle sıralayabiliriz:

Fıstık çamı (*Pinus pinea*)

Büyük kozalaklı çam (*Pinus coulteri*)

Kızıl çam (*Pinus brutia*)

Lübnan sediri (*Cedrus libani*)

Servi (*Cupressus sempervirens*)

Porsuk (*Taxus baccata*)

Su sediri (*Libocedrus decurrens*)

Mazı (*Thuja orientalis*)

Yapraklı Ağaçlar

Batı çınarı (*Platanus occidentalis*)

İhlamur (*Tilia tomentosa*)

Meşe (*Quercus rubra*)

Akçaağaç (*Acer nequndo*)

Çınar yapraklı akçaağaç (*Acer pseudoplatanus*)

Kırmızı yapraklı akçaağaç (*Acer palmatum*)

Kestane (*Castanea sativa*)

Erguvan (*Cercis siliquastrum*)

Akasya (*Robinia pseudoacacia*)

Dişbudak (*Fraxinus excelsior*)

Karaağaç (*Ulmus comprestis*)

Ceviz (*Juglans regia*)

Gülibrişim (*Albizia julibrissin*)

At kestanesi (*Aesculus hippocastanum*)

Manolya (*Magnolia grandiflora*)

Sakız-Menengiç (*Pistacia terebinthus*)

İncir (*Ficus domestica*)

Kokar ağaç (*Ailanthus glandulosa*)

Akkavak (*Populus alba*)

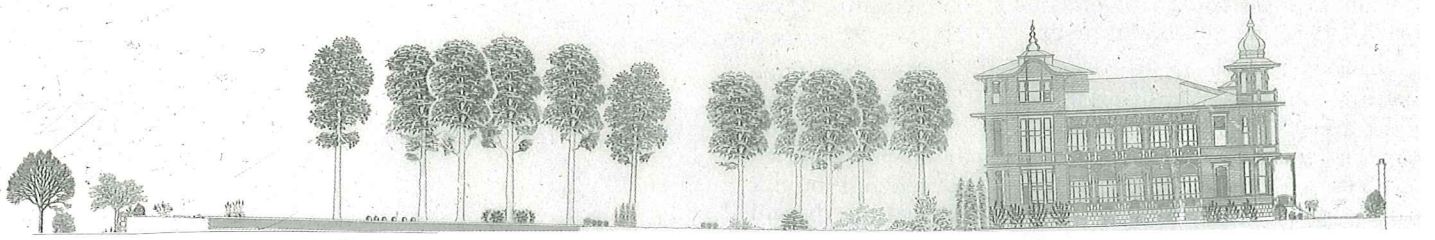
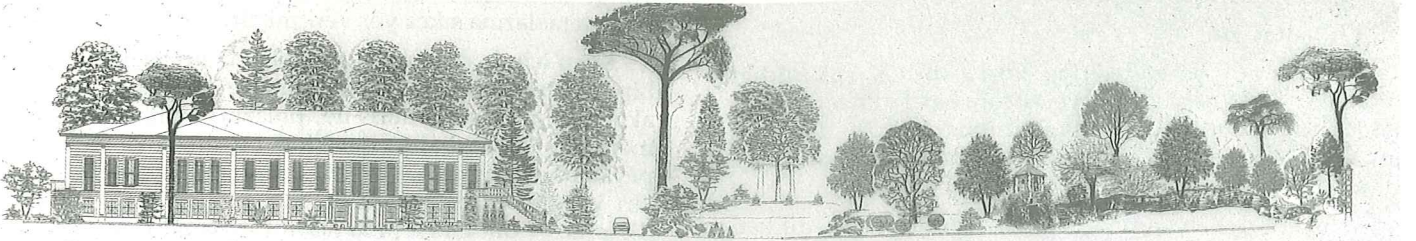
Sarılıcı ve Yer Örtücüler

Hanımeli (*Lonicera nitida*)

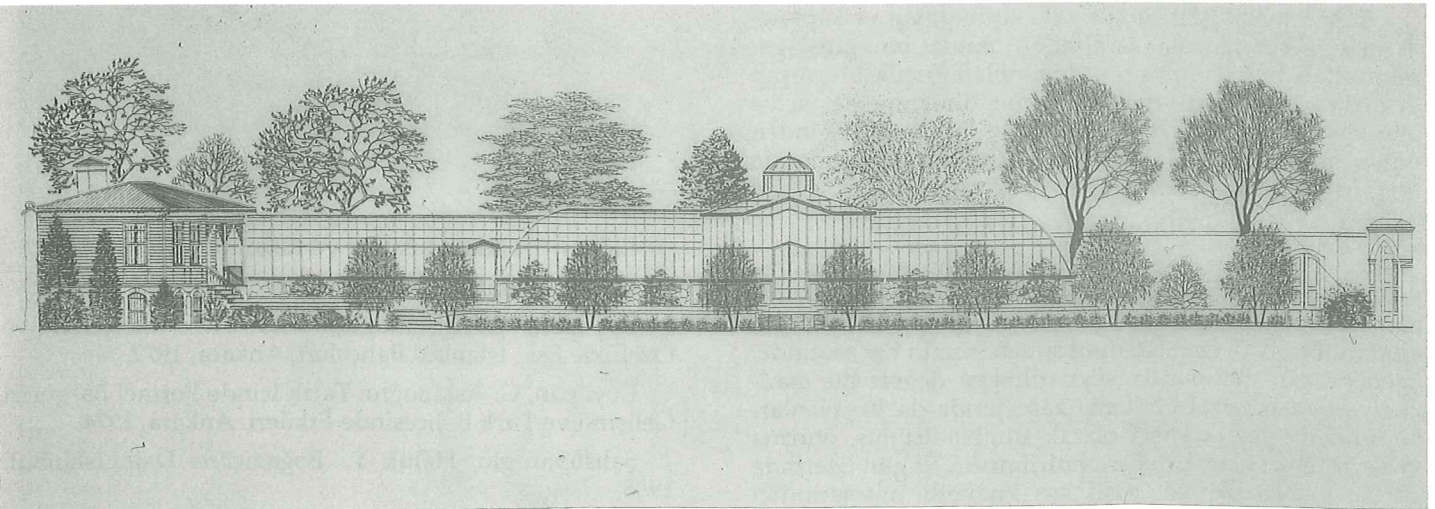
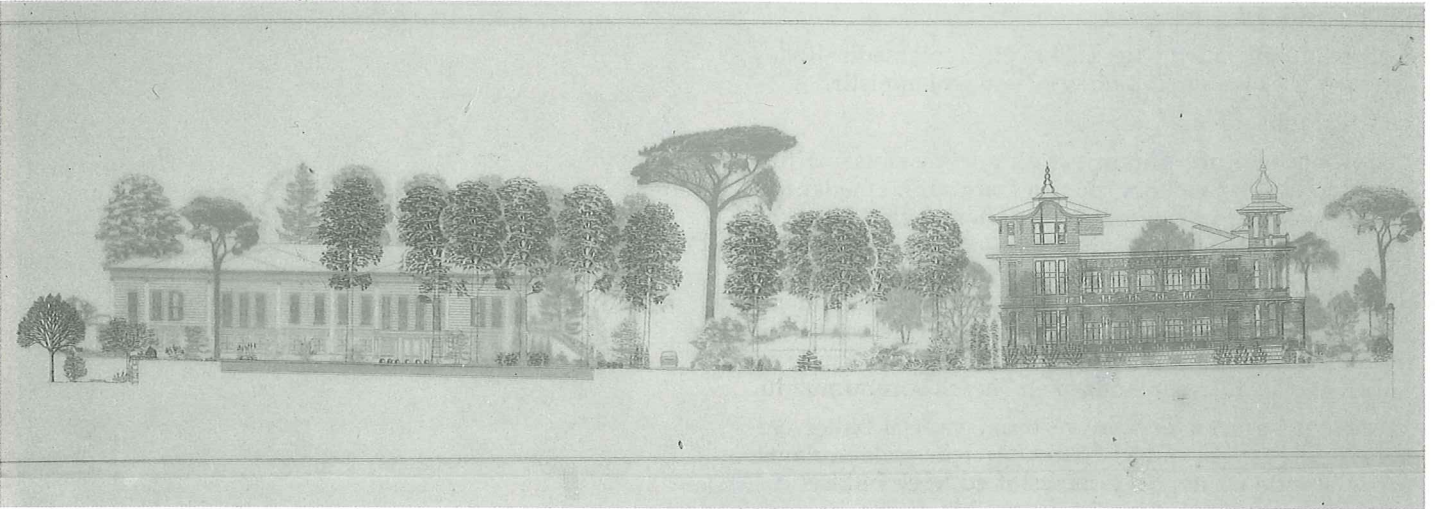
Yabani hanımeli (*Lonicera etrusia*)

Adi orman asma (*Clematis vitalba*)

Orman sarmaşığı (*Hedera helix*)

Köçeoğlu ve Vahdettin Köşkleri önünden kesitler

Limonluğun kafeterya olarak düzenlenmesi

PLANLAMA İLKELERİ

1. Plantasyon

Sultan ve şehzadelerin yurt dışına çıkarıldığı dönemlerde koru sahihsiz ve korumasız kalmış, köşkler tamamen yakılıp yıkılıp talan edilmiş, ağaçlar da çevre insanları tarafından odun olarak kesilmiş, özellikle meşe, çam ve servi türleri azalmıştır.

Çiçeklenme zamanında, nefis kokuları ile dikkati çeken ihlamurlar çiçeklerinin faydalı özelliğinden dolayı en çok hücumu uğrayıp tahrip edilen türlerdendir. Çiçeklerinin toplanma zamanı, kalın dalları kesilerek yere indirildiği için tepe çatıları deforma olmuş, bitkiyi besleyemez hale gelmiştir.

Projelendirmede oturlan, yaşanan ve dolaşılan yakın mekanlarda süs bitkileri dikimi ve çim örtü yenilenerek bakımlı bahçe düzenlenmesine gidilmiştir. Yaşam mekanlarından uzaklaştıkça ıslah edilmiş doğal orman vegetasyonu bırakılmıştır.

Geçen zaman içinde Osmanlı bahçe düzeninin içine Avrupa etkisinin sokulması ile bahçe düzeni eklektik bir hal almıştır. Köçeoğlu köşkü planı, önündeki sade dikdörtgen havuzu ve eksilen sayılarına rağmen ağaçların (ihlamur ve at kestanesi) çevrelediği büyük dikdörtgen parterlerle hala Osmanlı bahçe düzeni sayılabilir.

Projede; havuz kenarında büyük ölçekte dikdörtgen çiçek tarhları düşünülmüştür. Havuz kenarındaki gezinti yolları ve dinlenme teraslarından köşkler ve Boğaziçi seyredilmeye değer.

Genelde düzenleme organik bir düzenlemedir. Rokay sistemler ise kaya ve su bitkileri ile düzenlenmiştir.

2. Sirkülasyon

Çok önceleri, içe dönük büyük aile yaşamlarına hizmet eden köşkler ve koru, bugün kamusal hizmetler için kullanılacaktır. Bu yüzden dış ilişkileri fazla, daha çok sayıda insanın daha sık girip çıkacağı ve bazı hizmet araçlarının yapılara yanaşabileceği bir ulaşım sistemini kurmak gerekmektedir. Bu sistemin de peyzaj alanını çok bölüp çirkinleştirmeden, aksine yapılaşları ile estetik bir görünüş getirerek, minimum kullanım alanları içinde ve fonksiyonel olarak planlanması en önemli sorunumuzdu.

Mevcut yeşil materyalin ve tarihi yapısal bahçe elemanlarının da korunması gerektiği için, çok zorlayıcı şartlar altında en uygun giriş tesbit edilerek bitkisel dokunun en az olduğu girişe yakın bir yerde otopark çözümü yapılmıştır. Köşkler civarında çok kısa bir konaklama mümkün olabilmektedir.

VI. Mehmet köşkü civarındaki tarihi duvar ve kapı nedeniyle servis binası tarafından ikinci bir giriş gerekmektedir. Restorasyonu düşünülen küçük bir ahşap evin de bulunduğu bu iç bahçe bir dinlenme serası ve önünde açık bir çay içme yerini de ihtiva edeceğinden ikinci bir odak yeri olarak düşünülebilir. Yakıt temini de bu girişten çözmek daha uygun görülmektedir.

3. Vistaların ve Dinlenme Yerlerinin Seçimi

Koru, konumu nedeniyle Boğaziçi'nin en güzel vistalarına sahiptir. Özellikle Marmara girişi ile geçmiş zaman içinde yaşanmış pek çok çeşitli medeniyetlerin anıtlarını taşıyan eski İstanbul silüeti günün her saatinde, özellikle gün batımında seyredilmeye değer. Bu manzaraya bakan güzel bir teras zamanında da yaşayanları tarafından "yüzük kaşı" olarak isimlendirilmiş, oturma ve seyir terası olarak değerlendirilmiştir. Bugün üzerinde görülen korunun en yaşlı ve kıymetli ağaçlarından sayılan fıstık çamları ile rokay su havuzları bunu belirlemektedir. Bu tür seyir teraslarını korunun her

yönünde bulmak mümkündür. Projelendirmede bu tür seyir teraslarına sıkça yer verilmiştir.

Koru içinde de koyu yeşil gölgelikler, bazen de büyük bir çınar ya da sedir ağacının altı veya kayalar arasından akıtılan su birikintileri ile onların yanbaşındaki kameryalar ya da bahçe evcikleri bu güzel orman ve kır peyzajını tamamlamaktadır. Bunları bağlayan gezinti yolları yer yer genişleyerek bu mekanlarda doğanın sesini dinleme ve dinlenme imkanlarını sağlayacaktır.

Yürüme ve teras kaplama malzemesi olarak doğal bir malzeme olan granit parke seçilmiştir. Girişlerde seyir ve dinlenme teraslarında düzenleme ile motifler meydana getirilmiştir.

KAYNAKÇA

Eldem, S. Hakkı: Köşkler ve Kasırlar, İstanbul, 1974.

Eldem, S. Hakkı: Türk Bahçeleri, İstanbul, 1976.

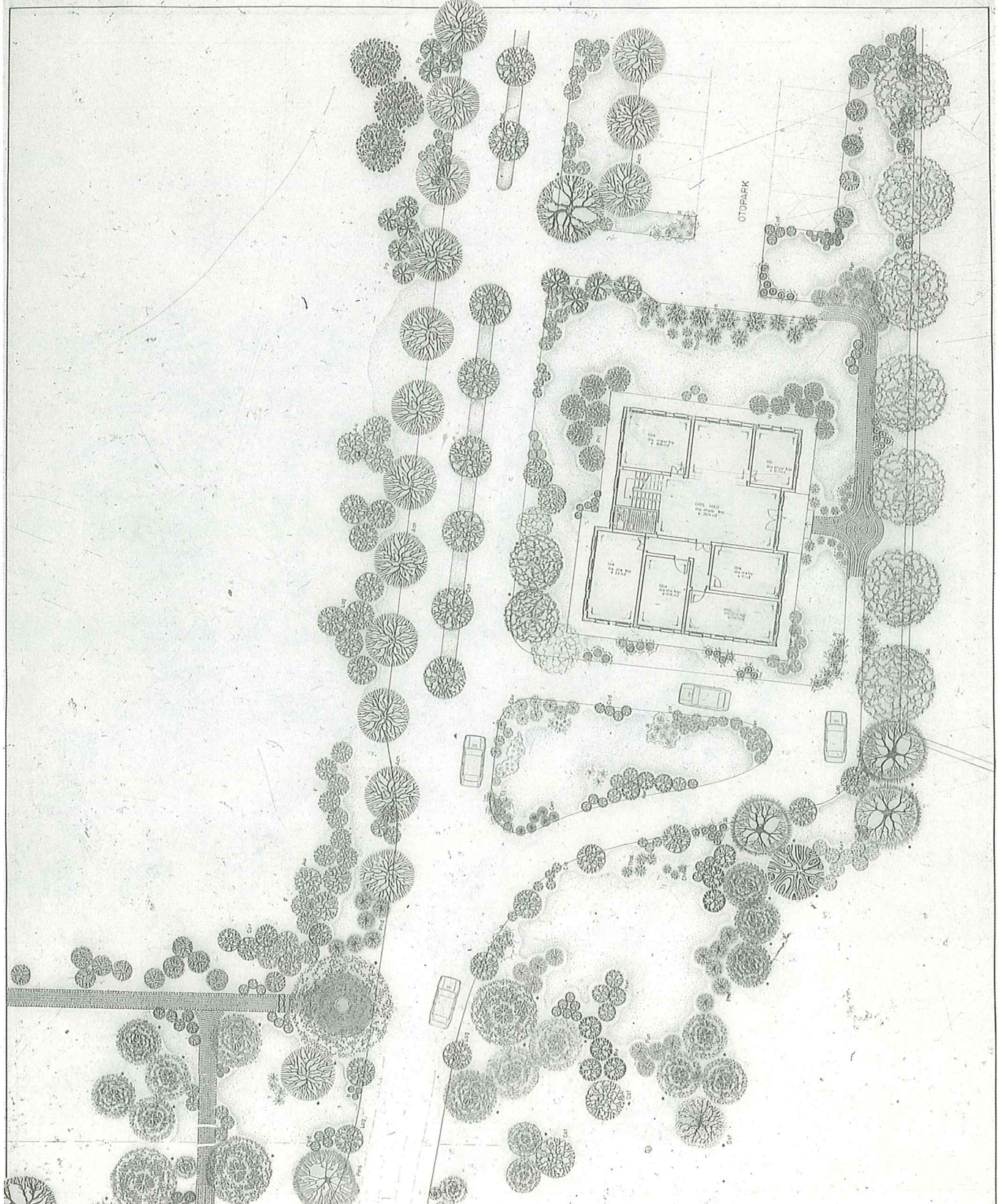
Evyapan, G. Aslanoğlu: Eski Türk Bahçeleri ve Özellikle Eski İstanbul Bahçeleri, Ankara, 1972.

Evyapan, G. Aslanoğlu: Tarih İçinde Formel Bahçenin Gelişimi ve Türk Bahçesinde Etkileri. Ankara, 1974.

Şahsuvaroğlu, Haluk Y.: Boğaziçi'ne Dair. İstanbul, 1986.

Özgen, Zeynep Tülin: Türkiye Diyanet Vakfına sunulan rapor. İstanbul, 1983.

Ağalar Köşki, otopark ve tarihi çınar etrafının düzenlenmesi

1/100 ölçekli planlar için teknik şartname

1. Genel Kurul

2. Çizim Kuralları

3. Çizim Kuralları

4. Çizim Kuralları

5. Çizim Kuralları

6. Çizim Kuralları

7. Çizim Kuralları

8. Çizim Kuralları

9. Çizim Kuralları

10. Çizim Kuralları

11. Çizim Kuralları

12. Çizim Kuralları

13. Çizim Kuralları

14. Çizim Kuralları

15. Çizim Kuralları

16. Çizim Kuralları

17. Çizim Kuralları

18. Çizim Kuralları

19. Çizim Kuralları

20. Çizim Kuralları

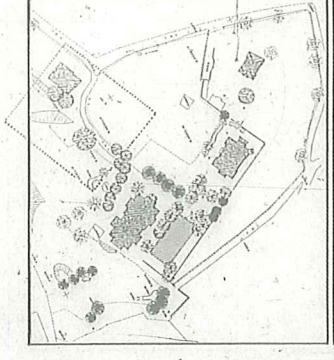
21. Çizim Kuralları

22. Çizim Kuralları

23. Çizim Kuralları

24. Çizim Kuralları

25. Çizim Kuralları

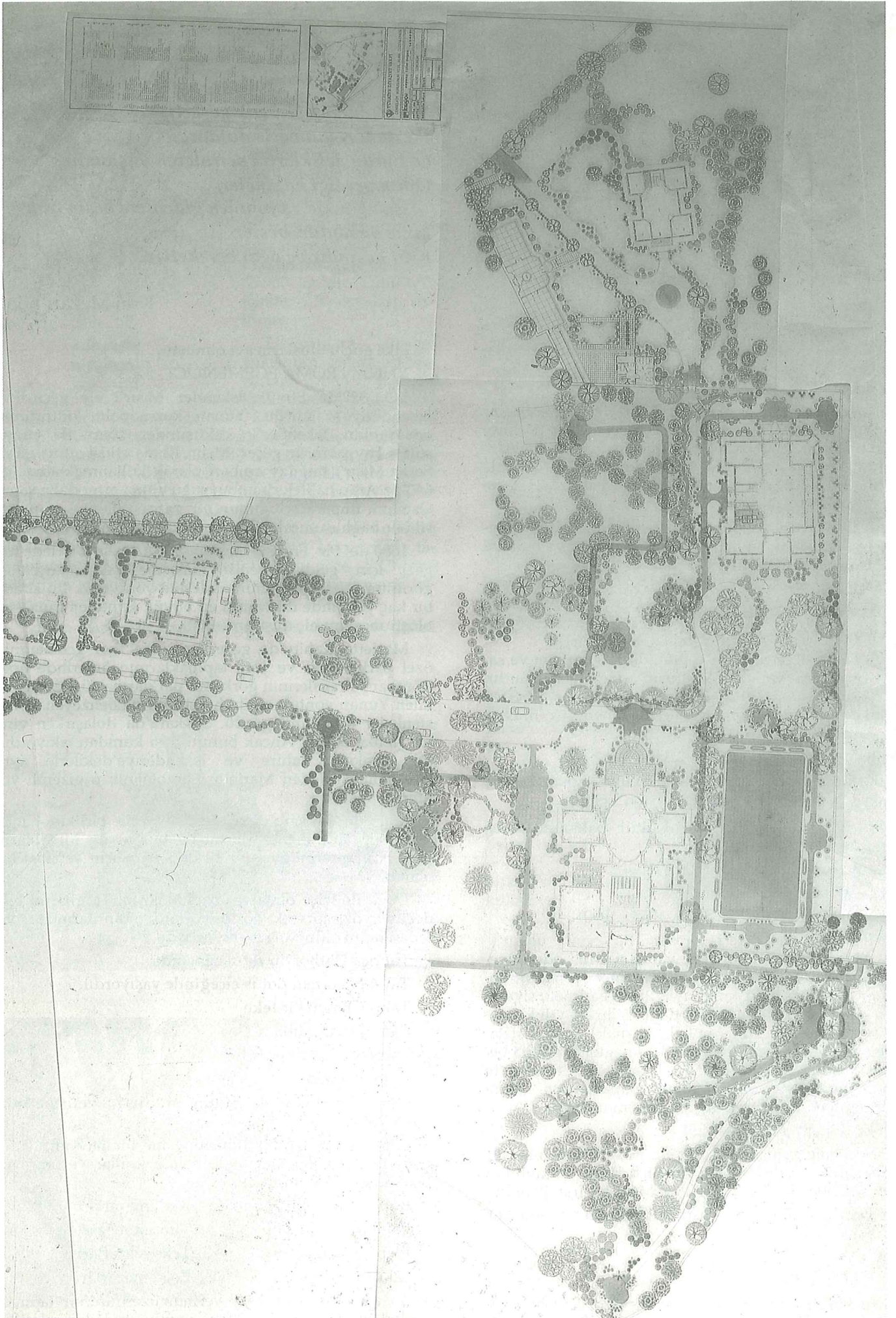

TÜRKİYE DİYANET VAKFI
ÇENGELKÖY KORUSUNUN YESİL ALAN DÜZENLEMESİ

zeynep tulin özgen 1484661

pafta no 3
pafta adı
sorumlu imza
öncek
1/100
tarih

onay

Projenin genel görünüşü

GEZİ NOTLARI

MISIR

NURCAN KÜÇÜK BAYDAR /Peyzaj Mimarı

Dünyada heyecan yaratan ve ilgi uyandıran yerlerden en önemlisi "Medeniyetler Beşiği, Piramitler Ülkesi" Mısır'dır.

Mısır kültürü bir ırmak kültürüdür. ilk siyasal bağlar kurulunca deltada "kuzey devleti" ve Memphis (Kahire) ile Nil'in birinci çağlayanı arasında da "güney devleti" kuruldu. Mısır'ın asıl tarihi bu iki devletin İ.Ö. 2900'de Kral Menes'in yönetimi altına girmesiyle başlar ki; tarihte I. Sülale olarak adlandırılır.

Birbiri ardına gelen birçok sülalelerin daha kolay kavranabilmesi için daha büyük gruplarda toplanır ve bunlara imparatorluk adını verirler.

TARİHÇE

ESKİ İMPARATORLUK (İ.Ö. 2900 - 2270)

I ve V. Sülale

Bu dönem ilk yasalarını yapan, dinini, yazısını ve sanatta biçimleri yaratan kültürün doğuş zamanıdır. Gize'de (piramitlerin bulunduğu bölge) Kheops, Khefren ve Mykerinos piramitlerin yapıldığı dönem. Uç firavun da IV. sülaledendir.

• İlk ara dönem (İ.Ö. 2270 - 2100)

VII - X. sülaleyi ve 30'dan çok firavunu kapsar.

ORTA İMPARATORLUK (İ.Ö. 2100 - 1700)

XI - XII. sülaleyi kapsar. Kültür bakımından en gelişmiş en ileri dönemdir.

• İkinci ara dönem (İ.Ö. 1700 - 1555)

XIV - XVI sülaleleri kapsar.

YENİ İMPARATORLUK (İ.Ö. 1555 - 1090)

XVII - XX. sülaleleri kapsar. Bir Sami ulusu - Hyksos'lar (çoban krallar) Nil vadisini istila eder, ege-men olurlar ancak Theben prenslerince yeniden kovulurlar. Babil ve Asur krallarıyla ilişkiye girilen, siyasal gücün en yüksek olduğu II. Ramses'in 30 yıllık ege-menlik dönemidir. Abu-Simbel, Karnak, Luksor (Ramesseum), Abydos ve Memphis'de dev gibi yapılarla bezenen Mısır'ın gücü Büyük lakaplı II. Ramses'in ölümünden sonra önce Amun papazlarının sonra Habeşlilerin eline geçerek düşme dönemine girer.

• Geç dönem (İ.Ö. 721 - 525)

XXV. sülale zamanı. Bu dönem Mısır'ı Asurlular ele geçirdi. Son sülaleden Psammetich İran hükümdarı Kambyzes'e Pelusium'da yenilince Mısır bir İran ili oldu.

Asıl Mısır tarihi, yani Mısır kültürünün devamı İ.Ö. 525'te sona erdi.

SANAT

İRAN EGEMENLİĞİ (İ.Ö. 525 - 332)

Mısır kültürü bu sırada salt gelenekleri ile yaşıyordu

*Mısır'ı büyük Nil çok yeşertti
İki duvarı kuvvetle doldurdu
O, burun deliklerini serinleten yaşamdır
Onun verdiği hazineler,
peşinden gidenlere besin olur
İzine basanları besler
Kral besindir ve ağzı berekettir*

Kral Mezarı'ndan

ve ülke güçlü ulusların avı olmuştu.

YUNAN ROMA EGEMENLİĞİ

İ.Ö. 322'de Büyük İskender Mısır'ı ele geçirdi v İskenderiye'yi kurdu. Yunan kozmopolit kültürünün odağı oldu. İskender'in çöküşünden sonra iki yüzyıl sülale kavgaları ile geçer. Mısır, Roma etkisi altına girer. Sezar Mısır'ı buğday ambarı olarak kullanmaktadır. İ.S. 640'da Arap halifelerinin buyruğu altına girer daha sonra Osmanlı İmparatorluğunun bir parçası olur. Avrupa tarihi ile bağlantı ancak Napoleon istilasından bu yanadır.

1850'de bir Fransız arkeoloğu August Mariette'nin gezi için geldiği kentin kalesine çıkıp kuşbakışı görünümü izlemesi onun kaderine yön verdi. Bu sırada bir kaç yıl içinde dünyanın en büyük Ejiptoloji müzesini oluşturacağını hiç düşünmemişti.

Mariette Kahire'de gezerken, ülke ileri gelenlerinin özel parklarında ve yeni tapınaklarının önlerinde tıpkı Rönesans Prenslarının görkemli parklarına süs olarak dikilen Yunan yontuları gibi hep birbirine benzeyen taştan sfenksler olduğunu gördü. Sakkara'da dolaşırken yine bir sfenks buldu. Ancak bunun başı kumdan çıkıyordu. Bu sfenksin Kahire ve İskenderiye'dekilerle aynı olduğunu keşfeden Mariette Ejiptolojinin o gizemli yolunu açmış oldu.

Mariette Sakkara'daki sfenksli yolla birlikte kutsal Apis boğalarının mezarlarını da buldu. Bu Mısırlıların inançlarına derinliğine bir bakış, bizim için yabancı bir olaydı.

Doğa ile içiçe olmaları, bağlantılarını, Tanrıları bile doğayla özleştirerek gösteriyorlardı. Tanrılarında sonradan insan olduğuna inanıyorlardı.

Tanrıça Hathor bir ılgın ağacında,

Tanrı Nefertem Lotus çiçeğinde yaşıyordu.

Tanrı Chnum bir teke

Tanrı Horus atmaca

Tanrı Suchos timsah

Buto yılandır.

Osiris bereketin ve bütün bitkilerin yetişmesinin yaratıcısı.

Yeryüzünde hiç bir dönemde hiç bir hayvana karşı gösterilmeyen ilgi nedeniyle onlara krallar ve tanrılara yakışır mezarlar yaptılar.

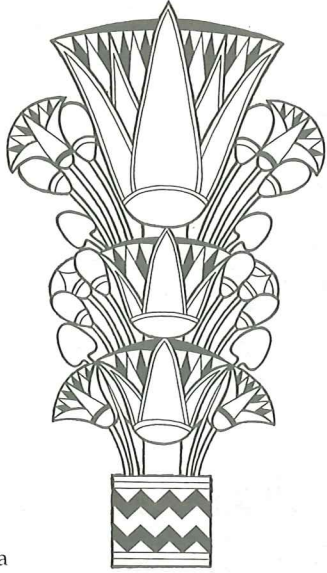
Bubastis ve Beni Hasan'da Kedi mezarları

Ombos'ta Timsah mezarları

Elephantine'de Teke mezarları

Sakkara'da Boğa mezarları

Boğa mezarlarına giriş yerinin üzerinde bir tapınak vardır. Bir eğik rampa, 100 m. uzunluğunda bir galeri ile

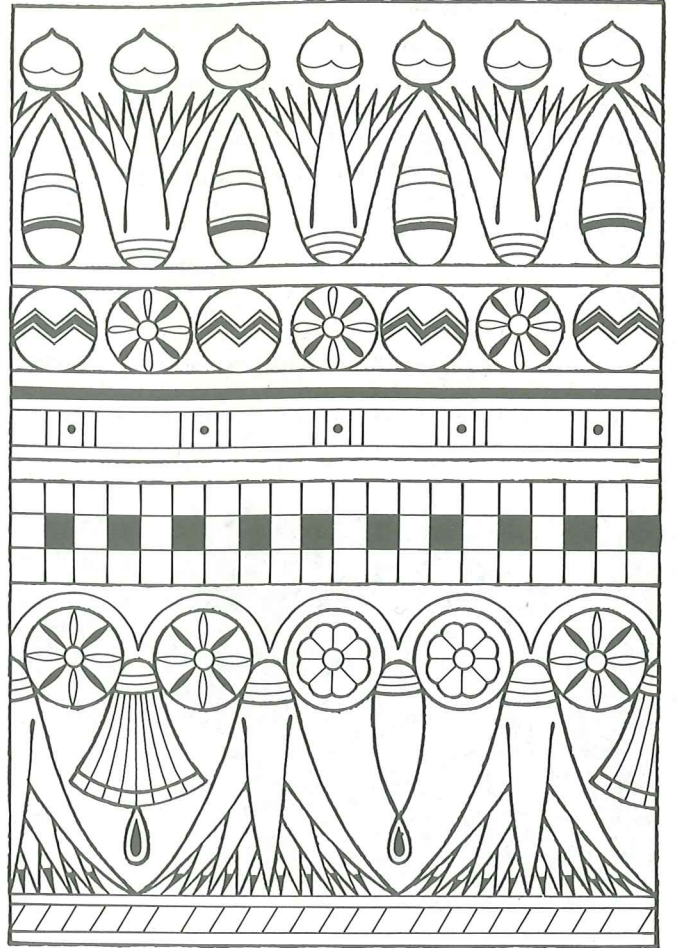
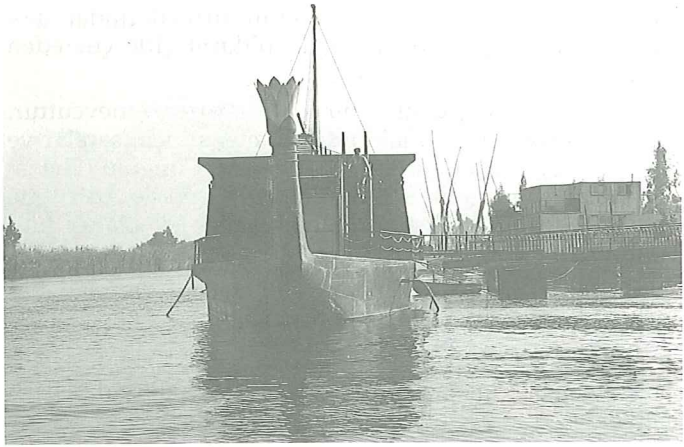

mezar odalarına açılıyordu. Ta Pto-lomaios dönemine dek giden genişletme işlerinde üçyüzelli metreye ulaşmıştır. Boğaların yattıkları taş lahitler ağır kara ve al granittir. Her biri tek bir bloktan, perdahlı, üç metreyi aşkın yükseklik, iki metreyi aşkın en ve dört metreyi aşkın uzunluktaki bloğun her biri 65.000 kg.'dır. Lahitlerin içinde süs eşyaları bulunur.

Hayvanlara tanrılığı yakıştıran, onlara ait mezarlar yapan Mısırlılar krallarına da anıt mezar

yapılması için biraraya geldiler. 2.300.000 taş blok insan gücü ile 500 km uzaktan Sudan'dan getirilip üstüste konulmuş piramitin bir kenarı 230 m, yüksekliği 146 m'dir. Bugün erozyon ve diğer nedenlerle (Kavalalı Mehmet Ali Paşa'nın camii yaptırmak için dev taşların bir bölümünü ustaca söktürmüş) bu yükseklik 137 m'ye inmiştir. 100.000 insan 20 yıl boyunca üç piramitten en önemlisi olan Cheops'u (Cheops, Chephren, Micerinus) tamamlayabilmişlerdir (Herodotos'a göre Cheops işçilerinin yalnız yiyecek gideri yedi milyon mark kadardır).

Bugün Gizeh'de özellikle gece ses ve ışık oyunları

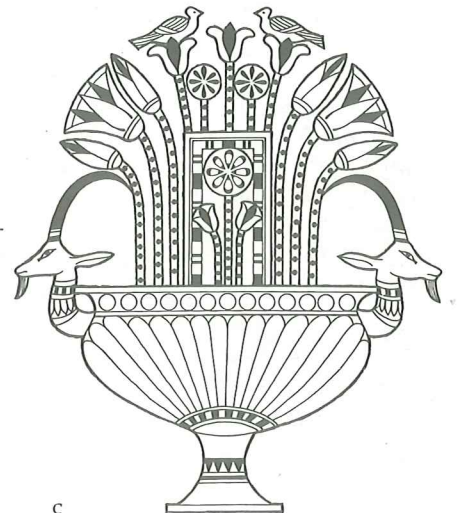
arasında piramitleri seyreden insanın duygularını anlatmak olanaksızdır. Piramitler, Kahire müzesinin inanılmaz zenginlikleri, yontularını, onca rölyef, fresklerin görkemini izlerken Mısırlıların ölüm sonrası yaşama ve ruhun yeniden bedene geri döneceğine olan inancını daha iyi hissetmek olasıdır.

Bu duyguyu, ölümlerinin hayattaki mutluluklarını, gurur duydukları olayları, mezar içi ve çevresindeki bahçe tanzimlerine yansıtıyorlardı. Rölyef ve fresklerle obelisklerde, süs eşyaları ve takılarındaki süslemelerde bitki motifleri özellikle palmye, papirus ve lotus çiçekleri kullanılmışlardır.

En önemli kent parkları

- Hürriyet parkı
- Endülüs parkı
- Zuharia parkı
- Orman parkı
- Ezbekiya
- El Tahrir parkı
- Hayvanat bahçesi

- Lotus ve papirüs desenli el aynası
- Thebes XVIII. y. y. mezar odasının lotus ve papirüs çiçekleri ile tavan resmi
- Lotus, kuşlar ve keçi başı ile süslü mineli altın çanak.

HÜRRİYET PARKI

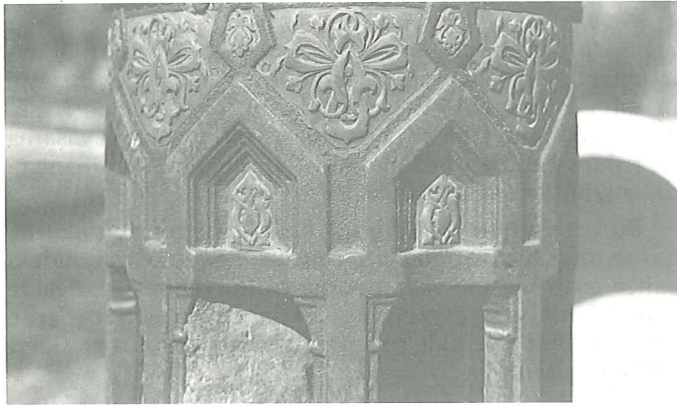
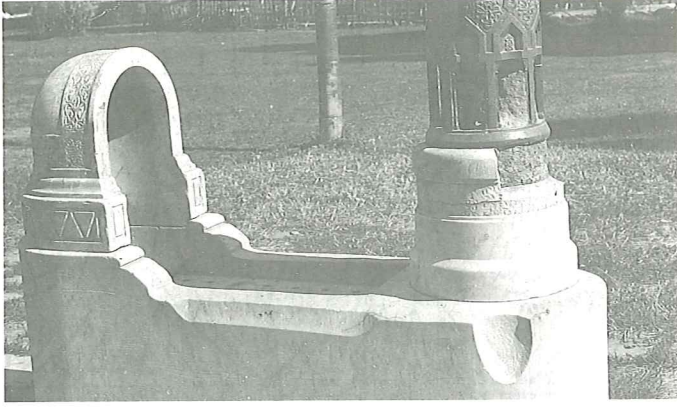
(Şair romancı Ahmet Şakir Parkı)

1872'de yapılmış en eski şehir parkıdır. İçinde tarihi 3 tane çeşme, ahşap parmaklıklarla çevrili çocuk bahçesi, kadın ve erkekler için ayrı oturma mekanları vardır.

Düzensiz bir şekilde konulmuş Ahmet Şakir, Ahmet Talat Harp ve Hafız İbrahim (şair) büstleri bulunmaktadır.

Bu parktaki gölge mekan palmye ağacının gövdesinden yapılmıştır.

Bitkisel tasarımda, *Cassia nodosa*-*Eucaliptus*'lar rüzgar perdesi olarak kullanılmış, *Casurina*, *Poinsiana*, *Ficus elastica*, *Ficus decora*, *Buhinia*, *Cocos*, *Jasminum humile*'nin en görkemli örneklerine rastlanmaktadır.

ENDÜLÜS PARKI

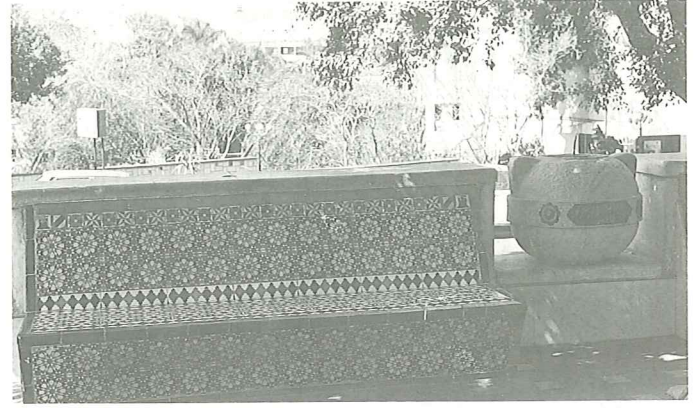
Ghezira'da Nil kenarındadır. 1935 yılında yapılmış, 1985 yılında da bir kez onarılmıştır.

İslam bahçelerinden özellikle İspanya uslubunda yapılmıştır. Dikdörtgen bir planda iki bölüm halindedir. Birinci bölümde aslanlı havuz açık kapılı dinlenme mekanlarından sonra basamaklar ile heykelli bir alana çıkılır. Heykeller, kolonlar üzerinde çatı ile kapanmıştır. Heykellerin önünden sular kademeli olarak dikdörtgen bir havuza iner.

Aslanlı havuz ve çini oturma mekanları (arkalıklı-arkaliksız banklar) değişik bir görünüm arz etmektedir.

Her parkta olduğu gibi burada da bitkisel malzeme ile oluşturulmuş gölge mekanlar bulunmaktadır.

Buradakinin özelliği bitkiyi kubbeli bir formda budayarak cami, yanına bir servi dikmekle de minareyi uygulamışlardır.

ZUHARIA BAHÇESİ

1898 yılında tesis edilmiştir. Park girişinde kapıda Lotus başlıklı sütunları vardır. Tüm parklar gerek islamın içe dönüklüğü gerek kum fırtınalarından korunmak nedeniyle duvar ya da bitkisel çitle çevreden koparılmıştır.

İki tarafı ağaçlıklı bir ana arter mevcuttur. Düzenlemede simetri hakimdir. İç mekan için seralar ve geniş bir sahada karanfil üretimi vardır. Çin gülü (*Hybiscus syriacus*) ve gelin tacı (*Bougenville sp.*) ile *Adhatoda vasica*'da 30 cm yükseklikte budanarak çit olarak kullanılmıştır.

Bu parkta 1872 yılından kalma anıt ağaçlar bulunmaktadır. En sık rastlanan türler

Ptychosperma elegans

Ravenala madagascariensis (Yapraklarından su içiliyor)

Dizygotheca ketchoveana

Euphoria longana

Cycas revoluta

Cinnamomum camphore

Delonix regia

Cassia glauca

Bute frondisa

ORMAN BAHÇESİ

Hayvanat Bahçesinin karşısındadır. Aralarında geniş bir cadde bulunmaktadır. En fazla görülen türler:

Arecastum romanzoffianum=*Cocos roman*

Oreodoxa regiz=*roystonea regiz*

Phoenix dactyliferz

Phoenix canariensis

Jacaranda acutifolia

Ficus retusa = F. nitida

Ficus sycomorus

Ficus religiosa

Ficus platyphyla

Ficus benghalensis

Doğal bir parktır. Giriş Oreodoxa'ların beyaz gövdesi yol kenarındaki aksı çok iyi vurgular.

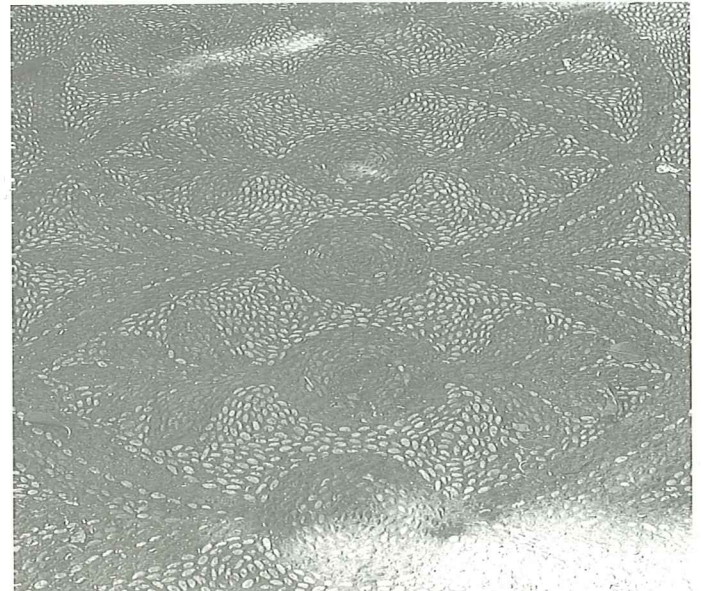
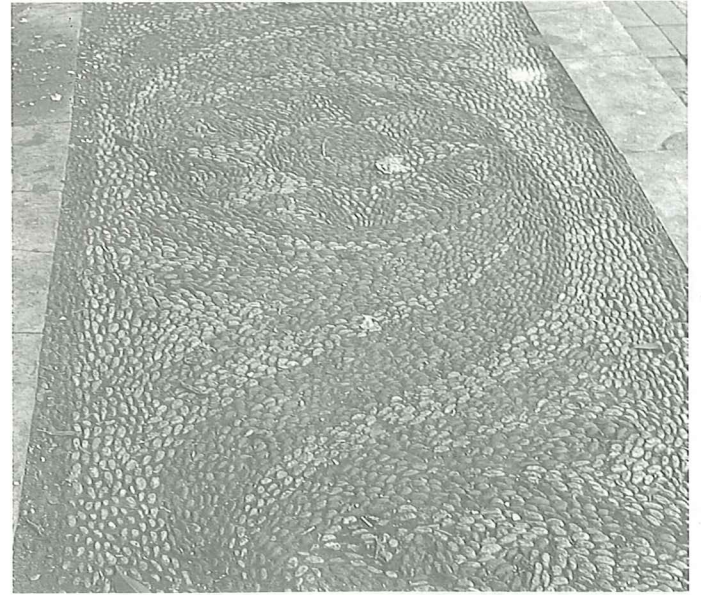
HAYVANAT BAHÇESİ

Giza'da Cairo Üniversitesi'nin karşısında Nil kenarındadır.

Görkemli, üzerleri hayvan ve bitki motiflerinin bulunduğu 5 ayrı kapıdan girilir. Nil'den alınan su kanalı yer yer genişleyip gölcükler oluşturarak tüm alanı dolaşır. İçeride 136 çeşit hayvan ve olabildiğince rahat bir şekilde kendi yaşam ortamı içinde görülmektedir. Tüm

yolları değişik renkli podima çakıllarla yapılmış desenler oluşturmaktadır. Kral ve tanrı heykelleri arasında hayvanat bahçesi, ulu ağaçların serin gölgelerinde rahatça ve zevkle gezilmektedir. Gökdelenlerin arasına sıkışmış bu doğa parçası ilginç bir görüntü arz etmektedir.

AL-SEHEIMY

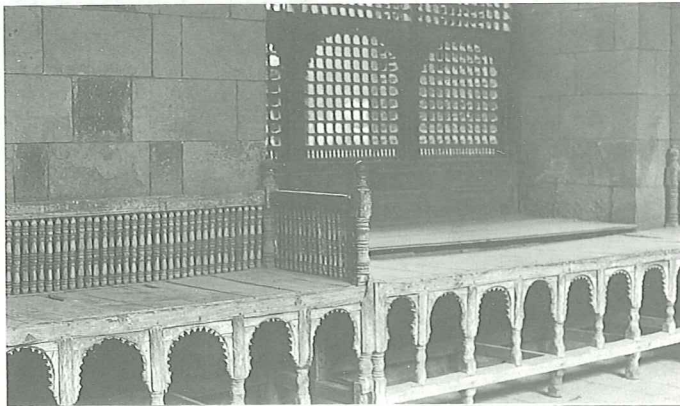
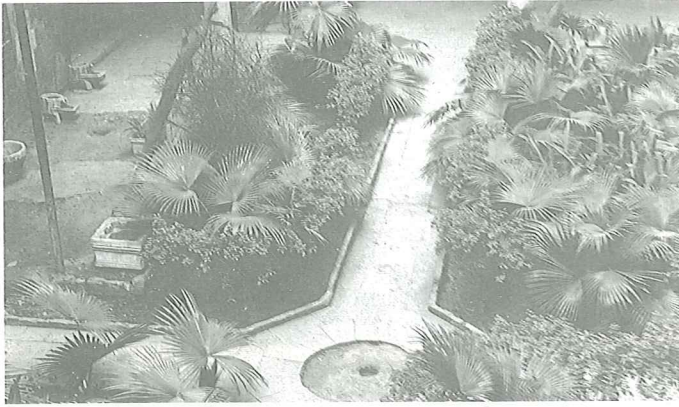
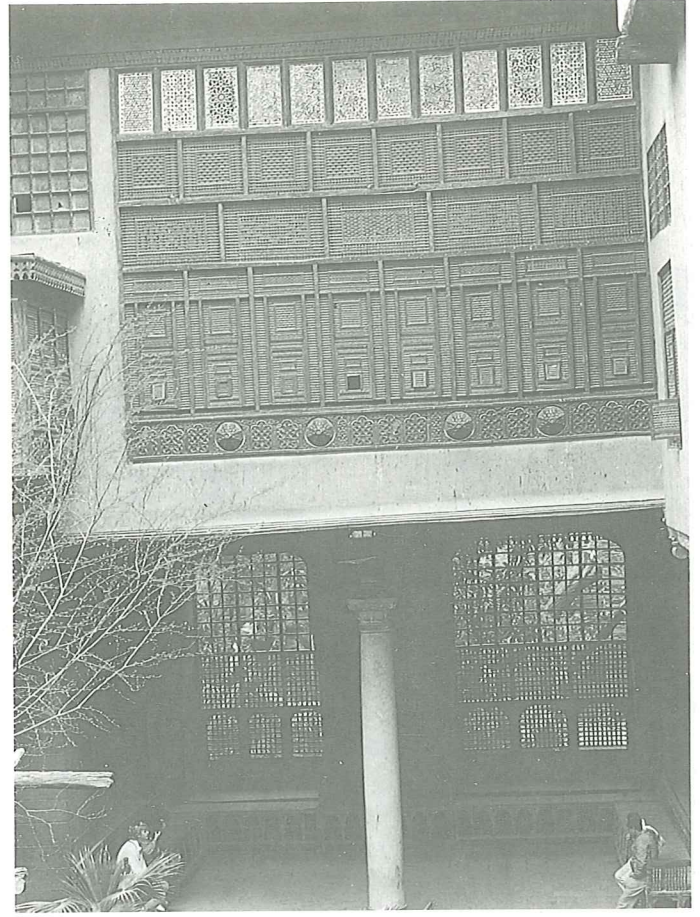
(Darb Al-Astar'da en eski Osmanlı evi)

Osmanlı etkisi döneminde Mısır'da yapılmış ve bugüne kadar korunmuş, islam mimarisinin tüm detaylarının izlediği orta halli bir Mısırlı'nın evi. Kapı dıştan yüksek duvarlarla çevrilidir. İç bahçe formal ve simetrik. Dört yolun kesiştiği ortada minik bir havuz bugün onarılmaktadır.

Harem ile selamlık arasında, selamlık tarafında ahşap sedir bulunur. Hareme yalın bir kapı ile geçilir. Harem bahçesi informal düzende ve meyve ağaçlarının ağırlıkta olduğu bir mekandır. Pergola ve üzerine sarılmış asma Mısırlıların vazgeçemedikleri dekordur.

İç bahçeye bakan ahşap pencereler, cumbalardaki, oya gibi işlemler tüm görkemi ile korunmaktadır. Geniş camların en üst bölümü vitray çalışılmıştır. Servi vitrayda temadır.

Selamlıkta oturma mekanı.
Ahşap pencereden harenlik görülebiliyor.

KAYNAKLAR:

- Akdoğan Günel - Bahçe ve Peyzaj Sanatı Tarihi
- Dorsay Atilla - Cumhuriyet Gazetesi (Haziran 1987)
- Ceram C.W. - Çeviren Hayrullah Örs - Tanrılar, Mezarlar, Bilginler
- Stead Miriam - Egyptian Life

İMAMOĞLU

Seracılık ve Çiçek Sanayii

RAHİMİ İMAMOĞLU

Şenlikköy Çatal Sokak No. 2

Florya - İSTANBUL

Tel: (212) 663 16 82 - 83 - 84 - 85

Fax: (212) 573 25 13

**DAHA GÜÇLÜ BİR
PEYZAJ MİMARLIĞI
ÖRGÜTLÜLÜĞÜ İÇİN
PEYZAJ MİMARLARI
ODASI'na doğru.**

PMD

KASIMOĞLU FİDANCILIK

- İç Mekan, Dış Mekan,
Mevsimlik Çiçek Üretimi
- İthal Bitkiler
- Boylu Ağaçlar
- Proje
- Danışmanlık
- Taahhüt

Küçüksu Meydanı
Kasimoğlu Fidanlık Tesisleri
Tel: (0216) 332 23 98 - 332 62 10

MEZARLIKLAR

Gülbin GÖNEN / Peyzaj Mimarı

MEZARLIKLARIN GÜNÜMÜZDE KENT PEYZAJINDAKİ ROLLERİ

Mezarlıklar tarih boyunca bütün toplumlarda büyük önem taşımışlardır. İnsanlar gelecek kuşaklara varlıklarını ispat edebilmek için sosyal ve ekonomik durumlarına göre öldükten sonra da hatırlanabilecekleri irili ufaklı, gösterişli gösterişsiz yapılardan oluşan mezarlıklar bırakmışlardır. Önceleri genellikle kent dışında yer alan bu ölümler şehri, zamanla büyüyüp genişlemesi sonucunda kent sınırları içinde kalmış ve dolayısı ile yaşama mekânları ile iç içe günlük yaşamın birer parçası olmuşlardır. Özellikle sahip oldukları yeşilliklerle kent dışı ve kent içi yeşil dokusunu bağlamada önemli bir rol oynamışlardır. Bugüne değin İstanbul kentinin silüetini güzelleştiren, ona çeşitlilik kazandıran en önemli öğelerden birisini de gene mezarlıkların sahip olduğu servi koruları oluşturmuştur. Mezarlıklar bu günün anlayışına göre sadece ölümlerin bulunduğu bir alan olarak değil halkın dinlenmesine, yeşil alan gereksinimini sağlamasına yarayan birer park olarak kabul edilmektedir. Avrupa'daki pek çok ülke kent sınırları içinde kalmış veya yakınındaki mezarlıklara ölü gömülmesini men etmiş ve bu sahaları bakımlı yeşillikleri ile halkın dinlenmesine ayırarak park olarak kullanıma açmışlardır (AKDOĞAN, 1962).

Avrupa'da bu alanların yeşil alan olarak kent halkına sunulması ancak 20'nci y.y. başlarında gerçekleşirken, bizde mezarlıkların günlük yaşam içindeki yerleri ve yeşil alan olarak kullanımları çok eski dönemlere kadar gider. Bunun nedeni de Müslümanların ölüme karşı kaderci dini inanışlarından, buralarda huzur bulup, meditasyon yapmalarından ve pek tabii ölümlerini gömmek için şehrin en güzel manzaraya sahip yerlerini seçmelerinden gelmektedir.

TÜRKLERDE MEZARLIK VE YEŞİL ALAN ANLAYIŞI, BUNUNLA İLGİLİ YABANCI GÖZLEMLER

Türklerin mezarlıkların tesisinde ilk göz önüne aldıkları husus manzaranın güzel olması olmuştur. Bu nedenle ister Boğaz'da, ister Haliç'te olsun mezarlıklar daima manzaraya en hakim noktada düzenlenmişlerdir. Kısaca müslüman mezarlıkları kuruldukları yer nedeniyle en güzel manzaraya sahip olduklarından buraları hem bir ziyaret, hem dinlenme ve meditasyon, hem de adeta kent halkına birer mesire yeri olarak hizmet sunmuştur. Beşiktaş'tan Yahya Efendi Türbesi ve mesiresi, Beylerbeyi'nde Nakkaş Baba türbesi ve civarı, Kandilli Kabristanı ve mesiresi, Yuşa Tepesi, Kuzguncuk'ta Küblücu Kabristanı ile Eyüp'ün Piyer Loti sırtları için en güzel manzaraların seyredildiği, dinlendiği ve meditasyon yaptığı yerler olmuştur. Bu mezarlıklar aynı zamanda mahallelerin içinde yer aldığından ve hemen yanbaşılarında evlerin bulunmasından ötürü, çocukların oyun oynadığı, mahallelinin çamaşır kuruttuğu, yazın sıcak öğleden sonraları ulu servi ağaçlarının altında uzanılıp piknik yapıldığı, zaman zaman da hayvanların

otlattığı, kısacası günlük yaşamın hemen tüm faaliyetlerinin içinde geçtiği, yaşayan yeşil dokular olarak kentin yapısında önemli rol oynamışlardır.

Türklerde dini inanışlara göre her ölenin başına bir ağaç dikme geleneğinden ötürü mezarlıklar ölmezlik simgesi servi ağaçlarından oluşan ormanlara dönüşmüştür. Kent silüetinde güzel bir perspektif oluşturan bu yeşil kitleler, İstanbul'a gelen yabancı gezginler üzerinde de hayli etki uyandırmıştır. İstanbul üzerine yazı yazmış olan hemen tüm gezginler, kentin en önemli yeşil dokusunu oluşturan bu servi ormanlarından kimi zaman hayret ve kimi zaman da hayranlıkla ama mutlaka bahsetmişlerdir. Buralardaki ölümler dünyası ile yaşayanların iç içe hi çekinme ve korku duymaksızın birlikteki yaşamları ve Türklerin buralarda hem ölümlerini ziyarete gelip dinlenmeleri hem de yanlarında getirdikleri yiyeceklerini yemeleri onları hayli etkilemiş ve yazılarında özellikle bunu belirtmeye çalışmışlardır. 19. yüzyılda İstanbul'u ziyaret etmiş olan Théophile GAUTIER gezi notlarında Türk mezarlıklarından şöyle bahsetmektedir (N. BERK, 1975).

"Montmartre mezarlığından ancak dehşete kapılarak, sırtımda soğuk terlerle en ufak gürültüden irkilerek geçebilirdim. Ama Doğu'da ölüm öylesine bir yakınlıkta hayatla karışır ki, hiç bir şekilde korkusu duyulmaz o ölümün. Üstlerinde kahve içilen, çubuk tütürülen ölümler hiç bir zaman hayal haline gelip korkutmazlar kişiyi..."

Yazar, bu büyük ölümler alanını gezdiğinde hiç bir korku duymadığı için arkadaşlarının Üsküdar'daki Karacaahmet mezarlığını gezme teklifini de sevinerek kabul etmiş ve orada gördüklerini şöyle aktarmaktadır.

"Burası yüksekçe ve geniş bir set üstüne kurulu kocaman bir servi ormanı; bir fersahtan geniş alan, geniş yollara ayrılmıştır ve her yandan mezar taşları yükselmektedir. Kuzey memleketlerinde servi denilen o incecik dallara bakanlar, mezar dostu bu ağacın, daha sıcak iklimlerde ne derece güzelleşip geliştiğini tasavvur edemezler. Mezar dostu bu ağaç, Doğu'da hiç bir karanlık düşünce uyandırmadığı ve mezarlıkları süslediği gibi, bahçeleri de süsler..." Diğer bir gezgin olan Edmondo de Amicis İstanbul'a yapmış olduğu gezide o da, Üsküdar'a geçerek bir taraftan Marmara'nın diğer taraftan Haliç'in güzel manzaralarının seyredildiği adeta bir servi ormanını andıran Karacaahmet Mezarlığı'nda kuş sesleri içinde kendini kaybettiğini yazar (Amicis, 1874). Gene aynı yazar bugün hiç bir izi kalmamış olan Tepebaşı - Şişhane ve Kuledibi çevresinde yer alan Galata mezarlığına yapmış olduğundan ise şöyle bahseder:

"Pera'nın tepesinden Haliç'e kadar, her tarafa meylenmiş ve bayırın üst başından alt başına karmakarışık dağılmış binlerce taş ve mermer sütunu gölgeleyerek dik bir meyille inen büyük bir servi ormanı. Ormanın içindeki yollar kıvrıla, kıvrıla ve birbirini keserek gider; gölgeye oturmuş bazı Türkler çubuk içerler; mezarların arasında çocuklar koşup oynar; inekler otlar; yüzlerce kumru servi dallarının üstünde dem çeker; yaşmaklı

kadınların geçtiği görülür...”

Yazarın gezdiği diğer bir mezarlık ta Büyük mezarlık adını verdiği bugün Taksim'den Ayazpaşa-Gümüşsuyu üzerinden Fındıklı'ya inen yerdir ve buradaki mezarlık parça parça ortadan kaldırılarak bugün bir kısmı park bir kısmı da konutlar tarafından işgal edilmiş olan alandır. Rum, Ermeni ve Müslümanların mezarlarının yer aldığı bu mezarlığı gezerken yazarı çok şaşırtan bir olaydan şöyle söz etmektedir; “Büyük mezarlık kesif bir servi, akasya ve akçaağaç ormanıdır. Ağaçların arasından Boğaziçi ve Asya sahilleri görülüyor... Birkaç mezartaşının üstüne bağdaş kurup oturmuş Türkler Boğaziçi seyrediyorlar. Öyle gölgelik, öyle serin ve huzur dolu bir yer ki, insan buraya girince, yaz sıcaklığında kocaman loş bir katedrale girmiş gibi nefis bir duyguya kapılıyor... Biz sütunlardan birini incelediğimiz sırada, bir çocuğun ellerinden tutmuş iki Türk yanımızdan geçerek elli adım ötedeki mezarın üstüne oturdular ve kollarının altındaki bir çıkını açarak yemek yemeye başladılar. Daha sonra, her ikisi de çubuklarını yakıp sakın sakın tüttürdüler; çocuk kalktı ve mezarlığın içinde oraya, buraya koşmaya başladı”. Yazarın böylesine hayretle bahsettiği olay Türkler için çok normaldi. Çünkü, mezarlıklar için ölümler şehri olmaktan çok, yaşayanların yeşil dokusundan ve manzarasından yararlandıkları, dinlenip, düşünceye daldıkları, hemen hemen günümüz parklarının insanlara sağladığı bir takım fonksiyonları içeren yeşil alanlardı. Bu yüzden mezarlıklar her dönemde Türk kentlerinin en önemli ve vaz geçilmez yeşil dokusunu oluşturan alanlar olmuştur. Kent dokusunda önemli bir yer tutan bu mezarlıklardan, tarihi belli başlı mezarlıkla şunlardır:

İSTANBUL'DA BAZI ÖNEMLİ, TARİHİ MEZARLIKLAR

Eyüp

Özellikle Piyer Loti kahvesi civarındaki mezarlık güzel yeşilliği ve sahip olduğu manzara ile bir çok eski İstanbul gravürlerine konu olmuştur. Yeni gömülmeler nedeni ile tahrip olan bu mezarlık iskan sahası içinde kalmasıyla da büyük tahribe uğramıştır.

Okmeydanı

Burada devrin önemli kişilerine ait pek çok kabir ve nişan taşları vardır. Bugün büyük bir çoğunluğundan eser kalmamıştır.

Kasımpaşa

Kasımpaşa'nın üst sırtları da servi ormanını andırıyordu. Daha çok denizciler gömülüydü. Burada ayrıca havuzların arkasında Meyyit yokuşunda geniş bir mezarlık vardı. Bugün bu mezarlık da, yok olmuştur.

Galata

Galata Kulesi'nin çevresindeki bu mezarlık evlendirme dairesi yapılırken ortadan kaldırılmıştır.

Büyük Mezarlık

Taksim'den Ayazpaşa - Gümüşsuyu üzerinden Fındıklı'ya inen yol üzerinde idi. Rum, Ermeni ve Müslüman mezarlarının yer aldığı bu mezarlık yol yapımı ve iskana açılması ile parça parça ortadan kalkmış ve az bir kısmı bugün park olarak kalmıştır. Ancak, hiç bir tarihi mezar taşı kalmamıştır.

Rumeli Hisarı

Hisarın deniz tarafındaki bu mezarlık sahil yolu genişletilirken bir kısmı yok olmuştur. Hisarın üstüne doğru Fatih döneminden kalan mezarlar ise gecekondular tarafından tahrip edilmiştir. Ayrıca burada bulunan Nafi Baba Türbesi de önemli ziyaretgahlardan biridir. Bakımsız ve servilerinin çoğu ölmüştür.

Karacaahmet

İstanbul'un hatta Türkiye'nin en büyük mezarlığını oluşturan Karacaahmet aynı zamanda servi ormanı ile da İstanbul peyzajının en önemli ögesidir. Yeni gömülmeler, çevre yolunun geçirilmesi ve yapılar arasında kalması nedeniyle büyük tahribe uğramıştır. Tarihi mezar taşlarının çoğu kırılmıştır.

Merdivenköy

Erenköy-Göztepe semti civarında Merdivenköy'de Fatih'ten önce yapılmış olan bekaşi tekkelerinin türbeleri vardır. Bunlar Yörük Baba, Sancaktar Baba, Gözcü Baba'dır. Çevreleri serviler ile çevrili olan ziyaretgahlar geçirilen yollar ve yeni apartmanlar arasından kaybolup gitmiştir.

Kandilli

Sahil yolunda büyük bir kısmı yol inşası ve çevre bina yapımları sırasında ortadan kaldırılmıştır.

Göksu

Göksu deresi boyunca yer alan bu mezarlığın tarihi fehtihten öncelere dayanmaktadır. Geniş bir alanı kaplayan mezarlık uzun süre yerleşimlerden uzak olduğu için korunabilmiştir. Ancak şu sıralar çok bakımsız bir durumdadır.

Nakkaş Baba

Beylerbeyi'nde Nakkaş Baba Türbesi'nin çevresinde yer alır. Güzel manzarası ve servileri ile tanınır.

Küblüce

Kuzguncuk'taki Küblüce mezarlığı da tepede manzaraya hakim, servileri ile uzaktan hemen göze çarpan bir mezarlıktır. Burası da çevresinde iskanın artması ile oldukça tahribat görmüştür.

Yuşa Tepesi

Beykoz'dan sonra Anadolu Kavağı'nın sırtlarında yer alan Yuşa Tepesi hem dini bir ziyaretgah hem de sahip olduğu eşsiz manzarası nedeniyle de uzun yıllar İstanbul halkının mesire yeri olmuştur.

KAYNAKLAR

AKDOĞAN Günel; 1984 “Doğa Düzenleme Ders Notları” Y.Ü.

GAUTIER Theophile; 1975 “Yabancı Gözü İle Türk Kabristanı” T.T.O.K. Belleten 49/328, S. 16

GÖKMEN Oğuz; 1977 “Türkiye Seyahatnamesi, 1790 Yıllarında Türkiye ve İstanbul” Ayyıldız Matbaası A.Ş. Ankara

GÖNEN Gülbin; 1987 “İstanbul'un Tarihi Yeşil Alanları ve Özellikle İlk Düzenlenen Parkların Gelişim Sürecinin Araştırılması” Y.Ü. Yüksek Lisans Tezi

GÜLERSOY Çelik; 1975 “İstanbul Tarihinin Mezar Taşları” T.T.O.K. Belleten 49/328, S. 2

KOMAN Mesut; 1975 “İstanbul'un Bazı Önemli Eski Kabirleri” T.T.O.K. Belleten 49/328, S. 28.

YÜCEL Erdem; 1975 “Üsküdar Mazerlıkları, Türbeleri ve Hazinesi” T.T.O.K. Belleten 49/328, S.7

İstanbul Tohum Mağazası

MERKEZ: Yenimahalle, Öcalan Sok. No: 36 34720 Bakırköy - İSTANBUL
Tel: (212) 572 81 81 - 583 56 31 Fax: (212) 542 76 57 Telex: 28770 itom tr.

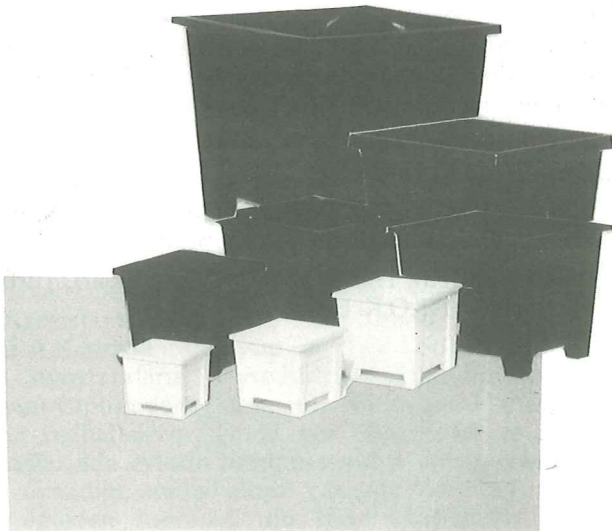
ŞUBE: Mısır Çarşısı No: 4 Eminönü - İSTANBUL
Tel: (212) 520 65 87 - 527 46 20 Fax: (212) 511 92 71

DAHA GÜÇLÜ BİR PEYZAJ MİMARLIĞI ÖRGÜTLÜLÜĞÜ İÇİN PEYZAJ MİMARLARI ODASI'na doğru.

PMD

YENİ DÜNYA PLASTİK ve metal san. tic.

YENİ DÜNYA PLASTİK

Dünyada hızla ilerleyen teknolojiyle birlikte giderek betonlaşan şehirlerimizin yeşil örtülerini bizlere yeniden kazandıran ve tahrip edilen doğanın tamiri ve yenilenmesinde büyük katkıları olan siz üreticilere, kurum ve kuruluşlara insanlık adına teşekkür eder, başarılarınızın devamını dileriz.

Bizleri dinlendiren, huzur veren, sevginin simgesi olan çiçeklerimizin bakımı aynı zamanda bir çocuk kadar itina ve titizlik ister. Onların üretimden başlayarak sağlıklı bir ortamda yaşamasını ve hızla gelişmesini en iyi şekilde sağlayan bitkilerimizin yeni yuvası **YENİ DÜNYA PLASTİK SAKSILARI**

- Ucuz fiyat
- Temizlik, sağlık
- Sağlamlık
- Zengin çeşit

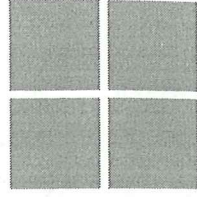
özelliklerini, siz fidan ve saksılı bitki üreticilerinin hizmetine sunmaktır.

Turistik tesislerde, bankalar, işyerleri ve evinizin bir köşesinde bulunduğu çevre ile uyum içinde, göz zevkinizi bozmayan, dekoratif, kırılmaz, kolayca temizlenebilen, bakteri üretmeyen süper saksılar.

Sizlere hizmeti amaç edinen, yeniliğin takipçisi firmamıza göstermiş olduğunuz alakaya teşekkür eder, sizlere daha ucuz ve uzun yıllar hizmet verebilmek için destek, teşvik ve kıymetli siparişlerinizi bekler, saygılar sunarız.

Bitkilerimizin yeni yuvası **YENİ DÜNYA SÜPER SAKSILARI** ile nice yeşilliklere...

Gümüşsuyu Cad. Emintaş San. Sit. 32/70 Maltepe-Topkapı/İSTANBUL
Tel: (212) 567 07 58-544 26 82-577 17 61 Fax: (212) 577 17 61
Fabrika Tel: (212) 576 83 91

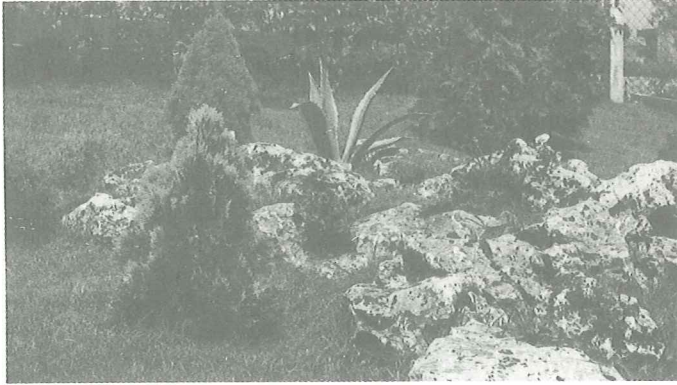
Sluis & Groot

Kalite Tohumları

SANDOZ ÜRÜNLERİ Ltd. Şti.

Tekfen Sitesi Birlik Apt. B Blok / 9 Ulus - İstanbul
Tel: (212) 257 77 25 (5 Hat) Telex: 28193 sgnk tr. Fax: (212) 23 24 16

Available from your local seed supplier.

TÜRKİYE TEMSİLCİLİĞİ

ASLAN FİDANLIĞI

Rahmi Aslan

a) Panorama	(6 karışımli)
b) Olympic	(3 karışımli)
c) Universal	(3 karışımli)

=vanderhave=

Salcılar Sok. No: 47 Tarabya-İstanbul
Tel: 262 06 25 - 262 22 77 - 262 39 82 - 223 02 56
Fax: 262 75 13

BAHARİYE YAYA YOLU

EMEL AKDERE / Peyzaj Mimarı

rip pahasına, bencilce yararlanma davranışı içindeyiz. Belediyelerde bu tahribat karşısında dengeyi korumak şehrin bu çekmekeşliğini biraz olsun yumuşatmak için bir takım çalışmalar yapmaktadır. Bahariye Caddesi'nin yaya alanı haline gelmesi fikri buradan çıkmıştır.

Kadıköy ilçesinin en işlek alışveriş merkezi olan Altıyol adından da anlaşıldığı gibi altı adet araç trafiğine açık yolun düğüm noktasıdır. Bahariye Caddesi ana bağlantıda yer almaktaydı. Araç ve insan trafiğine açık bulunduğu zaman bu keşmekeş çok daha yoğundu. Bu yoğunluğu tek yönde ya insan, ya araç şeklinde dönüştürmekle azaltmak mümkündür. Yaya alanları şehir merkezlerinin vazgeçilmez, unsurlarıdır. Trafik karmaşasından insanları biraz olsun uzak-

laştıracak yeşilin taşındığı bir caddede estetik bir takım öğelerle hızlarını azaltarak vitrinleri daha iyi görme, inceleme imkanı yaratır.

İstanbul gibi problemlerin katlandığı, bir şehirde insanların yıllardır taksiden inip mağazaya yöneldiği bir caddede yılların alışkanlığını bırakıp yaya alanı haline getirmek cesur bir atılım olarak değerlendirilir. Başlangıçta alt yapı, bordür, trotuar işi olarak başlayan bu çalışma çevre düzenleme ticari kapasiteyi bir süre için kısıtlamış ve bu nedenle tepki almıştır. Fakat bu çalışma alt yapıdan zemin döşemesine, zemin döşemesinden bitkisel düzenlemelere geçtikçe beğeniler almaya olumlu yorumlar kazanmaya başladı.

Bu metropolün en önemli alışveriş merkezlerinden olan bu caddede trafiğe gelecek çözüm oldukça sınırlıydı. Bu sınırlı çözüm içinde getirilecek en uygun çözüm getirilerek uygulamaya karar alındı.

Araç trafiğine açık olduğunda araç trafiğine açık olma özelliğinden yeterince yararlanamıyordu. Alan trafik ve insan karmaşası içindeydi. Bu alanda her iki kesimede hizmet azami gidemediğinden yaya trafiğine açılması uygun görüldü. Bu gibi özellikler gözönüne alınarak verilen karar doğrultusunda Bahariye Caddesi yaya alanı haline gelme kararı alındı.

Cadde üzerinde insan sirkülasyonu bitki-su vb. estetik öğeler ile yönlendirildi. Bitki parterleri ile yaya sirkülasyonunun hızını azaltarak vitrinlerin seyir özelliklerinden yararlanma ön plana çıktı.

Bitki parterleri projelendirilirken çim yerine yer örtücü bitkilerin kullanımı düşünüldü.

İstanbul şehri tarihi birikimi, doğal güzellikleri ile Türkiye'nin ve dünyanın en güzel şehirlerinden biridir. Geçmiş yıllarda park dendiği zaman mahalle ve semtlerde ye alan çocuk bahçeleri akla gelirdi. Zaten fazlası da pek yoktu. Yeşile ve çevreye sahip çıkma hevesi moda olunca, yıllar önce İstanbul'da yer alan parklara diğer şehirlerde de rastlanmaya başlandı. Bu olay bir moda furçası içinde gelişim gösterse bile zaman içinde bilinçli bir kavram halini alma olasılığı umut verici.

Park kavramı bu moda ile değişim göstererek gerçek anlamına kavuşmuştur. Tarihin İstanbul'a bıraktığı

bunca birikimin içinde yeşil alanlarda vardı. Bu alanların başlangıçta değeri pek anlaşılmamıştı. Ya da yeşile olan aşktan ötürü yeşiller yer yer ayrılıp tahrip edilerek bencilce konut yaptık. Bugün boğazın bir yakasından diğer yakasına bakınca yeşilin ve mavinin büyüğü eskisi kadar etkileyici değil. Bu alanların bizi çeken özelliklerini tah-

Yer örtücü bitkiler : Pitosporum tobiranana
Juniperus horizontalis
Berberis julliana
Mahonia aguifolium
Euonymus japonica

vb. gibi kitleler oluşturuldu. Parter kenarlarında çit etkisi yaratılması düşünülerek bu şekilde bir projelendirme yapıldı. Fakat toplum yapımızın özelliğinden daha doğrusu kötü bir özelliğinden ötürü bitkiler tahribe maruz kaldı. Bitki kitleleri insanların bu parterlere basma eylemini engelleyici etki yaratamadı. Bu nedenle projeye ve düşünceye uygun düşme de demirden imal edilen bitki çitleri alana monte edildi.

Bu çalı türleri kaplandıktan sonra alanda yer yer lokal boşluklar kaldı. Bu boşluklarda sarılecici ve yer örtücü özelliği olan Vinca ssp Hedera ssp vb. bitkiler ile kaplandı. Bunlar yanında alan yeşil horizontal görünüşe hakim oldu. Bu horizontal yeşili vertikal bitkilerle keserek kontrast yaratıldı. Alanın yapımı ve açılış zamanı kış aylarına rastladığı için herdem yeşil yapraklı ve ibreli

türler seçildi. Açılış zamanı bitkilerin kendisini göstermesi gerekliydi. Kış mevsimi mevsimlik bitki türleri oldukça kısıtlıydı. Böyle bir alanda daha önce aşına olmadığını türlerini kullanmak istedik. Bu nedenle mevsimlik olarak o dönemde Ornamental cabbage (süs lahanası) kullanıldı.

Havuz çevreleri doğal taşlarla çevrelenmişti. Bunun yanında mavi btb kaplama malzemesi kullanıldı. Burada proje az da olsa çelişkiye düştü. Doğala yakın fakat tam anlamıyla doğal bir havuz oluşturulamadı. Bu havuz doğal bir göl niteliğinde gelişeydi çevresinde su kıyası bitkisi kullanılabilirdi. Havuzun doğala yolun ama tam anlamıyla doğal olmaması bu fikirden uzaklaştırdı. Ayrıca havuz çevresi bitkisel toprak seviyesi salix vb. gibi su kıyası bitkilerin kullanımına izin vermedi.

Görünüm olarak su kıyası olsa da fonksiyon olarak su kıyası bitkileri için gerekli fonksiyonlara sahip bitkisel parterler oluşturulmadı. Sarkık formulu bitki morus alba gendula, phonix ssp vb. gibi zemine uygun bitkilerle bezendi. Kayaların bulunduğu kısımlar sedum, alisyum vb. köy bahçelerine uygun bitkiler kullanıldı. Bu şekilde oluşan Bahariye Caddesi yaya alanı düzenlenmesi sonuçlandı.

Bir peyzaj mimarı olarak bu düzenlemenin bitkisel kısımlarının kontrol mühendisliğini yükledim. Bu çalışma bir peyzaj mimarının başlangıçtan yani sert zeminden en sonuna değin götürebileceği bir çalışmadır. Ama mesleğimizin yeni olması belki de yeni olmasından çok anlaşılacak istenmemesi, anlatılamaması vb. gibi nedenlerden dolayı bu çalışmanın lokal bir kısmında yer alan tek peyzaj mimarıyım.

Bizlerden önce yol alan sayın peyzaj mimarı büyüklerimiz tabi ki bir takım yollar almıştır. Ancak bizler bu alınan yolların rahatlığını gördüğümüz kadar, varılan noktanın yetersizliğini hissediyor ve sorumluluğunuzu taşıyoruz.

İSTANBUL PARKLARI'NDA SULAMA

ORHAN BARIN / Ziraat Yüksek Mühendisi

YÜCEL ERDENER / Ziraat Yüksek Mühendisi

SULAMA:

Sulama projelerinin planlanmasında ve işletilmesinde, sulama suyu ihtiyacının tahmini, başarının en önemli şartlarından biridir. Sulu tarım uygulanan arazilerde, meteorolojik bilgiler dayanan bazı metodların yardımıyla sulama suyu ihtiyacının belirlenmesi büyük bir önem kazanır.

Bütün canlı organizmalar gibi bitkilerin de gelişmek ve meyve vermek için suya gereksinimleri vardır. bu gereksinim, iklime, bitki ve toprak cinsine göre çeşitli değişiklikler gösterirler. Dünyanın pek çok yerinde bitkiler, gereksinimleri olan suyu yağıştan elde ederler. Buna karşın, ülkemizde olduğu gibi, pek çok yerlerde de yağış, gerek mevsim ve gerekse miktar bakımından bitkilerin, su gereksinimlerini karşılamaktan uzaktır. Tarım arazilerinde en yüksek verimi sağlamak ve bu gereksinimin bir bölümünü karşılamak için, yapay olarak sulama gerekir.

Su kaynaklarının sınırlı oluşu, çok kere bitkilere verilecek sulama suyu miktarında dikkatli olmayı gerektirir. Bu nedenle bitkilerin su gereksinimlerinin doğru olarak bilinmesi şarttır. Sulama suyu miktarını, ürün verimleriyle karşılıklı incelediğimizde sulama suyu için optimum miktarın verime etki ettiği görülür. Bu değer, iklim, bitki cinsi, toprak yapısı gibi birçok faktörlere bağlı olduğu için, denemeler sonucu belli olur.

Sulama projelerinde iki esaslı faktörün, yani toprak ve su kaynaklarının arasındaki ilgi, ancak sulama suyu gereksiniminin belirlenmesi ile belli olur. Eğer sulanacak alan ve bitki biliniyorsa bu bilgiden faydalanarak sulamaya verilecek su miktarı ve sulanabilecek alan belirlenir.

Sulama suyunu belirlerken, verilecek suyun en kurak devrelerde bile sulanacak alanda bir ekonomik krize meydan vermeyecek miktarda olmasını göz önünde tutmak gerekir. Böyle çalışmalarda, en kurak devreleri ve en uzun süreleri seçmek gerekir. Bu da en iyi sonucu verir.

İşte, bir sulama projesinde sulama suyu ihtiyacını belirlemek için su-toprak, toprak-bitki, bitki-su korelasyonunu en iyi şekilde kullanmak lazımdır.

Bitki tarafından alınan su miktarına birçok faktörler etki eder. Bu faktörlerin başlıcaları: İklim, toprak ve zeminin topoğrafik durumudur. İklimi etkileyen faktörler ise; yağış, nem, rüzgar hareketi ve ısır.

Sulama yöntemlerinin de, bitkiler tarafından alınan su miktarı üzerinde etkisi vardır. Bunlar: Salma sulama, yağmurlama sulama ve damlama sulama olmak üzere üç yöntemle uygulamaya girer. İstanbul'da park ve bahçelerin sulanmasında her üç yöntem de kullanılmaktadır.

İSTANBUL PARKLARINDA SULAMA

İstanbul Büyük Şehir Belediyesi tarafından park olarak düzenlenip, halkın hizmetine sunulan yeşil alanların % 90'ında hortumla sulama uygulanmaktadır. Bunlar genelde eski parklar olup, yeni revize edilenlerin de uygulaması henüz tamamlanmamıştır.

Yağmurlama sulama sistemleri yapılmakta olan, sahil parklarının ise; tümünde yağmurlama sulama uygulanmaktadır. Az da olsa, bu kesimlerde sulama zaman

zaman hortum ile yapılmaktadır. Sulanan sahil parklarının inşası tamamlananlardan 410.000 m²'si yağmurlama ile sulanmaktadır.

Ayrıca tüm İstanbul'da yağmurlama sulama ile sulanan park alanları olarak 700.000m²'dir.

Oysa İstanbul'da hortumla sulama ile sulanan parklarda su kayıpları her zaman % 25'in üzerindedir. İnsan gücü, hali amortismanları ve zaman kaybı buna katılırsa kayıplar çok daha fazla olacaktır.

Yağmurlama sulama faydalarına gelince: Zaman tasarrufu, su tasarrufu, insan gücü tasarrufu, bitki toprak, bitki su ve su toprak münasebetlerinin gübre ile konele edilmesi sonucu bitki büyüme ve gelişmesinin en idealini yakalama olarak vurgulayabiliriz.

Ancak uygulamalarda, ve etüd proje aşamalarında Peyzaj mimarı ile Sulama mühendislerinin ortaklaşa proje yapmaları şarttır. Çünkü her proje uygulamalarında tesbit ettiğimiz yanlışlar gözle görülür şekilde düzeltilir.

20. yüzyılda ve gelişmiş ülkelerde, biz faydasına inandığımız bu sistemi müdafaa etme düzeyinde iken diğerleri sistemi geliştirerek çalışmalar sonucunu otomasyona mevsimlik olarak bağlamıştır.

Yeni insan faktörü burada sadece programlı olarak devreye girmektedir. Şimdi İstanbul'da nazar boncuğu gibi sulamaya açılan bu sistemler zaman zaman aksak çalışsa da en büyük faydası gelişmiş ülkeler düzeyinde bir adım daha ilerlemektir.

2000'li yıllarda Olimpiyat gösterileri İstanbul'a derken gelişmeleri her alana serpiştirmek hepimizin görevi olacaktır.

Geniş alan sulamalar İstanbul'da Avcılar, K. Çekmece başta olmak üzere yer yer hizmete girmektedir. Sahil bantlarının da dahil olduğu bu geniş alanlar, nüfusu 11 milyona yaklaşan İstanbul'da kentin akciğeri görevi görmektedir. İnsan başına 1 m² bile yeşil alan düşmeyen metropolden kent görünümündeki İstanbul'umuzda yeşil dokuyu korumak oldukça güçtür.

Her an çarpık kentleşmenin kurbanı olan, yeşil doku maalesef mevcut yasalarla da korunamamaktadır. Yaptırım gücü olmayan yasaların yerine işlerliği olan sonuca varan yasa teklifleri getirip bunların kamulaşmasına çalışmak görevlerimizden biri olmalıdır.

İşte İstanbul'da Büyük Şehir Belediyesi Yapı İşleri Müdürlüğü tarafından inşaatı ihale edilerek kontrolleri de aynı müdürlükçe yapılan parklarda, sulama hizmetlerini layıkıyla uygulamaya maalesef rastlanamamaktadır.

İstanbul'da gerek Büyük Şehir Belediyesi ve gerekse İlçe Belediyeleri tarafından düzenlenip, park olarak halkın hizmetine sunulan yeşil alanların genelde Haziran başlarına kadar, yeşil daha sonra sararıp solmuş görüntüleri, söz konusu alanlarda sanki yeşilliklerin geçici yapıldığı kanısını uyandırmaktadır.

Her nedense parkların inşasında yeşil dokunun yaşamı için çok önemli faktör olan sulama ihtiyacı hep ikinci plana itilmekte yeterince üstünde durulmamaktadır. Böyle olunca da bir hayli emekle inşa edilen yeşil park alanlarının ömrü mevsim yağmurlarının bitmesiyle nihayet bulmaktadır.

Her ne kadar park alanında çağın teknolojiyle

bağdaşmayan defi bela türünden ilkel olan hortumla sulama yapmak için, başlıklar bırakılmakta ise de çoğu kez bu başlıklarda su bulunmamaktadır.

Suyun bulunduğu alanlarda ise yeterli sulamanın sağlanması insan faktörüne bağımlı olarak değişmektedir. Çok iyi bakıcıların bulunduğu bazı küçük parklar yeşilliklerini devam ettirdikleri halde, büyük çaptaki parklarda fazla bakıcı olmasına rağmen çoğunlukla bu ilgiyi bulmak pek mümkün olmamaktadır.

Her parkın inşasında mutlak surette sulama faktörü birinci planda tutulup daha sonra diğer kısımların planlanması gerekir.

Su olmadan yeşili korumak mümkün değildir. Sulama türü ister hortumla veya daha ilkel metodlarla olursa olsun, mutlak surette yeşil dokuyu yaşatmak için ihtiyaç olan suyun verilmesi gerekir. Çoğu parkta mevcut olan ilkel hortumla sulama sistemleri çalışmış olsa bile bu işlemi yapacak yeni hortumun ucunu tutup sulamayı gerçekleştirecek insan faktörü sulamada çok önem arzeden aktif önceden değinildiği gibi elinde hortumla geniş bir alanı aynı kalınlıkta suyu vermek oldukça güçtür. Bu nedenle park sulamalarında çağın teknolojisine uygun sistemlerin seçilmesi gerekir.

Bunun yanında sorumlu ünitelerin sistemlerin işletilmesinde gerekli ilgiyi göstermeleri şarttır. Gerekli ilgilide ancak bu konuda deneyimli elemanlarla sağlanır.

Son zamanlarda İstanbul'da yapılan parklarda tam veya yarı otomatik pop-up springer ve drip sistemleriyle sulama projeleri uygulanmaktadır. Bu çok memnuniyet verici olmakla birlikte yetkililerin bakım onarım ve işletme konularına yeterli önem vermeme hususu, endişesiyle gözlenmektedir. Endişe sadece uygulamada değil, uygulamanın bitki su, bitki toprak, toprak su bağlılıklarına dikkate edilmeden yapılmasından doğmaktadır.

Konuyla direkt sorumlu bulunan yetkililerin mutlak surette konuya inanmaları ve benimsemeleri gerekir. Bu benimseme sulamakonusunda yetişmiş elemanlara görev vermekle olumlu sonuca varacaktır, kanısındayız.

Son zamanlarda inşası gerçekleştirilen modern tarzda sulama sistemine sahip, parklarda sulama sistemleri stil vaziyette beklemektedir. Halbuki bütün yeni düzenlenen parklardaki yapılan sistemler müteahhit firmanın sorumluluğunda iken çalıştırılmış daha sonra yetkililerin ilgisizliğinden ve bilgisizliğinden stil duruma düşmüştür.

Yaklaşık üç yıl önce su deposu pompaları v.s. tamamlanmış olan jeneratörlerle pop-up sistemi olarak çalıştırılıp kabulü yapılmıştır. Bir parkta sulama tesisi yukarıda izah edilen Kasımpaşa'da bulunan Cezayirli Hasan Paşa Parkı, üç yıldır 80 mt. uzaklıkta bulunan enerji bağlantısının yapılamamasından dolayı sulama sistemini idarece çalıştırılmamaktadır. Ayrıca 6-7 yıl önce yapıлып, bu gün hiçbir iş bulunmayan Haliç Hasköy yakası yeni lanlarının sulama sistemleri yetkililerin ilgisizliğine çarpıcı bir başka örnek olacaktır.

İstanbul nüfuzu hızla yükselen bir metropolitan kenttir. Mevcut su kaynakları da bu hızla kalabalıklaşan kent ihtiyacının hep gerisinde kalmaktadır. İnsanın ihtiyacı olan, suyu karşılamayan mevcut su kaynaklarından yeşil alanların sulamasına pek büyük bir payın ayrılması da beklenemez.

Bu durumda sulama için mutlak surette yeni kaynakların da alınması gerekmektedir. Yeni zalegah derin kuyular, atık sularla kullanılan arıtmalarda yapılacak bazı ilavelerle elde edilecek sular yeni kaynaklar olarak değerlendirilebilecektir.

İkinci alınması gereken en önemli kaynaklardan elde edilen suların çok iyi randımanla bitki istifadesine sunmak olmalıdır. Yani yukarıda bahsedilen bitki su - bitki toprak - toprak su bağımlılığı iyi korele edilmelidir. Bugün için en iyi randıman veren sulama sistemleri yağmurlama ve Drip (Damlama) sulama sistemleridir.

Bu sistemler hortum veya salma gibi, ilkel metodlara göre % 30 civarında tasarruf sağlar. Hele tankerlerle getirilip yapılan hiç ekonomik olmayan çok pahalı sulamalarla karşılaştırılınca yağmurlama sulama sisteminin en az % 100 daha ekonomik olduğu gözlenebilir.

Zira İstanbul Belediyeleri zaman zaman bu tankerle sulama işine rağbet edip tanker filolarının yanında büyük rakamlarla ihaleye çıkarıp müteahhit firmalara tankerle sulama yaptırmaktadırlar. Zararı yararından çok olan bu ihalelerin nedeni bir türlü anlaşılammamaktadır.

Dünyanın en güzel beldelerinden birisi olan İstanbul'da hiç olmazsa mevcut durumun korunması için yeşil alanların tüm mevsimleri boyunca yeşil olarak kalması sağlanmalıdır. Mevcut durumun dışında yeşil alanların artırılması için gerekli önlemler yanında ilgililerin belli sevgi ve sorumlulukta konuyu benimsemeleri gerekir ki yeşil doku canlı ve insanı okşayan, ona çevresine sahip çıkmayı her an hatırlatan bir imge olarak kalabilsin.

ÖRNEK

İSTANBUL BÜYÜKŞEHİR BELEDİYESİ PROJELER DAİRE BAŞKANLIĞI YATIRIM PLANLAMA MÜDÜRLÜĞÜ TAKSİM GEZİ PARKI SPRİNGLERLE SULAMA PROJESİ TAKSİM GEZİ PARKI SULAMA SİSTEMİ 2. KEŞİF ÖZETİ

Sıra No	Poz No	Malzemenin Cinsi	Miktarı	Birim Fiyatı	Tutarı
1	Rayiç	ø 90 PVC Boru 16 ATÜ	1644 m	45.670	75.081.480.-
2	Rayiç	ø 75 PVC Boru 16 ATÜ	804 m	31.750	25.527.000.-
3	Rayiç	ø 63 PVC Boru 16 ATÜ	402 m	22.305	8.966.610.-
4	Rayiç	ø 50 PVC Boru 16 ATÜ	690 m	14.525	10.022.250.-
5	Rayiç	ø 32 PVC Boru 16 ATÜ	636 m	6.100	8.879.600.-
6	Rayiç	ø 20 PVC Boru 16 ATÜ	3800 m	2.200	8.360.000.-
7	Rayiç	Fittings Boru tutarı x % 20 = 131.836.840 x 0.20		26.367.368.-	
8	Rayiç	E-130 Pop-up Spring	38 ad	359.840	13.673.920.-
9	Rayiç	E-131 Pop-up Spring	45 ad	338.000	15.210.000.-
10	Rayiç	E-145/1 Mini Pop-up	73 ad	62.400	4.555.200.-
11	Rayiç	E-145/2 Mini Pop-up	147 ad	62.400	9.172.800.-
12	Rayiç	E-145/3 Mini Pop-up	125 ad	62.400	7.800.000.-
13	Rayiç	L-304 WS Pop-up	55 ad	62.400	3.432.000.-
14	Rayiç	L-304 NS Pop-up	40 ad	62.400	2.496.000.-
15	Rayiç	ø 3 Şiber Vana	12 ad	432.900	5.194.800.-
16	Rayiç	ø 90 Conta	274 ad	2.947	807.478.-
17	Rayiç	ø 75 Conta	134 ad	1.907	255.538.-
18	Rayiç	ø 63 Conta	67 ad	1.525	102.175.-
19	Rayiç	1/2 Tangit	48 ad	49.966	2.398.368.-
20	Rayiç	Teflon Bant	100 ad	2.600	260.000.-
21	Rayiç	Hm=56 Q = 40m ³ /h 20 Hp motopomp (klepe, kumanda raporu, emiş boruları dahil)	2 ad	10.400.000	20.800.000.-
22	Rayiç	ø 110 PVC beton geçişi	3 ad	149.500	448.500.-

YÜK KAYIPLARI VE BORU ÇAPLARI

En fazla debi ve uzunluğa sahip olduğu için 1 (mavi) ve 2 (kırmızı) nolu hatlarda yük kaybı hesapları yapılmıştır. 7 nolu (kahverengi) hatta debi 14.19 lt/sn gibi büyük olmasına karşılık hg'nin küçük olması ve boru boyunun kısa olması nedeniyle 1 ve 2 nolu hatlarda gerekli debi ve basıncı sağlayacak olan motopomplar diğer hatlarda da çalışmayı sağlayabilecektir.

Motopomp karakteristik eğrisinde de anlaşılacağı gibi $Q=51.09 \text{ m}^3/\text{h}$ değerinde $H_m=48 \text{ mt.}$ civarında olacaktır. Bu değerler hem kayıplar için hem de springlerin çalışması için gereken basıncı sağlayacaktır.

1 NOLU HAT KAYIPLARI

BORU ÇAPI	DEBİ lt/sn	(I) YÜK KAYBI TABLO.m/100 m	HATTA ÇIKIŞ ADEDİ	(F) KATSAYI	BORU UZUNLUĞU	HAT KAYBI hl(m)
0 90	13.55	7.03	-	1	260	18.27
0 90	13.30	6.65	1	1	15	0.99
0 75	10.84	10.24	13	0.373	60	2.29
0 63	2.94	4.76	11	0.380	18	0.32
0 50	0.95	1.87	2	0.625	18	0.21
0 32	0.35	1.75	1	1	6	0.10
0 20	0.26	9.49	-	1	12	1.13

$$hl = 23.31$$

1 nolu hat için:

$$H_m = h_g + h_k + h_l + h_l = 7 + 2.33 + 23.31 + 20 = 52.64$$

$$\text{Pompa eğrisinden } H_m = 52.64 \text{ için } Q = 48 \text{ m}^3/\text{h} \quad 13.34 = \text{lt/sn}$$

TAKSİM GEZİ PARKI SULAMA PROJESİ

1. Sulama İhtiyacı

Yeşil alanların çoğu çim olduğu için su tüketimine esas bitki çim alınmıştır.

İstanbul'da bitkilerde maksimum su tüketimi ve su ihtiyacı Temmuz ayında olduğu için su ihtiyaç hesaplarında Temmuz ayı değerleri alınmıştır.

Çim için aylık su tüketimi (U)	:	130 mm/ay
İstanbul Temmuz yağış ortalaması (P)	:	18.4 mm
Çim etkili kök derinliği (h)	:	0.20 mm
Toprak bünyesi	:	Orta kaba (kumlu killi tın)
Toprak ortalama su tutma kapasitesi (S)	:	140 mm/sn
Toprak su olma hızı (infiltrasyon)	:	30 mm/h
Sulama randımanı	:	% 90

a) Günlük Su Tüketimi

$$U - P = \frac{130 - 18.4}{30} = 3.72 \text{ mm/gün}$$

b) Toprak su tutma kapasitesindeki su miktarı:

$$s \times h = 140 \times 20 = 28 \text{ mm.}$$

c) Su açığı

Bitkinin canlılığını kaybetmemesi için toprak su tutma kapasitesi % 30 azaldığında sulama ile açık tamamlanacaktır.

$$28 \times 0.30 = 8.4 \text{ mm}$$

d) Sulama aralığı

$$\text{Su Açığı} / \text{Günlük Su Tüketimi} \\ 8.4 / 3.72 = 2.2 \text{ gün}$$

En çok günde bir sulama yapılarak eksilen 8.4 mm suyu toprağa vermek gerekir.

Sulama esnasında buharlaşan sıçrama vesaire gibi meydana gelebilecek kayıpları da dikkate alarak sistemden verilmesi gereken su. Sulama randımanı % 90 kabul edilerek.

$$1 \text{ günlük su tüketimi} / \% 90 \\ 3.7 / 0.90 = 4.11 \text{ mm.}$$

Her sulama iki günde bir olacağından sulamada verilmesi gereken su:

$$4.11 \times 2 = 8.22 \text{ mm.}$$

PROJEDE KULLANILAN SPRİNGLER

Spring tipi	Sembölü	Sulama şekli	İşletme Basıncı Bar	Debi m ³ /h	Fırlatma mesafesi
E-130 pop-up			3 ATÜ	0.950	6-12 m
E-131 pop-up			3 ATÜ	0.950	6-12 m
E-145/1			3 ATÜ	0.160	2-4 m
E-145/2			3 ATÜ	0.300	2-4 m
E-145/3			3 ATÜ	0.650	2-4 m
L-304 WS			3 ATÜ	0.300	2.7 x 5.4
L-304 HS			3 ATÜ	0.300	1.2 x 9.0

Park sahasında yolların mümkün olduğunca az ısıtılmasını sağlamak amacıyla aynı basınçta çalışabilen muhtelif springler kullanılmıştır.

Springlerin yerleştirilmesinde bütün alanlar için standart sistemler (üçgen veya dörtgen v.s.) dikkate alınmakla beraber uygulama her alanın durumuna göre özel yerleşimler düşünülmüştür.

Sulama hızı ve yoğunluğu sulama gruplarında ayrı değerlendirilmiştir. Her alana verilmesi gereken 8.22 mm'lik suyun miktarı grupların çalışma süreleriyle ayarlanmıştır.

7 Gruba ayrılan Park Sahasındaki Spring Çeşitleri, Debiler, Alanlar ve Sulama Süreleri

Alan ve Hat No	Alan Genişliği m ²	İki günlük verilmesi gereken su m ³	Kullanılan spring debileri	Toplam debi m ³ /h	Sulama Süresi
1	2866	23.558	42 x 0.950	39.9	36 dak/25
2	1025	8.430	13 x 0.160 23 x 0.300 28 x 0.300 16 x 0.650	27.78	19 dak/25
3	1526	12.550	7 x 0.160 24 x 0.300 24 x 0.300 10 x 0.650	22.02	34 dak/25

SULAMA HIZI

1. hat	39.900 / 2866 = 13.920 mm/h < 30
2. hat	27.780 / 1025 = 27.100 mm/h < 30
3. hat	22.020 / 1526 = 14.430 mm/h < 30

Sistemin bütün gruplarındaki sulama hızı toprak infiltrasyon hızından küçük olduğu için yüzeyde herhangi bir göllenme olmayacaktır. Tüm alan için sulama süresi 207 dakikadır. Bu süre iki günde gereken çalışma süresidir. Gruplar kendi aralarında ayrıca iki grup oluşturularak hergün sulama yapıldığında günlük sulama 103 dakikaya indirilebilir. 1. 5 ve 7 nolu gruplar birgün diğerleri (2, 3, 4, 6) ikinci gün sulama yapıldığında parkta dinlenenler daha az rahatsız olacaktır.

SU DEPOSU: Depo hacminin en az günlük su tüketimini karşılayabilecek kapasitede olması, depoyu dolduracak kaynağında bu miktarı 24 saat içinde vermesi gerekir.

1. grup	39.900 x 36/60 = 23.940
2. grup	27.780 x 19/60 = 8.790
3. grup	22.020 x 34/60 = 12.480

İki günlük su 121.374

Günlük su miktarı: 121.374 / 2 = 60.687 ≈ 61 ton

Deponun en az 61 ton kullanım kapasiteli ve 24 saat içinde bu miktarı karşılayabilecek kaynağa sahip olması gerekir.

Projede şimdilik başka kaynak bulununcaya kadar şehir şebekesinden karşılanması düşünülmüştür. Deponun da arazi veya kısımlar nedeniyle suyun hergün verilememesinden dolayı sulamada bir aksama olmaması için ik günlük yedek suyu da depolayabilecek şekilde 200 m³'lük yapılması uygun olacaktır.

YÜK KAYIPLARI VE BORU ÇAPLARI

Boru çapı	Debi lt/sn	Yük kaybı abaktan m/100 m	Çıkış adedi (Spring)	Katsayı	Boru uzunluğu	Hat kaybı
ø 90 mm	11.08	4.75	-	-	260	12.35
ø 90 mm	9.5	3.55	-	-	10	0.35
ø 75 mm	7.3	5.41	-	-	25	1.35
ø 63 mm	5.75	7.97	5	0.44	30	1.05
ø 50 mm	3.17	10.80	10	0.385	46	1.91
ø 32 mm	0.79	5.96	3	0.518	12	0.37

17.38

Fittings ve armatür kayıpları

$$h_k = h_L \times \%10 = 17.58 \times 0.10 = 1.74$$

Pompa ile sulanacak alan arasında kot fark 7 m.

$$h_g = 7 \text{ m.}$$

$$h_m = h_g + h_g + h_k + h_l$$

$$h_m = 7.00 + 17.38 + 1.74 + 30.00 = 56.12 \text{ m.}$$

Tesisi çalıştıracak pompanın

$$h_m = 56.12 \quad Q = 40 \text{ ton/h}$$

değerlerinde olması gerekir.

Motor Gücü:

$$M = Q \times H_m / 75 \times M$$

$$Q = \text{Pompa debisi } 40/3.6 = 12 \text{ lt/sn}$$

$$H_m = \text{Manametrik yükseklik } 57 \text{ m.}$$

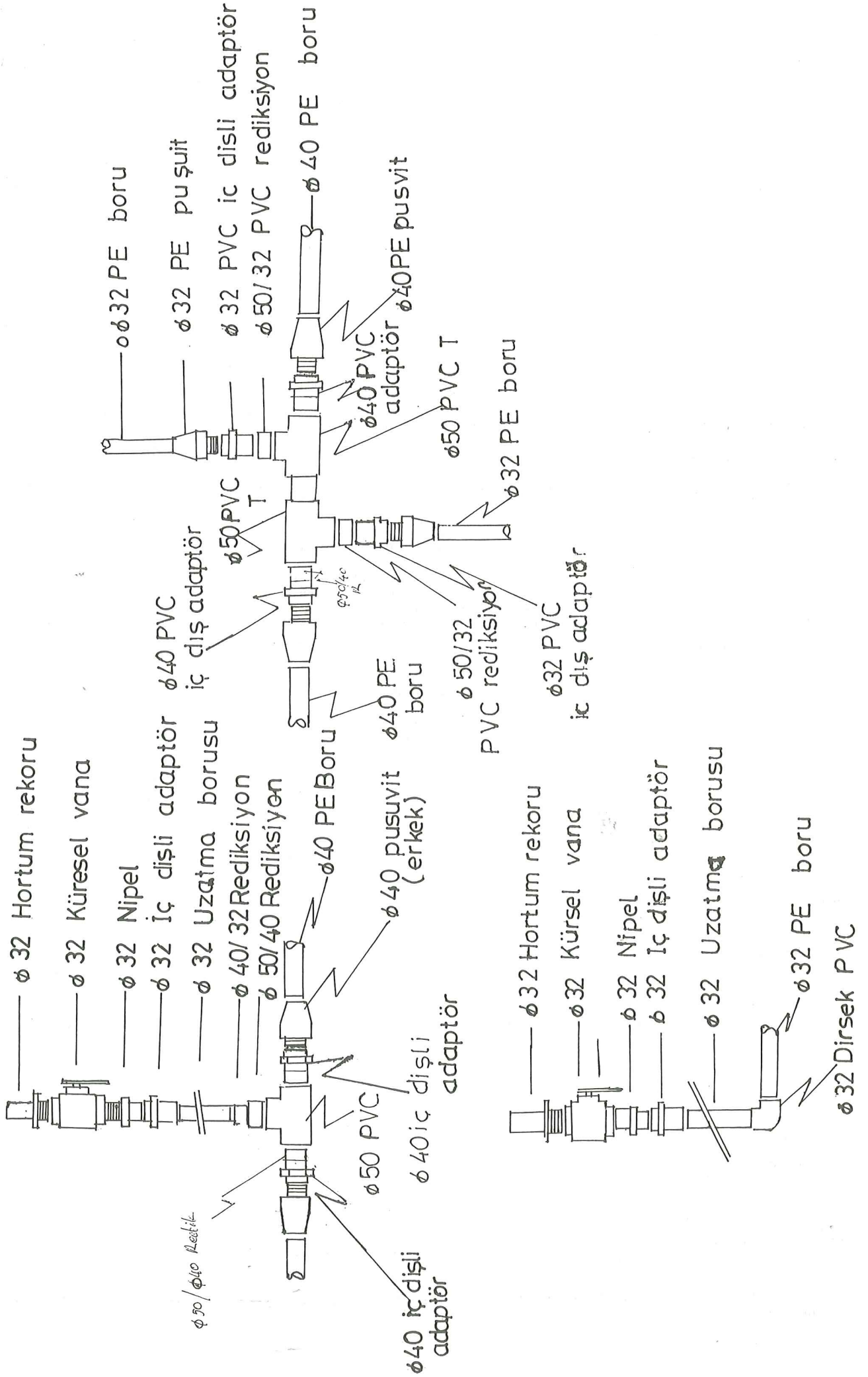
$$M = \text{Pompa randımanı } \% 50$$

$$N = 12 \times 57 / 75 \times 0.50 = 18.24 \text{ -- } H_p$$

Tesiste kullanılacak PVC borular etkenler kurım mukavemetli olması bakımından et kalınlığı fazla olan 35 ATÜ'lük boruların kullanılması uygun görülmüştür.

HORTUMLA SULAMA DEVRESİ

PE boru ve vana bağlantı sematları

PEYZAJ MİMARLIĞINDA BİLGİSAYAR KULLANIMI VE BİLGİSAYAR DESTEKLİ ÇİZİM VE TASARIM

SEMRA ŞİMŞEK / Peyzaj Mimarı

M.Ö. 4000 yıllarında Çinliler tarafından hesaplamalarda kullanılan ilk bilgisayar sayılan Abaküs'ten 1950'li yıllara gelene kadar bilgisayarlar askeri amaçlar için kullanılmış, hükümetlerin ve bir ölçüde üniversitelerin tekelinde kalmıştır. 30 ton ağırlığına varan dev boyutlardaki bilgisayarlar ancak konunun uzmanları tarafından kullanılabilmiştir.

Günümüzde ise bilgisayarların günlük yaşama girmesi ile herkesin bilgisayar kullanabilmesi sonucu ortaya çıkmıştır. Bilgisayar artık, makinanın yapısını ve işleyişini bilmeyen kişiler tarafından da kullanılabilir. Bu bilgisayarlara en uygun örnek; evde, ofiste kullanılan mikrobilgisayarlardır.

Bugünkü gelişmeler daha çok yardımcı birimlerde ve bellek kapasitesinin artışında izlenmektedir. Bilgisayarın bilgi saklama kapasitesi baş döndürücü bir hızla artarken buna paralel olarak fiyatlar giderek ucuzluyor, boyutlar küçülüyor ve daha önce astarı yüzünden pahalı görülen bir çok uygulama günlük yaşama geçirilebiliyor.

Son yıllarda en önemli gelişme yazılım alanında olmuştur. Endüstri standardı olan bu yazılımlar hemen her alanda özel ihtiyaçları karşılar hale gelmiştir. Bir çok meslek disiplini ile iç içe olan Peyzaj Mimarlığında bilgisayar; kentsel ve kırsal alanlarda yapılan planlama ve tasarım çalışmalarının her aşamasında, özellikle de büro çalışmalarında geniş bir kullanım alanı bulmuştur.

1960'lı yıllarda Ivan Me Hang ve arkadaşları, genel kentleşme sorunları ve peyzaj değerleri hakkında verileri derleyerek bilgisayarlarda bir veri bankası oluşturmayı amaçlamışlar ancak 1965'de Carl Steintz ve David Sinton tarafından başlatılmıştır. 1965 yılında ABD'de Harvard Üniversitesi'nde ekoloji verilerinden yararlanmanın karmaşık yapısı karşısında bilgisayar kullanım olanaklarını araştırmış ve başarılı uygulamalar ile konuyu geliştirmişlerdir.

IOWA STATE Üniversitesi, Tasarı Koleji, Peyzaj Mimarlığı Bölümünden Prof. P. Anderson'un 1983 yılında ASLA (Amerikan Peyzaj Mimarları Derneği) üyelerinin katıldığı bir araştırma sonucu, peyzaj mimarlarının hangi amaçla bilgisayar kullandıkları ortaya çıkmıştır. Bunlar:

1. Peyzaj planlama çalışmaları
 - Biyotop haritalama
 - Sit planlama
 - Karayolları çalışmaları
 - Topoğrafya, arazi kullanımı, alt yapı, toprak yapısı
 - Ulaşım, hidroloji, bitki örtüsü, mülkiyet analizleri

2. Peyzaj tasarım çalışmaları
 - Tüm tasarım ve çizim aşamaları
 - Perspektif çizimleri
3. Grafik ve prezentasyon çalışmaları
 - Boyama
 - Grafik
 - Animasyon
4. Peyzaj mühendislik çalışmaları
 - Kazı-dolgu
 - Yüzey erozyonu (drenaj)
 - Yol eğim ve tasarımı
 - Yapısal analizler
 - Enerji analizleri
 - ve diğer mühendislik çalışmaları
5. Bilgi ve veri tabanı oluşturma çalışmaları
 - Kayıt saklama
 - Dosyalama
 - Kütüphane oluşturma
6. Büro ve meslek yönetimi çalışmaları
 - Kayıt saklama
 - Bütçe Muhasebe
 - Mektuplaşma
 - Adres listesi
 - Şartnameler
 - Masraf verileri
 - Kontrat dökümanları
 - Materyal seçimi
 - ve diğer büro dökümanları

...Son yıllarda en önemli gelişme yazılım alanında olmuştur. Endüstri standardı olan bu yazılımlar hemen her alanda özel ihtiyaçları karşılar hale gelmiştir...

BİLGİSAYAR DESTEKLİ ÇİZİM VE TASARIM (CADD)

Bilgisayar yardımı ile çizim ve tasarım anlamına gelen CADD (Computer Aided Design and Drafting); çizim ve tasarıma

yönelik olarak hazırlanan ve SOFTWARE (yazılım) denilen bilgiler topluluğunun, bilgisayarlar içine yerleştirilmesi ve bu bilgilerin operatör tarafından kullanılarak çizim yapılması esasına dayanır. CADD için üç unsur gereklidir.

1. Software (yazılım) konfigürasyonu
2. Hardware (donanım) konfigürasyonu
3. Kullanıcı ya da operatör

CADD sistemleri dünyada ilk kez 1964 yılından itibaren kullanılmaya başlanmıştır. Bu tarihten günümüze kadar olan süre içinde bir çok çizim ve tasarım yazılımları geliştirilmiştir. Ayrıca bilgisayar sistemini mesleki özelleşmeye yönelik uygulama yazılımları ile mesleki konularda daha fazla ayrıntılara inilebilmesi bilgisayar kullanımının yararlarını bir kat daha arttırmıştır.

Dünyada geniş bir kullanım alanı bulan ve genel amaçlı bir çizim ve tasarım yazılımı olan AutoCAD programı altında çalışan, Peyzaj Mimarları için özelleştirilmiş LANCADD ve LANDSCAPE yazılımları bunlardan ikisidir.

Peyzaj Mimarı, mühendis, mimar, emlakçılar, belediyeler, kent plancısı ve bunun gibi meslek mensupları tarafından kolaylıkla kullanılan LANDCAD yazılımı (ağaçlar, çalılar, yer örtücüler, spor alanları, arabalar, insanlar, kayalar, aydınlatmalar, ölçek ve kuzey işaretleri vb.) görüntüler ve plan görüntülerini sembol halinde üç boyutlu olarak sağlayabilir 500'den fazla donatı elemanı (köprüler, drenaj sistemleri, erozyon kontrolü, çitler, sulama, aydınlatma, otoparklar, döşeme elemanları, bitkilendirme, oyun alanları, havuzlar, gölgelikler, sinyaller, alan mobilyaları, basamaklar, rampalar, duvarlar vb.) ve kullanıma ait detayları bünyesinde bulundurur ve gerektiğinde dökümünü sağlar. Kazı-dolgu hesapları ve istenen eş yükselti eğrilerini verir.

LANDCADD programı içinde varolan veri tabanı, 1000 adet bitki hakkında bilgi edinilebilmesini ve bu bitkileri, renk, tekstür, gelişme formu gibi 33 kategoriye göre sınıflandırma olanağı verir. Ayrıca bitkinin gelişimi ve alacağı son ölçüler bilgisayarda izlenebilir. Video animasyonu ile projesi yapılan alanın içinde dolaşıyormuşçasına algılama, sunum ve aksaklıkları düzeltme olanağı verir.

CADD yazılımları sayesinde;

- Çizim aşamasında herhangi bir detayın veya standart bir tasarımın herhangi bir bölümünün değiştirilmesi gerektiğinde çizimin yeniden oluşturulmasına gerek kalmadan istenilen değişiklik kolaylıkla yapılabilir.

- Kullanıcı tarafından yapılan değişikliklere göre ölçeklendirme değişiklikleri de otomatik olarak yazılım tarafından yenilenir. Plan üç boyutlu bir modelle, malzemelerle, teknolojiyle ve fiyatla bütünleşir.

- Tasarımda yapılan bir değişiklik tüm dökümanlar, planlar, yatay ve dikey kesitler, perspektifler ve malzeme faturaları da otomatik olarak değişir. Onları güvenle saklamak ve her zaman erişmek çok kolaydır.

- Standart çizim elemanları olarak gereken tüm özellikler; temel çizim elemanları, (çizgi, çember, çoklu çizgi, küre, koni gibi çizim yardımcıları, uç nokta, tanjant yakalama ve herhangi bir koordinat sistemi seçimi gibi ileri görüntü olanakları) dinamik görüntüleme, izometrik veya perspektif gösterimler sağlanmıştır.

- Tasarım ve topografik haritaları üç boyutta çalışabilme olanağı olduğu olduğu için maket yapma gereksinimi ortadan kalkmıştır. Artık bir çok tasarımcı bilgisayar ekranına verip veya bilgisayardan videoya aktarıp televizyon ekranından üç boyutlu, gerçeğe çok yakın renkleştirilmiş, ışık, gölge oyunları içeren hatta bir animasyon programı ile canlı bir video gösterisi şeklinde sunmayı tercih etmektedir.

- Proje bir kez çizildikten sonra; her ölçekte, istenilen her an çabuk, temiz ve kaliteli proje elde edilebilir.

- Programda mevcut olan sembol, işaret, yazı, tarama ve renk seçeneklerinin kullanılarak değişik anlatım teknikleri oluşturulabilmektedir.

- Değişik renk ve sayıda farklı cins kağıtlarla iyi bir sunum oluşturulabilir.

- Yapılan tüm çalışmalar az yer kaplayan disketler üzerinde saklanabilir.

- Değişik katmanlarda ulaşım ağı, konut, ticaret, sanayi ile açık ve yeşil alanlar planlanarak, hangileri gerekiyorsa onlar çakıştırılıp çeşitli analizler yapılabilir ve sonsuz sayıda katman oluşturulabilir.

- Planlarda, tasarım yapılan pafta ile çevre paftalarda devam eden çizimlerin birbirini tutması için, çevre paftalar merkez pafta ile kenarlaştırılarak görüntülenebilir.

- Birden fazla paftaya (dosya) dağılmış bir bölgeyi planlayabilmek için, o bölgeyi çerçeve içine alıp bir pafta üzerindeymiş gibi tasarım yapılabilir.

- Hazırlanan planlar ekranda istenen ölçeklerde büyütülüp küçültülebilir. Dolayısı ile aynı plan üzerinde hem plancının makro kararlar üretmesi hem de bir peyzaj mimarının çocuk bahçesi detayı ile uğraşması mümkün olur.

- Değişik tarama, noktalama veya çizgilerle tanımlanan farklı alan kullanımlarının alanları hesaplanarak değişik analizlerin yapılabilmesi için karşılaştırmalı tablolar hazırlanabilir.

- Birden fazla ekranda simültane çalışabilme olanağı ile aynı plan değişik ölçeklerde veya aynı planın değişik katmanları aynı anda yan yana ekranda görüntülenebilir.

- Planlar grafik ortamda hazırlanırken, text ortamda oluşturulmuş veri tabanı ile ilişki kurulması ile çalışmalarına, bilgi bankasındaki analizlerin sonuçları da eklenebilir.

- Tasarım sürecinin bir ekip çalışması olduğu düşüncesi ile, verilerin paylaşılabilmesi için birden fazla kullanıcı yerel iletişim ağı altında motive edilerek daha üretken bir ortam oluşturulabilir.

Bilgisayar destekli tasarımda başarılı olmanın ön koşulu el ile çizim ve tasarımda da olduğu gibi planlama ve tasarım konusunda geniş bir bilgi birikimi yanı sıra konuya hakim olmak ve yaratıcılıktır. Bilgisayar sadece, çizim için harcanan zamanı azaltıp, tasarım aşamasına daha fazla zaman ayırma olanağı sağlayarak, çalışma hızını yükseltir ve bir takım angaryaları kaldırır. Böylece etkin verimliliği ve üretimi artırarak işgücü ve zamandan büyük tasarruf sağlar ve geniş kapsamlı karmaşık verilerle çalışabilme yeteneği ile araştırma ve uygulamalara yeni bir boyut kazandırır.

Teknolojik gelişmelerin yakından izlenerek yaşama geçirilmesi ve bunlardan optimum yarar sağlanması çağdaşlığın gereğidir. Özellikle üniversitelerin, meslek kuruluşlarının bu gelişmeleri yakalayarak daha da geliştirmesi ve meslektaşlara eğitim desteği vererek yaygınlaştırması gerekmektedir. Bu, ülkemizde Peyzaj Mimarlığı mesleğinin daha da gelişmesine ve hakettiği yere ulaşmasına büyük katkı sağlayacaktır.

KAYNAKLAR:

- Autodesk Yayınları
AutoCAD ver. 10.0 (Nevin SALAR, Makina Yük. Müh.), Birsan Yayınevi, Yayın no: 042.
AutoCAD 2.6 (Hakan GÜNEL), Ekonomist Yayınevi.
Bilgisayarın Peyzaj Mimarlığı Çalışmalarında Kullanımı Semineri (Alp ALTUNER, 1991), Peyzaj Mimarlığı Anabilim Dalı
Bilgisayar Destekli Çevre Tasarımı ve Uzaktan Algılama Semineri (A.Ü.Z.F. Peyzaj Mimarlığı Bölümü ve Datasel A.Ş., 17 Mayıs 1991)
Kişisel Bilgisayarlar (Mustafa ARSLANTUNALI - İsfender SAVAŞIR) Cep Üniversitesi, İletişim Yayınları, Mayıs 1992.

... Teknolojik gelişmelerin yakından izlenerek yaşama geçirilmesi ve bunlardan optimum yarar sağlanması çağdaşlığın gereğidir...

PEYZAJ VE BİLGİSAYAR

KAMELYA KAVAKLI / Peyzaj Mimarı

Bilgisayar destekli tasarım (CAD) günümüzün en çok tartışılan olgularından bir olarak etkinliğini bütün meslek alanlarında göstermektedir. Bugün bir çok mimari büro bilgisayarların kendilerine sağladıkları kolaylıklardan yararlanmaktadır. Geleneksel çizim yöntemlerine oranla zaman bakımından çok daha hızlı olan bilgisayarlara, artık bizim mesleğimiz olan peyzaj mimarlığında da gereksinim duyulmaktadır. Özellikle yoğun bir teknik çizim yüküyle donanmış geniş kapsamlı peyzaj tasarımlarında, bilgisayar kullanımı planlanan işin beklenen süreden çok daha önce tamamlanmasına olanak sağlar.

Peyzaj mimarlarının kullanımına sululan çeşitli CAD yazılımları mevcuttur. Bunlar bilgisayar donanımına ve iki ya da üç boyutlu çizim yazılımına göre seçilir. Örneğin, Ogtech tarafından geliştirilen Landscape Design Ware Intergraph'ın MicroStation'ıyla birlikte kullanılır. Bu program peyzaj tasarımına yönelik yaratıcı çözümler sunar. Aynı zamanda, bitki tasarımı, arazi düzenleme, sulama projelerinin gerçekleştirilmesine de yardımcı olur. Landcadd ise tam donanımlı bir peyzaj mimarisi yazılımıdır. Arazi düzenleme, bitki tasarımı, sulama projeleri için çözüm üretebildiği gibi, grafik çizim ve maliyet hesabı da yapabilmektedir. Bu bir Autodesk ürünüdür ve AutoCAD ile etkileşimli çalışır. Bunlara benzer bir çok yazılım çeşitli firmalarca pazarlanmaktadır.

Bunların yanısıra AutoCAD kullanılarak da peyzaj tasarımları yapılabilir. Bu, hem ek bir yazılım ödememek, hem de yeni bir programı öğrenmek yükünden kurtulmak açısından avantajlıdır. AutoCAD'in sağladığı yararlar bir; mevcut bir alanın ve tesviye eğrilerinin bir sayısallaştırıcı (digitizer) yardımı ile çizilebilmesidir. Bu işlem sonrasında ise sert (hard) ve yumuşak (soft) peyzaj (landscape) AutoCAD'in komutları yardımıyla rahatlıkla projelendirilir. Bitki türleri semboller aracılığıyla bilgisayar belleğinde saklanarak, ardarda çağrılarak proje içinde kullanılabilir. Yine AutoCAD ile aplikasyon yapmak da mümkündür.

İşte AutoCAD'in buradaki yararı, tüm çizimlerin ve işlemlerin elle yapılmasından daha kısa bir sürede tamamlanmasının sağlamasıdır. Ayrıca istenildiği zaman

gerekli değişiklikler yine bilgisayar üzerinde kısa sürede yapılır. Bunun için bizim mesleğimizdeki bir kişinin, çizime başlamadan önce, bitkiler için hazırlanmış bir kütüphanesinin bulunması gerekmektedir. Çünkü AutoCAD genel amaçlı bir çizim programı olduğundan, kendi içinde böyle hazır bir peyzaj oluşturulması için, AutoCAD içerisindeki komutlardan yararlanılmaktadır. Proje çizilirken de bitkilendirme safhasında, bu kütüphaneden çağrılan elemanlarla planlama yapılır.

Şekil 1 ve 2'de önceden hazırlanmış bir peyzaj kütüphanesi ile çizilmiş 1/200 ölçekli proje örnekleri

görülmektedir. Bu kütüphanede halen toplam 46 adet bitki tipi bulunmaktadır. Yine bunlar isteğe göre iğne yapraklı ağaçlar, yapraklı ağaçlar ve çalılar olarak gruplandırılır. Bu bitki tiplerinin kullanıcı tarafından kolayca seçilebileceği menüler oluşturulabilir. Böylece tasarım süreci daha kısaldı. Oluşturulan slaytlar yardımıyla kullanıcılar proje üzerinde çalışırken, hangi ismin hangi tipe ait olduğunu düşünmeden ekranda görerek seçimlerini yaparlar. Semboller istenilen boyutta ve sayıda yerleştirilebilir. Arzuya bağlı olarak yerlerinde değişiklik yapılır. Sonuç olarak tamamlanan tasarım çizici (plotter) aracılığıyla istenilen ölçekte çıktısı alınır. Böylelikle üretilen çizim, uygulama ve detaylandırma aşamasında da kullanılabilir.

Şekil 3 ve 4'de ise İstanbul-Sarıyer Gümüşdere'deki İstanbul Emniyet Amirliği Adile Sadullah Mermerci Polis Eğitim Merkezi projesinin 1/500 ve 1/1000 ölçekli peyzaj düzenlenmesinden parçalar görülmektedir. Bu proje bilgisayarla çizilmiştir. Tamamı 450.000 m2 olan projenin yalnız bitkilendirilmesi yaklaşık 30 saat gibi kısa bir sürede gerçekleştirilmiştir. Bilgisayarda çizilmiş olmasından kaynaklanan, özenli, hassas ve kusursuz bir

çizim tekniğine sahiptir. Elle yapılan çizimlerde bu hassasiyeti yakalamak imkansızdır. Buna karşın resimsel olarak kullanıcının el becerisini ve stilini ifade ederler. Ancak, peyzaj mimarının bir ressam olarak değil, tasarımcı olarak değerlendirilmesi gerektiğinden bilgisayar gibi bir teknik araçtan projelendirmenin bütün aşamalarında yararlanılması yerinde olacaktır.

Geleneksel çizim yöntemlerine oranla zaman bakımından çok daha hızlı olan bilgisayarlara, artık bizim mesleğimiz olan peyzaj mimarlığında da gereksinim duyulmaktadır. Özellikle yoğun bir teknik çizim yüküyle donanmış geniş kapsamlı peyzaj tasarımlarında, bilgisayar kullanımı planlanan işin beklenen süreden çok daha önce tamamlanmasına olanak sağlar.

MODÜLER ÇOCUK OYUN SİSTEMLERİ

HAKAN KORGAVUŞ / Peyzaj Mimarı

Toplumsal yaşamın varoluşundan bu yana, insanoğlu yaşadığı ortamı huzurlu ve estetik bir hale getirmeye çalışmıştır. Çeşitli şekillerde karşımıza çıkan bu oluşumlar, çağlar boyu süregelen bir kültürde zamanımıza taşmıştır.

Dünya üzerinde tüm peyzaj elemanlarında olduğu gibi çocuk oyun elemanlarında da sürekli yeni çalışmalar yapılmaktadır. Oyun sistemleri tasarımcıları için müşteri istekleri ön planda gelmekle birlikte, ünitelerin kurulacakları alanlara ve günümüz şartlarına uyum sağlaması da önem taşır.

GENİŞLETİLEBİLİRLİK ÖZELLİĞİ

Oyun sistemlerinin modüler olması, bir ya da birkaç üniteden oluşan bileşenlerin müşteri istekleri doğrultusunda değiştirilmesine olanak tanır. Kurulma aşamasında bile bununla birlikte peyzaj planıcısının herhangi bir sisteme bağlı kalmasını, çeşitli aksesuarlar ilave edebilmesini ve ileride geliştirebilmesini sağlar.

Bu tip sistemler genellikle alüminyum ve PVC'den üretilirler. Üretimde en önemli faktör kaliteli malzeme biçim ve yumuşak hatların kullanımıdır.

SİSTEM İSTEKLERİ

- Ürünlerin kalite kontrolleri yapılıyor mu?
- Çocukların fiziksel kabiliyetlerini artırıyor mu?
- Oyun esnasında öğrenme ve yaratıcı özelliklerini ön plana çıkarabilme olanağı sağlıyor mu?
- Kişiye özel dizaynın oluşturulması sağlanabiliyor mu?
- Oyun aktiviteleri isteklerinize göre tahsis ediliyor mu?

Günümüzün en avantajlı sistemi olan bilgisayar destekli tasarım sistemleriyle (Playcad); maximum oyun fonksiyonu oluşturulurken, bunun en az maliyet ile gerçekleştirilmesi ve olabildiğince fazla aktivitenin bir arada kullanılması sağlanır. Yapılan tasarım, sistemin parçalar halinde geliştirilebilme şansını tanıyacak ve müşterinin ileride değişecek isteklerine bağlı olarak büyütebilme şansı tanıyacaktır. Günden güne değişen şartlar, gelişen çocuğun talep değişimleri, yeni ilavelerle cevap bulacaktır.

1985 yıllarında Avrupa Standartları Komisyonu aldığı tavsiye kararıyla, alüminyum ve PVC'nin doğal şartlara en iyi şekilde karşı koyacağı sonucuna varmıştır. rastgele örnekleme yöntemiyle yapılan testlerle bu malzemelerin (alüminyum, polyeten, PVC) dayanıklılığı standart kabul edilmiştir.

VERİMLİLİK

Oyun esnasında geçen zaman, deneyerek öğrenmenin esas temelidir. Bu nedenle atılımlar ciddiyetle ele alınıp, her üretimin çocuklar üzerindeki etkisi düşünülerek karar verilmelidir.

Antropometrik (insan vücudu üyelerini ölçme bilimi)

verilerin yaşa ve kabiliyete göre kullanılması sistemlerin geliştirilmesinde en önemli ölçüttür. Michigan Üniversitesi'nin yaptığı çalışmalar doğrultusunda elde edilmiş standartlar, yaş grupları ve ağırlıkları üniteler üzerindeki özellik değişimlerini formülize etmektedir. Ergonomik dizayn dediğimiz bu tasarım biçimi ile platform yükseklikleri, kaydırak açılar, pano ölçüleri, merdiven basamak aralıkları gibi daha bir çok unsuru ciddiyetle ele alır.

Standartlaştırılan bu doneler; sistemlerin şekillendirilmesinde çocuklardan edinilen verilerle değerlendirilmekle kalmaz, onların pedagojik gelişmelerini sağlayacak elementlere yönelir. Öncelikle ana okulu düzeyindeki çocuklardan başlamak üzere, değişik yaş grupları için yüzlerce varyasyonda sistemler tasarlanır.

MODÜLER SİSTEMDE KELEPÇE BAĞLANTILARI

Çocuk oyun sistemi endüstrilerinin en yaygın problemlerinden biri varyasyon sınırlarını genişletmektir. Bunun yanında yırtıcı keskin yüzeyler ve sivri köşeler de en önemli tehlike unsurlarıdır.

Üretimlerde kullanılan materyaller üzerinde keskin yüzey ve köşeler, endüstriyel makineler sonucu olduğu kadar seçilen malzemeyle de ilgilidir (Köşeli profil ve kare, dikdörtgen kesitli ahşap). Ayrıca elemanların birbirleriyle kaynaklama yöntemiyle birleştirilmesi, kaynak yapılan bölgedeki deformasyon ve çapaklanma olayını ortaya çıkarmaktadır.

Amerika ve Avrupa'da yapılan çalışmalar, bağlantı ve kilit noktalarında kelepçe tasarımı ile kullanımını gündeme getirmiştir. Kelepçeli modüler sistemler, diğerlerine göre daha güvenli, daha dayanıklı ve daha estetik sistemlerdir.

Günümüze kadar gelişen teknoloji; önceleri kullanılan iki parçalı kelepçe sisteminin mukavemet testlerinde yetersiz kalması üzerine, tek parçalı (monoblok) yekpare kelepçe elemanını keşfetmiştir. Bugün kullanılan tüm monoblok kelepçeler "Polyamid 666" kodlu özel enjeksiyon malzemesiyle basılmaktadır. Polyamidin diğer bir üstünlüğünde; derinlemesine renk özelliği taşıması ve darbelerden etkilenmemesidir.

MODÜLER SİSTEM AKTİVİTELERİ

Modüler oyun sistemlerinin seçiminde kullanılan oyun aktivitelerinin çocuklar üzerindeki gelişim göz ardı edilemeyecek kadar önemlidir. Genel olarak çocuk oyun aktivitelerini kısaca bir gözden geçirelim.

1. Helezonik merdiven: Göğüs, omuz ve kol adaleleri ile birlikte bireysel kabiliyeti de geliştirir.
2. Ark merdiven: Bacak adaleleri ile birlikte iniş ve çıkışlar da denge unsurunu geliştirir.
3. Platform merdiven: 2-5 yaş grubu için tırmanma güdüsünü, zincir merdiven buna ek olarak ön planda

... "Dünya üzerinde tüm peyzaj elemanlarında olduğu gibi çocuk oyun elemanlarında da sürekli yeni çalışmalar yapılmaktadır" ...

denge unsurunu geliştirir.

TIRMANMA ÜNİTELERİ

Halat: El, kol ve sırt adalelerini geliştirmesi yanında boşlukta sallanmanın yarattığı salınım hissi yaratır.

Komando askısı: Omuz, sırt ve kol adalelerinin gelişmesi yanında denge unsurunu ön plana çıkarır.

Dikey tırmanma: Bacak, sırt ve kol adalelerinin bir arada gelişmesini sağlayan sistemdir.

Barfiks: El ve kol kaslarının koordineli bir şekilde çalışmasını ve trapez adalesinin gelişmesini sağlar.

Denge barı: Ana unsur dengenin geliştirilmesidir.

KAYDIRAKLAR

1. Düz kaydırak: Kinetik enerjinin hissedilmesiyle birlikte düşey inişte ivmelenmeyi sağlar.

2. Tüp kaydırak: Düz kaydırığa ek olarak kapalı alanda hareketin ilginç bir deneyidir.

3. Spiral kaydırak: Kinetik enerjiyle birlikte merkezkaç ivmelenme duygusu verir.

KÖPRÜLER:

Sistemden sisteme geçişi ve üniteler arası yatay bağlantıyı sağlar.

SALINCAKLAR

Sallanma hissiyle birlikte kasların koordineli çalışması ve boşlukta denge unsurunu geliştirir.

Lastik salıncak: Çok yönlü salınımda tüm vücut ada-

lelerinin dinamik bir şekilde çalışmasını sağlar.

PANOLAR

1. Balon pano: Bariyerin arkasından kurulduğu arazinin konveks görünümünü verir.

2. Transparan pano: Bariyerin arkasından oldukça net ve temiz bir görüntü verir.

3. Ayna pano: Çocukta yansıma duygusu ve algılamayı geliştirir.

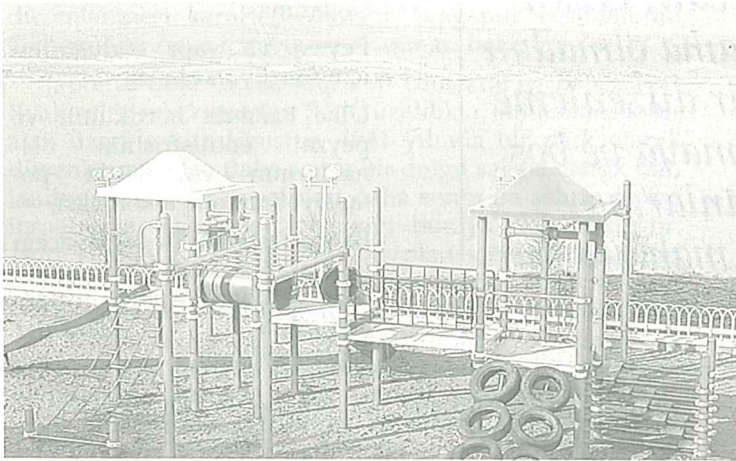
4. Bariyer pano: Fonksiyon olarak koruyucu faktör ön plandadır.

RAMPALAR

Değişik yüksekliklerdeki platformlara alternatif bir ulaşım sağlar. Bacak adalelerinin geliştirilmesi yanında özürülü çocuklar için motive edici bir seçenektir.

Hayatımızı kolaylaştırmak için artık bir çok alana giren ileri teknolojinin çocuklarımızın gelişimi ve emniyetinin sağlanmasında da kullanılması çağın getirdiği bir zorunluluk haline gelmiştir. Bugüne kadar çocuklarımıza emanet ettiğimiz sistemler artık dünya üzerinden silinmektedir.

Bugüne kadar edinilen tecrübeleri göz ardı etmeyerek daima daha iyiye, daha güzele yönelmeli ve çocuklarımıza çocukluk dönemlerine ait hoş deneyimler kazandıracak çalışmalarını tercih etmeliyiz.

BAHÇE FESTİVALLERİ

Doç. Dr. Mehmet TUNBIŞ / Yıldız Teknik Üniversitesi Peyzaj Planlama Y.L. Öğretim Üyesi

GİRİŞ

Bahçe festivallerinin geçmişine bakıldığında Hamburg'daki Hortukültür Sergisi (1896) ve Dresden'deki Uluslararası Bahçe Sergisi (1887), İngiltere'de ise Chelsea Çiçek Sergisi (1929) bu konuda hemen hemen ilk örneklerdir. Bahçe Festivali olgusunun 1938'de Essen'de Gruga Park ile bir kıpırdanma yaşadığı ancak bugünkü anlamda ilk canlanmanın 1951'de Hannover'de başladığı belirtilmektedir.

Almanya'da 1951 sonrası 1953 Hamburg, 1955 Kassel, 1957 Cologne, 1959 Dortmund, 1961 Stuttgart, 1963 Hamburg, 1975 Mannheim, 1977 Stuttgart, 1979 Bonn, 1981 Kassel, 1983 München, 1985 Batı Berlin, 1987 Dusseldorf, 1989 Frankfurt'ta bahçe festivalleri (buntesgartenschau) düzenlenmiştir.

Almanya'dan sonra İngiltere, Hollanda, Avusturya ve Kanada bahçe festivallerinin potansiyelini kavrayarak kendileri de bu tür festivaller düzenlemeye başlamışlardır. İngiltere'de 1984 Liverpool, 1986 Stoke-On-Trent, 1988 Glasgow, 1990 Gateshead; İsviçre'de 1959 Zurich, 1980 Basle, Hollanda'da 1962 Rotterdam, 1972 ve 1982 Amsterdam Bahçe Festivalleri gibi. Kanada 1980'de, Fransa 1992'de ilk defa bu tür festivallerle tanıştı. Tropikal ülkelerdeki ilk bahçe festivali 1989'da Singapur'da, Japonya'nın ve Asya'nın ilk uluslararası bahçe festivali ise "Expo 90" adı altında Osaka'da gerçekleştirilmiştir.

UYGULAMA ÖRNEKLERİ

İngiltere'de 1929 yılında yapılan Chelsea Çiçek Sergisi bitkiler, malzemler, tasarımla ilgili gösteriler sergilemekteydi. Çok çeşitli materyali gömek, bunları kıyaslamak, bunlarla ilgili sorular sormak ve bilgi almak ziyaretçiler açısından ilginç olduğu kadar bu arada yeni ya da az bilinen malzemelerin tanıtımının yapılarak bunlara belli bir talebin oluşmasını sağlamak serginin belli başlı amaçları arasındaydı. Tesis ve bakımla ilgili bilimsel çalışmaların, bahçe tasarımı ve uygulamalarının sergilendiği bu sergide kitap satışı da yapılmaktaydı.

İsviçre'nin ilk Hortukültür ve Peyzaj Konstrüksiyonu Sergisi 1959 yılında Zurich'in yakınında düzenlenmişti. Bundan sonraki ilk sergi ise Basle kasabasında yapıldı. Bu sergi pek çok yönden alışılmış bahçe sergisi kav-

ramından çok farklıydı ve büyük yankı uyandırdı. "Grün 80" diye anılan bu sergi;

- Bahçe tasarımının bir prezantasyonunu oluşturmak,
- İnsan ve doğa için soruların sorulduğu ve problemlerin ortaya konduğu bir forum oluşturmak,
- Yaşam kalitesinin iyileştirilmesine katkıda bulunmak,
- Kendi kendini finanse edecek biçimde planlanmış olmak

gibi özellikler içermekteydi. 46 hektarlık bir alan üzerine kurulmuş olan bu serginin 22 hektarlık bölümü halen park ve rekreasyon alanı olarak kullanılmaktadır. Yaklaşık 10 milyon Sterlin'e malolan bu serginin en ilginç öğelerinden bir döner seyir kulesiydi. aynı seyir kulesi

1981 Kassel Bundesgartenschau'da tekrar tesis edilmiş, hatta istenirse 1984 Liverpool Bahçe Festivali'nde de kullanılabileceği önerilmişti.

1984 Liverpool Bahçe Festivali;

- İlgücü yaratılması ve çevrenin geliştirilmesi,
- Bölgesel açıdan dinlenme ve rekreasyon olanaklarının sağlanması,
- Peyzaj ve yapı endüstrileri için fırsat yaratılması,
- Ülke bazında hortikültür ve peyzaj endüstrisinin olanaklarının ve ileriki potansiyelinin ortaya konması,
- Bahçe festivalinin sağlayacağı uluslararası statü sayesinde ülke ve bölge çapında turizm açısından olanaklar sağlanabilmesi,

gibi hedefleri içeren bir tasarım felsefesiyle düzenlenmiştir. Festivalin yapılacağı arazi şehir merkezinden 3 mil uzakta, bir zamanlar şehrin çöplüğü olarak kullanılan, sonradan onarılmak üzere çalışmalar yapılan nehir kıyısında 40 hektarlık bir alandır. festival hem bitkiler için yetişme ortamından neredeyse tamamen yoksun bir arazi üzerinde he de normal şartlar altında gerçekleştirilen festivaller için düşünülen sürenin yarısı kadar bir zamanda bitirilmeye çalışılmıştır. İngiltere'nin bu ilk uluslararası festivali için çalışmalar ekim 1981'de başlamış ve Nisan 1984'te festivalin açılışı yapılmıştır. Festival alanı 1982 Ocak ayında açılan sınırlı bir yarışma sonucu birinci seçilen bir peyzaj projesine uygun olarak düzenlenmiştir. Arazi biçimlendirme, çöplerden kaynaklanan metan gazı ve alttaki gevşek zemin proje ve uygulama için halledilmesi gereken en

"...Başarılı bir bahçe festivali için iyi bir peyzaj planlanmasının şart olduğunda herkes birleşmektedir. Uzun vadeli planlama olmadan yapılacak bir düzenleme dejenere olmaya ve boş sirk alanlarına dönüşmeye mahkumdur denilmektedir..."

önemli tasarım sorunlarını oluşturmaktaydı. Sadece düzenlemenin iskeletini oluşturmak için 1982 sonuna kadar sahaya 250.000 adet ağaç ve çalı dikilmiştir.

Almanya'da bahçe festivalleri iki senede bir yapılmakta. On senede bir ise bunlar uluslararası bir biçimde gerçekleştirilmektedirler. Festivalin hangi şehirde yapılacağı ile ilgil hazırlıklar yaklaşık on sene öncesinde başlamaktadır. Bu da Almanya'da bu işe verilen önemi ortaya koymaktadır. Festivaller Nisan'da açılıp Ekim'de kapanmakta, dolayısıyla yaklaşık 180 gün açık kalarak bitkilerin ilkbahar çiçeklenmesini, yaz ve sonbahar etkisini izleyicilere yaşatabilmektedir. Her defasında yaklaşık 70-80 hektar arazi üzerinde ya yeni bir park kurulmakta ya da mevcut bir park yeniden düzenlenmektedir.

1983 senesinde yapılan Münich 83 Uluslararası Bahçe Festivali 72 hektarlık bir alan üzerine kurulmuş 112.000 m² kapalı alanı içermekteydi. arazi plastiğini oluşturmak üzere 1.500.000 m³ toprak kullanılmış, alan 5.850 yarı olgun ağaç, 200.000 adet çalı dikilmiştir. Festival 225.200.000 DM'a mal olmuştur.

1985 yılı Nisan ile Ekim ayları arasında Batı Berlin Bahçe Festivali 5.500.000 kişiyi ağırladı. 12 sene öncesinden hazırlıklarına başlanan bu festivalin maliyeti 180.000.000 DM tutarındaydı.

İngiltere'de 1984 Liverpool sonrasında 1986'da Stoke-On-Trent, 1988'de Glasgow, 1990'da Gateshead, 1992'de Ebbw Vale'de ulusal bahçe fuarları düzenlenmiştir. Gateshead 82 hektarlık bir alan üzerinde 5 ayrı kısımdan meydana gelmiştir. Festival sonrasında alanın 16 hektarını konutlara, 25 hektarının rekreasyona, 18 hektarının parklara, 5,5 hektarının kamu yapılarına, 20 hektarının turizme, 7 hektarının ise bugünkü şekliyle muhafaza edilmesine karar verilmiştir. Ebbw Vale 75 hektar alan üzerine kurulmuş olup 1,5 milyon m³ toprak arazi plastiği için kullanılmış ve 57 milyon Sterlin'e mal olmuştur.

1989 Singapur Festivali 50 hektarlık alan üzerinde kurulmuş olup bunn 25 hektarının kalıcı bir park şeklinde düzenlenmesi kararlaştırılmıştır. Singapur Festivali'nin Güneydoğu Asya için bir örnek olması beklenmektedir.

Japonya'daki Osaka Expo 90 Uluslararası Bahçe Festivali şehir merkezinden 7 km uzaklıkta 140 hektarlık bir alan üzerine kurulmuştur. 1941 yılında bir park olarak düzenlenmiş olan daha sonra bir dolgu sahası olarak kullanılmış, önce şehrin çöpleri daha sonra da şehrin metro inşaatından çıkan kazı toprağı buraya depolanmıştır. 1970 yılında park için yeni bir plan yapıp çalışmalar başlamış, 1985'te ise bu alanın Expo 90 için kullanılmasına karar verilmiştir. Osaka'daki festivali 20 milyon kişinin izleyeceği öngörülmüştü, festival sonrasında hedefe erişildiği hatta bunun aşıldığı bildirilmiştir.

Hollanda'da 10 senede bir yapılmakta olan Uluslararası Hortikültür Festivali "Floriade" diye anılmaktadır. Rotterdam ve Amsterdam'dan sonra bu ülkedeki en son festival "Floriade 92" adı altında Hague-Zostermeer'de yapılmıştır. Bu festival için başvuran bu kentler arasından yapılan seçimle festivalin bu kentte yapılması 1986 senesinde kararlaştırılmıştır.

A.B.D.'de benzer türde ilk festival olan "Ameriflora 92" Amerika kıtasının keşfinin 500. yılı kutlamaları nedeniyle Columbus, Ohio'da düzenlenmiştir. Bu festivalin maliyetinin yaklaşık 96 milyon \$ olduğu bildirilmektedir.

TASARIM KRİTERLERİ

Son zamanlardaki gelişmeler bahçe festivallerinin

düzenlenme amaçlarının yalnızca bozulmuş doğal yapıyı onarma ya da canlandırma olmadığını göstermektedir. 1979 Bonn örneğinde esas amaç kamu binalarının, etrafındaki yeşil alanlara doğru gelişmesinin önüne geçilmesiydi. 1975 Mannheim örneğinde ise hemen bitişiğindeki yüksek yoğunluktaki yapılaşmaya bir akıcı vazifesi görebilmesi böylesine bir düzenlemenin esas işlevi şeklinde düşünülmüştür.

Düzenlemeler arasında benzer özellikler oldukça fazladır. Çoğu çok geniş alanlar kaplamakta, hatta bir kısmı tek bir alan yerine iki hata daha çok alanda bile yer alabilmektedir (Stuttgart 1961, Karlsruhe 1967, Mannheim 1975, Bonn 1979). Böylesine bir düzenlemenin daha ilgi çekici bulunduğu ve evsahibi kentlilerce daha çok ziyaret edildiği gözlemlenmiştir.

Düzenlemelerin pek çoğunda düz arazilerde ilginçlik sağlamak ve mekansal özellikler açısından yapay engeller ve tepeler oluşturma yoluna gidilmiştir. Su ögesine hem işlevsel hem de estetik özellikleri nedeniyle hem her düzenlemede yer verilmiştir. İngiltere'de yağışlı iklim nedeniyle hoş karşılanmayan çeşme ve fıskiyeler Almanya'daki düzenlemelerin vazgeçilmez öğeleri olmuşlardır.

Ziyaretçilerin festival sahası içindeki pek çok değişik biçimde düzenlenmektedir. Zaman zaman bu konuda çok ilginç örnekler de rastlanabilmektedir. Mannheim'da her iki alanı birbirine bağlayan tek raylı sistem ya da Mannheim ve Karlsruhe'de su üstünde seyreden ve hareket mekanizması su altında gizli tenteli tekneler gibi.

Festivallerde yapılan yapılar genellikle pavyonlar, lokantalar, kafeler, idare binaları ve sosyal binalardır. Bu yapıların çoğu yarışmalar sonucu elde edilen projelere uygun olarak yapılmaktadırlar. Bunların bir kısmı festival sonrasında kaldırılmakta bir kısmı ise kalıcı olarak düzenlenip ya aynı işlevine devam etmekte ya da yeni bir işlev üstlenmektedir. Almanya'daki festivallerin en çok akılda kalan yapılarından biri Frei Otto'nun 1955 Kassel'deki küçük germe tentesiydi. bu sistem daha sonraları daha büyük ölçülerde hemen bütün festivallerde tekrarlanır oldu (Mannheim'daki çok amaçlı salonun örtüsü gibi).

SONUÇ

Başarılı bir bahçe festivali için iyi bir peyzaj planlanmasının şart olduğunda herkes birleşmektedir. Uzun vadeli planlama olmadan yapılacak bir düzenleme dejenere olmaya ve boş sirk alanlarına dönüşmeye mahkumdur denilmektedir. Liverpool ve Stoke'daki başarısızlığın hem planlama için yeterli zamanın olmayışından ve hem de festival sonrası alanın nasıl kullanılacağına pek bilinmemesinden kaynaklandığı ifade edilmektedir. Doğaya kazandırılmaya çalışılan zarar görmüş alanların festival alanları olarak seçilmesi ve başarısızlığı körüklemiştir. İngiltere'de yönetim festivallerin geleceği ile ilgili bir araştırma başlatmış ve çevre ilgililerinden bu konuda bir rapor istemiştir. Hazırlanan raporda festivallerin hortikültür sahasında istenen hareketliliği sağlayamadığı belirtilmekte ve yeni yapılacak bu tür düzenlemelerde çok problemler alanların seçilmemesi önerilmektedir. Festivallerin geleceği için 1992 Ebbw Vale'de yapılan sonuncusunun değerlendirilmesi beklenmektedir.

İçinde bazı peyzaj mimarlarının da bulunduğu bir kesim her ne kadar Ebbw Vale'in son olmasını istese de festivallerden vazgeçilmes diye bir şeyin sözkonusu olmayacağı açıktır. Ancak yapılan yanlışlardan ders

alınması, hataların tekrarlanmaması ve bu şartlar altında önümüzdeki on yıl boyunca bu konuda yönetimden destek beklenmemesi gerektiği belirtilmektedir. İngiltere’de festivallerin başarısızlığının bir diğer nedeni bunlarla ilgili kararlarda ticari, politik ve idari değerlendirmelerin ağır basması peyzajla ilgili hususların çok gerilerde kalmasıdır. Yaşanan kaosu, insiyatifin tasarımcılardan başkalarına kaymış olmasından kaynaklandığı belirtilmektedir. Bütün bu tartışmalardan sonra şimdi gözler bundan sonra yapılacak festivallere dikilmiştir. 1996 için festival yeri olarak Londra’nın doğu yakası ilk akla gelenlerdendir. Bu yerin gelecekteki bir uluslararası festival için büyük olanaklar sağladığı ifade edilmekte ancak öncekiler gibi bir başarısızlığın yaşanmaması için daha uzun zaman ve daha iyi bir planlama gerektiği belirtilmektedir. İngiltere’de ve diğer ülkelerde yapılan örneklerin iyi ve kötü yanlarının iyice irdelenmesi ile ancak 1996’da yapılacak bir Londra Uluslararası Bahçe Festivali’nin kalıcı, faydalı ve kentsel çevreye katkı niteliğinde olabileceği ifade edilmektedir.

İngiltere’de yapılan festivallerde yaşanan şanssızlığa karşılık diğer ülkelerde yapılan hemen bütün benzeri düzenlemeler genelde başarılı olmuş, yapıldığı ülke, kent ve insanına önemli katkılar sağlamıştır. Almanya ve Japonya bu konuda en başarılı örnekler olarak gösterilebilir. Almanya örneğinde iyi ve ciddi planlama ve hazırlıklara yaklaşık on sene öncesinden başlanması başarıya en büyük etken olarak gösterilmektedir. Öyle ki, festivallere talep olup da seçilemeyen küçük kentler kendi aralarında birleşip daha küçük çapta düzenlemeler (Landesgartenschau) yapmaya başlamışlar ve bunda büyük başarı sağlamışlardır.

Gerek ulusal ve gerekse uluslararası ölçekte yapılmakta olan bahçe festivallerinin ilgili meslek sahiplerine, izleyicilere ve yapıldığı ülke ya da kente büyük katkılar ve olanaklar sağladığı bilinmektedir. Bunlar;

-Peyzaj mesleğinin sanat ve bilim yanının hortikültürel özelliklerle birleştiği bir ortam yaratmak,

-Peyzaj mimarlığı mesleğini topluma ve potansiyel müşterilere tanıtmaya olanak sağlama,

-Ev sahipliğini üstlenen kente yeni yapılar, yollar, köprüler, parklar, vb. kazandırmak,

-Oluşturduğu yarışma ortamı sayesinde yeni fikirlerin doğuşuna, sergilenen her türlü malzemenin standartlarında bir gelişmeye neden olmak,

-Bir heyecan, iyimserlik ve güven hissi oluşturmak, yatırımların büyük ölçüde artmasına neden olmak,

şeklinde sıralanabilir.

Sağladığı katkılar düşünüldüğünde yurdumuzda da benzer şekilde ve ölçüde ulusal ve uluslararası festivaller düzenlenmesi er ya da geç bir gün gündeme gelecektir. Ancak olanakları ve bu konudaki deneyimleri bizden çok fazla olan ülkelerin bile bu tür organizasyonlarda yanlıya düşebildikleri, başarısızlıkla yüzyüze gelebildikleri hiç hatırdan çıkarılmadan bu tür bir girişim kesinlikle aceleye getirilmeden iyi bir ekip ve planlama ile yürütülmelidir.

KAYNAKÇA

Beaumont, Rodney and Loon, Peter van. "Tropical Splendour: Singapore 1989". Landscape Design, June 1987.

Baremam, Peter. "Bundesgartenschau: A Guide to the Federal German Garden Exhibitions". Landscape Design, April 1986.

Caas, Richard. "Political Playgrounds". Landscape Design, June 1987

Copeland, David. "Go Ahead Gateshead". Landscape Design, May 1989.

Donovan, Geraldine. "The Japanese Way". Landscape Design, May 1989.

Hansjakob, Gottfried and Howcorft, Heidi. "Garden Shows - The German Experience". Landscape Design, February 1982.

Holden, Peter and Turner, Tom. "Looking Forward: London IGF 1996". Landscape Design, June 1987.

Howcroft, Tom and Heidi. "International Garten Ausstellung: '83 Munich". Landscape Design, August 1983.

Landscape Design Ed. "The Chelsea Flower Show". Landscape Design, August 1962.

"The Past, Present and the Future of Festivals". Landscape Design, March 1991.

"A Living Laboratory". Landscape Design, May 1993.

Porter, Jane. "The Future of Festivals". Landscape Design, July/August 1990.

Ruijter, Michiel den. "Functional Festivity: Dutch Floriade 1992". Landscape Design, June 1987.

Theokas, Andrew. "More Than A Theme Park". Landscape Design, July/August 1992.

Turner, Tom. "Garden Festivals: Grounds for Improvement." Landscape Design, June 1987.

İSTANBUL'DAKİ KAFE - SERALAR

NURCIHAN ERGÜLEĞİ / Yük. Peyzaj Mimarı

*Ilıman iklim bitkilerinin korunduğu seralar,
bazen tarihi bir mekanda, bazen de bir kuru,
bir park içinde karşımıza çıkar;
bizlere huzurlu ve sakin bir kafe ortamı sunarlar.*

Yeşilini ve tarihi kişiliğini. her geçen gün bir beton kulenin yükselmesiyle; mimari estetikten yoksun yapıların mantar gibi türemesiyle yitiren kentimizde, doğal taş yollarımız ve Arnavut kaldırımlarımızı da yirminci yüzyılın harikası asfalt ile gömmekteyiz.

Bu grileşmeye tanık olup bundan dolayı içlerinde bir sızı duyanlar için ise, İstanbul'da hâlâ sığınacak birkaç tarihi mekan ve kuru mevcut.

Korular, bahçeleri kısmen korunmuş kasrlar ve saray kompleksleri içinde yer alan tarihi seralar ile günümüzde inşa edilen pembe ve yeşil seralar yılın dört mevsiminde kafe ve restaurant olarak hizmet vermektedir.

Cam yapıların ilk örneklerini Dolmabahçe Sarayı'nda görebiliyoruz. Beşiktaş'tan Dolmabahçe yönüne giderken solda Dolmabahçe Sarayı'nın ikinci katında zarif cam işlemleri ile minik bir cam yapı dikkatimizi çeker. Bu minik serada Osmanlı İmparatorluğu döneminde, bir yandan ılıman iklim bitkilerinin korunduğu, bir yandan da dönemin padişahının kahvesini içerken nöbet değiştiren ve talim yapan askerlerini buradan izlediği söylenmektedir.

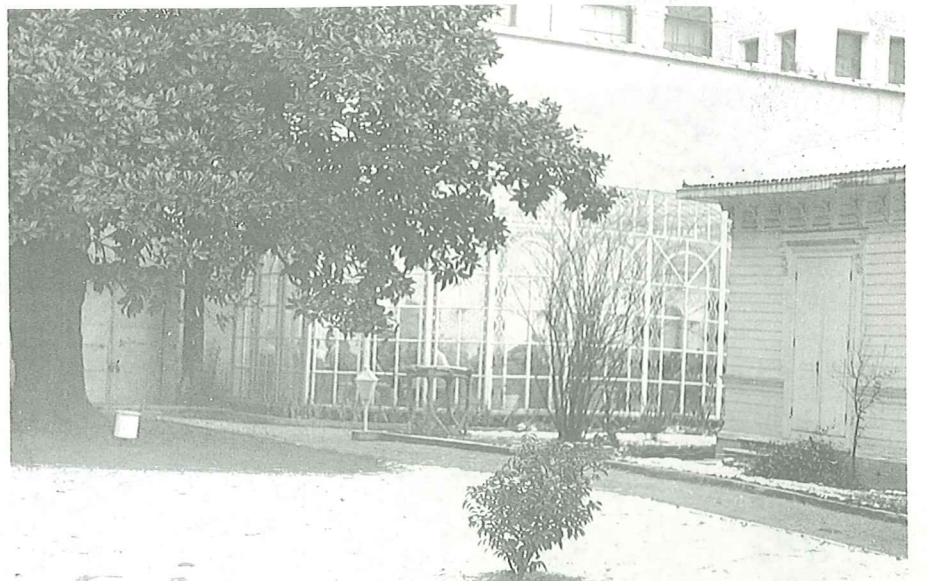
Dolmabahçe Sarayı Veliht Dairesi'nin bahçesinde yer alan iki seradan biri günümüzde Resim ve Heykel Müzesi'nin kafesi olarak kullanılmaktadır. 1843 - 1856 yılları arasında Dolmabahçe Sarayı ile birlikte inşa edilen sera daha sonra yıkılmış, 1985 - 1986 yıllarında varolan temeller üzerine yeniden inşa edilmiştir. Bahçenin kuytu bir köşesinde yer alan sera ışıklandırması ve beyaz boyalı iskeleti ile çekici bir görünüme sahiptir. Demir konstrüksiyon seranın camları pembe ve mor vitraylı; yer döşemesinde beyaz mermer, duvarlarda ise beyaz mermerin yanında ayna da kullanılmıştır. Masa ve sandalyeler döküm demirden yapılmıştır. Seranın içinde bir havuz ile su içi ve kıyası bitkilerinin yanı sıra bir de Citrus limon (Limon) bulunmaktadır. Kışları fazla ısıtılamamasına, yazları da fazla sıcak olup ancak havuz çevresinde oturulabilmesine rağmen tarihi karaktere sahip ortamlarda bulunmaktan hoşlanan

kişilere hizmet vermektedir.

Levent'ten İstinye yönüne giderken sağda, eski Maslak Askeri Hastanesi'nin yanında yer alan Maslak Kasrı'nın içindeki seranın, Padişah II. Mahmut tarafından 1879 yılında yaptırıldığı sanılıyor. 1982 - 1983 yıllarında restore edilen sera, kafe olarak çok keyifli bir yer iken Osmanlı İmparatorluğu döneminde kalma Cypas ve Camellia'ların sigara dumanında olumsuz etkilenmeleri nedeniyle bu kullanım kaldırılmıştır. Şimdi bir bütün oluşturduğu restoranta veya Kasrı'ya gelen ziyaretçilerin gezmesin ve görmesine hizmet etmektedir.

Yakut ve zümrüt görünümleri ile Yıldız Korusu'na değer katan Pembe ve Yeşil Seralar Turing kurumu tarafından kafe hizmeti vermek amacıyla inşa edilen ilk kafe - seralardır.

1982 yılında inşa edilen Pembe sera yaklaşık 125 m² alana yayılıp eliptik formdadır. 84 kişiye hizmet kapasitesinde olan seranın içinde dekoratif bir çini soba bulunmaktadır. Dekorasyonunda kullanılan pembe mer-

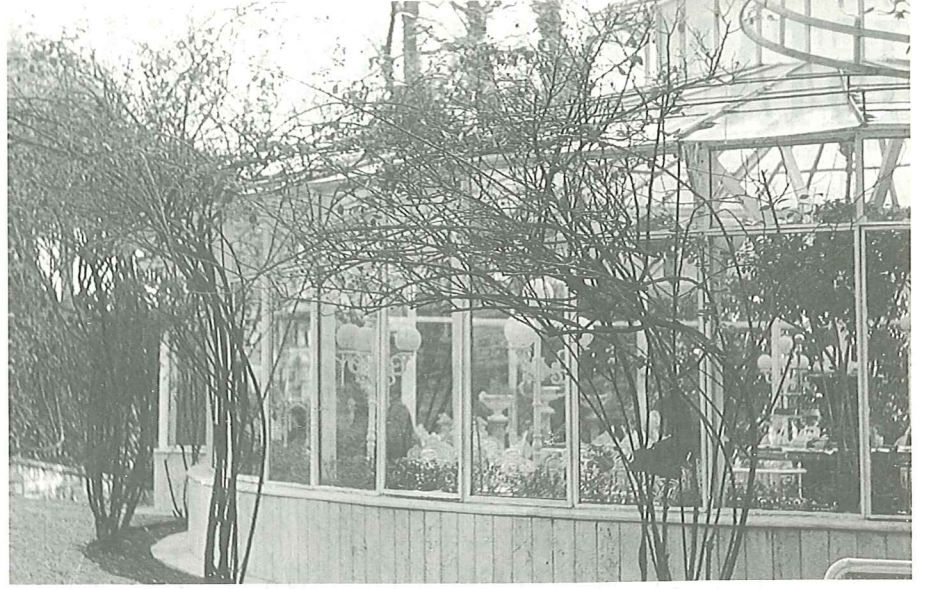
Dolmabahçe Sarayı'nın bir ünitesi olan bu tarihi sera şimdi Resim ve Heykel Müzesi'nin bahçesinde kafe olarak hizmet veriyor.

mer, pembe tonlarında aydınlatma elemanları ve mor zebrinalar ile hoş bir mekan yaratılmıştır. Bitkilerin beton saksılara ve askı ile tavana yerleştirildiği serada İstanbul'da çok ender rastladığımız Bougainvillea glabra girişteki yerinden adeta "hoşgeldiniz" demektedir.

Pembe Sera'dan bir yıl sonra inşa edilen Yeşil Sera iki kademeli olup yaklaşık 225 m² alana sahip ve 100 kişiye hizmet verebilecek kapasitededir. Cam ve demir konstrüksiyondan yapılan seranın üst kademesinin çatısı konik, alt kademenin çatısı yuvarlak beşiktir. Eskiden de varolan küçük bir yapı; çatısı ile sera içinde korunarak, servis binası olarak kullanılmaktadır. Katı yakıtlı çini soba ile ısıtmaya çalışılan sera, ana binadan uzak olduğu için hizmet sorununa sahiptir ve yıl içinde kısa bir süre açıktır. Yeşil Sera adı yer döşemesinde, masalarda ve dış cephesinde yeşil renk kullanılması nedeniyle verilmiştir. Bitkiler alt kademede beton yastıklarda köşelerde ve iki kademeyi birbirine bağlayan merdivenin yanında kullanılmıştır.

Yıldız Teknik Üniversitesi, Yıldız Kampüsü içinde yer alan yaklaşık 144 m² alana sahip, beşik çatılı, dikdörtgen formu, demir ve cam konstrüksiyonu ile tam bir üretim serası görünümünde olan Kış Bahçesi öğrenci kafeteryası olarak kullanılmaktadır. Merkezi sisteme bağlı radyatörler ile ısıtılan sera tüm yıl yoğun olarak kullanılmaktadır.

Böylesine severek kullanılan mevcut kafe - seralara, gelecekte, büyük ölçekli rekreatif yeşil alan tasarımları ve mevcut yeşil alanların iyileştirilmesi çalışmalarında; daha modern, estetik ve doğa ile uyumlu yenilerinin de katılacağını umuyorum.

Pembe Sera, Yıldız Korusu'na gelenleri dış görüntüsüyle de etkiliyor ve içeri davet ediyor.

Pembe Sera'da çatının merkezine koyu pembe bir aydınlatma yerleştirilmiştir. Benzer aydınlatma elemanları çatının farklı noktalarında da yinelenmiş ve seranın rengiyle de uyum sağlayan mor zebrinalar ile beraber kullanılmıştır.

Yeşil Sera'nın özen gösterilerek tasarlanmış girişi ve konik çatılı üst kısmı görülmüştür.

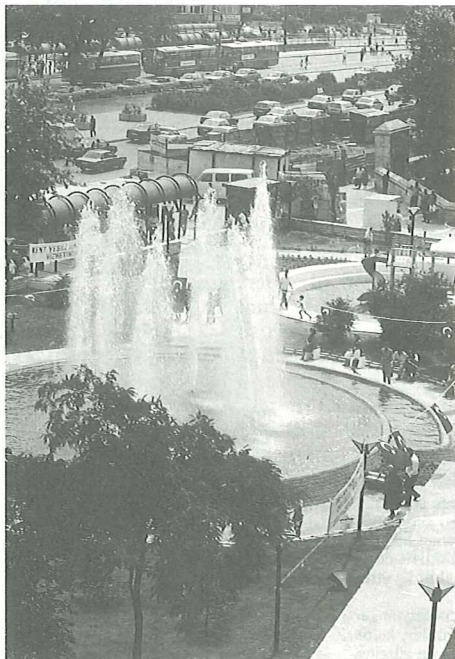
MURATPAŞA PARKI

ZEKİYE SAĞIR / Peyzaj Mimarı
ALİ RIZA SAĞIR / Peyzaj Mimarı

Fatih ilçesi sınırları içerisinde yer alan Vatan Caddesi aksı üzerindeki son yeşil alanın planlamadan uygulama aşamasına kadar olan çalışmaları özetleyecek olursak;

Alan 4000 m² olup Fatih Belediyesi adına kayıtlıdır. Vatan Caddesi mevzi imar planında açık ve yeşil alan olarak 216 pafta 2101 ada 5-6-73 parsel sayılı yerler belirtilmiştir. Alan 1980'li yıllarda yeşil alan olarak düzenlenmiş fakat Kuzey Haliç Kolektör çalışmaları nedeniyle tahrip edildiğinden ortaya son derece kötü bir tablo çıkararak araçların otoparkı haline gelmiştir.

Tarihi doku (Muratpaşa Camii) etkileme sahasında kaldığından ayrı bir önem kazanmaktadır.

Alanın peyzaj planlamasına Şubat 1992 tarihinde başlanarak şu ilkelere dikkat edilmiştir.

- Mevcut bitki örtüsü,
- Tarihi doku

etkileşimi,

- Vatan Caddesi'nin yoğun yaya ve taşıt sirkülasyonu, cadde tarafında yer alan otobüs durakları,
- Alanı çevreleyen yapıların çoğunluğu semt bazındaki rekreatif kriterler

Belirtilen kriterlerin analiziyle oluşturulan peyzaj projesinde mevcut bitkileri hamamıyla korunmuştur. Tarihi doku etkileşimi nedeniyle yollar sade tutularak taraklı beyaz mozaik yapılmıştır. Alanın kotlarında fazla bir değişiklik yapılmadan mevcut topografyaya uygun düzenleme getirilmiş genelde yatay düzlem üzerinde yer alan formlar havuzun görsel etkileriyle vertikal hale getirilmiş bitkilerle desteklenmiştir. Oluşturulan çocuk oyun alanı güvenlik ve mekan yaratma çabası

nedeniyle mevcut düzlem çizgisinin altına inilmiştir.

Yoğun taşıt sirkülasyonuna az da olsa cevap verebilecek 30 araçlık otopark yapılarak Vatan Cad. ile Millet Cad. akslarını birleştiren yaya yolu düzenlemesi yapılmıştır.

Düzenlemede yer alan tesisler

- 50 tonluk su deposu
- 200 m²'lik havuz
- 170 m²'lik çocuk oyun alanı
- 375 m²'lik açık otopark
- 600 m²'lik yaya yolu
- 2655 m²'lik yeşil alan

Uygulama sonucunda peyzaj elektrik ve sulama projesinde yer alan tüm detaylar alana aplan edilerek 5 aylık süre içerisinde park düzenlenerek hizmete açılmıştır.

Melih AŞIK

Orman

Peyzaj Mimarisi Derneği'nin geçen haftaki toplantısında söz alan

Profesör **Yalçın Memluk** konuşmasında Atatürk Orman Çiftliği'ni Paris'teki Boulogne Ormanları'na dönüştür-

me projesine değinerek dedi ki:

- Atatürk Orman Çiftliği uygulaması, Türkiye'nin dünyaya örnek verdiği dünyanın örnek aldığı bir örnektir. Dünyanın örnek aldığı bir ormanı başka bir ormana dönüştüremezsiniz. Atatürk Orman Çiftliği, Türkiye'nin 1925 yılı koşullarında, doğa koşullarının acımasız olduğu bir ortamda meydana getirilmiştir. Atatürk Orman Çiftliği 8'inci yılda gerçekleştirildiği üretim ile dünyaya bir kent çiftliği'nin nasıl olması gerektiğini öğretmiştir. İsrail Devleti'nin kent çiftlikleri dünyaya örnek olarak gösterilir. 1947 yılında kurulan İsrail Devleti kent çiftliklerini Atatürk Orman Çiftliğinden esinlenerek kurmuştur. 1925 yılında kurulmuş olan bu çiftlik şu anda dünyada tarımda ön planda olan Kanada'ya, Avustralya'ya damızlık arpa, buğday ihracatı etmiştir. Önce biz bunları öğreneelim, bunları özümleyelim... Nasıl kurulmuş, neleri hedeflemiş, ve sonradan neden unutturulmuş ya da unutturulmak isteniyor... Bunların üzerinde duralım...

OTTAWA FESTIVALS

FESTIVAL CANADIEN DES TULIPES

FESTIVAL FRANÇO-ONTARIEN

FESTIVAL INTERNATIONAL DE JAZZ D'OTTAWA

FESTIVAL DE MONTGOLFIERES... DE GATINEAU

Canadian Tulip Festival
Festival canadien des tulipes
May 18 - May 23, 1994 Du 18 au 23 Mai 1994

TELEKS

Peyzajcılar İstanbul'da

ODALAŞMA çalışmalarını sürdüren Peyzaj Mimarisi Derneği'nin üst düzey yöneticileri İstanbul'da dün bir araya geldi. Toplantıda, Türkiye Mimar ve Mühendis Odaları Birliği'nde yer alınması için neler yapılabileceği tartışıldı.

BAŞYAZI

MİMARLIĞIN MİMARLARI OLACAK MI?

Meslek odaları ile birliğin son iki yıldır sağdığı çelişkiler kuruluşları yapılarına ikiliğinden geliyor. 6235 (1303, 66-85 KHK) birliği oluşturuyor. Neyin birliği? Mimar üh. Odalarının birliği. Ancak Odalar lan doğuyor. Halen de doğmakta. u izinli bir doğum. Mimar ve Mühendis inün birleştiği meslekler önce yakın dası (ki baştan buraya kaydolunuyor.) TMMOB Genel Kurulundan kuruluş zorunda. Tekstil Müh. Odası yıllarca icadelesi verdi. Peyzaj mimarları dası içindeler. Orman Mühendisleri, İnş. Müh.

Nurdoğan ÖZKAYA
Genel Başkan

Çevre Mahkemeleri geliyor

■ ÇEVRE Bakanı Rıza Akçal, yalnızca çevre suçlarına bakmakla görevli "Çevre Mahkemeleri" oluşturulacağını açıkladı. Akçal, çevrenin öneminin artmasıyla birlikte çevreye karşı suç kavramının da geliştiğini belirterek, bu türden suçlara bakacak Çevre Mahkemelerinin kurulmasının zorunlu olduğunu söyledi.

Fatih yemyeşil olacak

Fatih'te, her alanın yeşilleneceğini belirten Başkan Yusuf Günaydın, ilçede, kişi başına yeşil alan miktarının 4 buçuk yılda, 1.75 redden, 6 metrekareye çıkarıldığını söyledi. C Fevziye ve Akdeniz Caddesi üzerindeki 200 rege, menekşe saksıları yerleştirdiklerini söyledi.

Çiçek bakıcılığında da para kazanmak mümkün

Her türlü girişimde bulunmak ve bu girişim sayesinde para kazanmak mümkün. Yeter ki yapılan her iş ciddi olarak ele alınsin. İşte akla pek gelmeyecek bir konu: Çiçek bakıcılığı. Evet yanlış duymadınız. Şirketlerde ve konutlarda bulunan bitkilere bakarak, yetiştirerek, başlangıçta ise ekerek para kazanan iki genç kardeş müteşebbis.

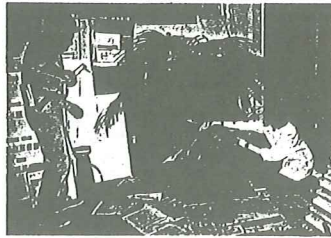
Abla Süreyya Temircan mimar, kardeş Kadriye Temircan ise biyolog. Kurdukları Midop Mimarlık şirketinin amacı ise çiçek yetiştirme ve bakımıyla ilgili hizmet vermek. Geçen yıl kurulan bu şirketin kuruluş ve amacını 22 yaşındaki Kadriye Temircan'dan öğreniyoruz.

Böyle alışılmadık bir işe nasıl karar verdiniz? Mesleğinizle ilgili mi?

Temircan: Aslında mesleğimizle ilgili. Bu işi yaparken proje aşamasında ablanın mesleği ön plana çıkarıyor. Yetiştirme aşamasında ise benim. Çünkü biyoloji okurken ben botaniji seçtim ve bu konuda eğitim aldım. Türkiye için pek bilinen bir konu olmasa da çiçekçiler biraz farklı yönüyle bu işi yapıyorlar. Yeni yeni birkaç da firma var. Yurtdışında ise bu iş çok yaygın.

Neler yaptığımızı anlatır mısınız? Temircan: Dış mekanlarda peyzaj, onarım gibi var olan yerin iyileştirilmesi için bitkilendirme ve bakım yapıyoruz. İnşaat halinde iken alıp tümüyle biz yönlendiriyoruz ya da iç mekanlarda çalış-

yoruz. O zaman mekana göre doğru bitkinin doğru yerde ve estetik olarak durmasından, yeterli ve doğru bakımına kadar her şeyiyle ilgileniyoruz. Yani yalnız bakım değil, saksı seçiminden, bitkinin estetik ve sağlıklı açısından nerede duracağına, bahçenin düzenlemesine kadar her konuyla ilgileniyoruz.

Bakım nasıl oluyor?

Temircan: Bu konu için müşterilerimize 3 alternatif sunuyoruz. Birincisinde sulama, ilaçlama, budama gibi bitki ile ilgili her işlem bize ait oluyor. Bu bir işyeri ise orada çalışanlara yalnızca bitkileri seyretmek düşüyor. Haftada 2, ayda 8 kez ziyaret ediyoruz. İkinci seçenekte ise denetleyici vazifesini görüyoruz. Böyle bir çalışmada sulama işini müşterimiz kendisi yapıyor. Biz ise 15 günde bir uğrayıp budama ve gübreleme işini yapıyoruz.

Son alternatif ise bahçeler için söz konusu. Sulama onlara veya bize ait olabiliyor. Biz bitki türüne göre ayda ortalama 8 kez ziyaret ederek her türlü işlemi yapıyoruz.

Kaç müşteriniz var? Fiyatlarınız nedir?

Temircan: Şimdilik 7 işyerimiz, 2 de şantiye çalışmamız var. Fiyatlar bitki sayısı ve cinsine göre ayrı ayrı belirleniyor. 10-15 bitkinin bakımı için aylık 1.5-2 milyon lira ödeme gerekiyor. Öte yandan çiçek ve saksılar bizden olmak üzere bir mekânın bitkilendirmesi için ise fiyatlar çok daha değişken. Tek odadaki bakım maliyeti 7 milyon olabileceği gibi bu fiyat 3-5 odaya da dağılabiliyor. Kısaca 5 milyona da 100-200 milyon liraya da olabiliyor.

Böyle bir iş kurmanın maliyeti nedir?

Temircan: Şu anda kaç paraya mal olur bilmiyorum ama biz geçen yıl 30-40 milyon harcadık.

Hedefleriniz nedir?

Temircan: Öncelikle ekibi genişletmek istiyorum. Sonra da ithalat yaparak şu anda gerçekleştiremediğimiz konulara girmek niyetindeyim. Örneğin şu anda bizdeki ürünler çatıların gümlendirilmesi için yeterli değil. Ama yurtdışında yapıyoruz. Biz de bu tür şeyler yapmak istiyoruz. Bunun dışında sera kurarak, kendi üretimimizi gerçekleştireceğiz. O zaman istenen fakat cevap veremediğimiz bitkileri de yetiştirebiliriz veya ithal-ihraç etmemiz mümkün olacak.

Ayrıca bitki kiralama olayını gerçekleştirebiliriz. Düğünler, konferanslar sırasında çevrenin güzelleştirilmesi için canlı çiçek kiralamak, o dönem içinde bakımını üstlenmek de hedeflerimiz arasında.

Bahçe turları

Bir İngiliz turizm firması, geleneksel tatil ve gezi anlayışını altüst etti. Çünkü Boxwood Tours adındaki bu firmaya, İngiltere'den Cote d'Azur'a kadar pek çok yerde "Bahçe Turları" düzenliyor. Binbir çiçek ve yapıldıkları zamanın kültürüyle yoğrulmuş hepsi seçme bahçelerin gezildiği 6 günlük paket turların fiyatları 6 milyon liradan başlıyor.

ODALAŞMA SÜRECİNDE PEYZAJ MİMARLIĞI DİSİPLİNİN GENİŞLETİLMİŞ İSTANBUL BÖLGE TOPLANTISI BASIN BİLDİRİSİ

Endüstri devrimi ile birlikte hızlı ve yoğun kentleşme olgusu; kent fiziksel yapısının açık ve yeşil alanlar yönünden yeniden yapılanmasını zorunlu kılmıştır. 'PARK' kavramı bu zorunlulukta doğmuş ve günümüze kadar da bir çözüm önerisi olarak gelmiştir. 21. yüzyıl başında artık insanların mega ket koşullarında yaşamaya başlamaları daha kapsamlı bir ÇEVREyi gündeme getirmiştir.

1972 Stockholm Birleşmiş Milletler Çevre Konferansı ile başlayan Çevre koruma, bakım ve onarım çalışmaları, bu konuda bütün dünyanın gündeminde çevreyi korumayı ve insanların yararına yeni çevreler sunmayı amaçlayan politikalar üretmektedir. Bu, mevcut doğal çevrenin korunması, onarımı ve yeniden düzenlenmesi biçiminde yeni meslek disiplinlerinin doğup gelişmesine, konunun daha bilimsel yaklaşımlarla ele alınmasını dayatmıştır.

Endüstriyel Devrimle birlikte gelişmiş ülkelerde bu zorunluluktan dolayı bir meslek haline gelen Peyzaj Mimarlığı disiplininin ülkemizde ortaya çıkışı ve kendisini hissettirmesi Stockholm Konferansı'nın yapıldığı yıllara rastlar.

İlk defa A.Ü.Z.F. yapısında bölüm olarak faaliyet gösteren bu disiplin; daha sonra Ege, Çukurova ve son olarak da İstanbul, Karadeniz Teknik ve Bilkent Üniversitelerinde açılan bölümlerle eğitimini sürdürmektedir.

1990 yılına kadar akademik eğitimini sürdürdüğü halde mesleki ünvanını alamayan PEYZAJ MİMARLIĞI disiplini, 1990 yılında diplomasına kavuşmuş ve akademik ortamda diploma bazında meslek ünvanını almıştır.

Çevrenin bütün dünyada giderek daha çok önem kazandığı, çevre bilincinin bütün insanlık tarafından daha çok algılandığı bu süreçte, ülkemizde bu olgu beklendiği gibi gelişmemektedir. Buna rağmen ilgili meslek disiplinleri yasal örgütlülük içinde ortaya çıkmakta, ülke açısından çok yararlı çalışmalarda bulunmaktadır.

Bu anlayış ve kararlılık içerisinde PEYZAJ MİMARLIĞI 25 yılı aşkın süreden beri 'Peyzaj Mimarları Derneği' adı altında meslek disiplinlerini tanıtmaya, ülkesel çevre sorunları konularında çözümler üretmeye çalışmışlar ve bunu gerçekleştirmişlerdir.

Demokratikleşmenin ve çağdaş toplum olmanın yoğun tartışıldığı günümüzde; mesleki yasal örgütlülüğü T.M.M.O.B. içerisinde ODA biçiminde gerçekleşmesi gereken Peyzaj Mimarlığı bundan yoksundur. Bunun bilincinde olan Peyzaj Mimarları Derneği bu bünyede yer alabilmek amacıyla 1992 yılında T.M.M.O.B. Genel Kurulu'na başvurmuştur. Konuyu ele alan Genel Kurul, odalaşma sürecinin ve Oda Deneyimliliğinin kazanması için Z.M.O.'da yer alınmasına ve bir sonraki Genel Kurul'da Peyzaj Mimarlığının Odalaşmasının gündeme alınmasına karar vermiştir.

Her yıl değişik üniversitelerin toplam 7 bölümden; yaklaşık 200 Peyzaj Mimarının diploma aldığı ve ülkenin çevresel sorunları için katkıda bulunmaya hazır ve meslek disiplini ordusunun mesleki alanda etken olabilmesi bu disiplinin odalaşması kamu ve özel sektör yapılanmasında kurumsallaşmasıyla olanaklıdır. Bu noktadan hareketle Peyzaj Mimarları Derneği geniş bir platformda konuyu tartışabilmek ve gündemde tutabilmek amacıyla İstanbul Şube organizasyonu ile 25 Eylül 1993 Cumartesi günü saat 13.00'de Beyoğlu Tarık Zafer Tunaya Kültür Merkezi'nde toplantı yapmayı, kamuoyuna sorunları götürerek destek sağlamayı ve ülkemizin yaşanabilir çağdaş bir düzeye gelmesi için kendi mesleği açısından yaptıkları ve yapabileceklerini ortaya koymayı bir görev bilmektedir.

Saygılarımızla...

PEYZAJ MİMARLARI DERNEĞİ

İstanbul Büyükşehir Belediye Başkanı Prof. Dr. Nurettin Sözen'in 1 Aralık 1993 tarihinde **Ottawa Lale Armağan Töreni** ve **Malak Karşlı Fotoğraf Sergisi'nin** açılışında yaptığı konuşmanın metnidir.

Sayın Büyükelçi, Sayın Kanada Lale Festivali ve Doğa Müzesi Temsilcileri, Sayın Konuklar,

2600 yıllık bir dünya kenti olan İstanbul, son yıllarda değişen evrensel politik dengeler sonucunda bölgesinde farklı bir konum ve ağırlık kazandı. Yeniden Avrupa'nın ve Ortadoğu'nun odak noktası olmaya yöneldi. Kimliğini oluşturan çokkültürlülüğün ve hoşgörünün çağdaş öğeler olması, İstanbul'u uluslararası planda öne çıkardı.

Bu dinamikleri dikkate alan yerel yönetimimiz, 1989'dan bu yana uluslar ve ülkeler arasındaki yakınlaşmayı kentlerarası ilişkilerle gerçekleştirmektedir. Dünya barışını halklar arasındaki karşılıklı anlayışla gerçekleştirme sürecini başlatmıştır.

Bu düşünceyle, belediye başkanlarının görüş alışverişi yaptığı **EURODIALOGUE** platformu ve yerel yönetimlere yeni görüş açıları sağlamakta olan **Dünya Yerel Yönetim ve Demokrasi Akademisi'nin** kurulmasına öncülük etmiştir.

Aynı inançla, işbirliği anlaşmaları imzaladığımız 14 kardeş dünya kenti ile belirli projeler bağlamında ikili çalışmalar yaptık. Somut sonuçlar elde ettik. Kanada'dan Toronto ile çöp imhası ve yönetimi konusunda yaptığımız çalışma bunlardan biridir.

Bugün burada düzenlediğimiz tören, yukarıda ana çizgilerini açıkladığım felsefenin Ottawa yerel yönetimi ile paylaşılarak yaşama geçirilen bir örneğidir.

Başlangıcından bu yana bir kültür başkenti olan İstanbul, yalnız resim, müzik, mimarlık gibi alanlarda yapıtlar vermedi. Birçok çevresel kültür öğesiyle de insan yaşamına renk akatan zenginlikler üretti. Bahçe düzenlemesi ve çiçeklerin kullanımı bu kültürlerden biridir. Lale ise en önemli öğelerinden birini oluşturur. Öyle önemlidir ki, Türk tarihinin bir dönemine adını vermiştir. İstanbul'a özgü güzelliğin simgesi olmuştur. Bugün hala birçok kurum ve kuruluşun ambleminde yer almaktadır. Giderek, Büyükşehir Belediyemiz lalenin İstanbul için taşıdığı anlamı her yıl Mayıs ayında düzenlediği geleneksel Lale Festivali ile vurgulamaktadır.

Ottawa'da düzenlenen Kanada Lale Festivali'ne bu yıl İstanbul Büyükşehir Belediyesi 3 bin lale soğanı armağan ederek katkıda bulundu. **Kanada Lale Festivali** ise **Lalenin Anavatanı Türkiye'ye Saygı** düzenlemesi çerçevesinde İstanbul kentine bugün burada lale soğanları armağan edecek. Böylece iki kentin ilişkilerinde olumlu bir adım daha atılmış olacak.

Bu tören nedeniyle bir de sergi açıyoruz. Ottawa'da yaşayan Kanada'lı fotoğrafçı **Malak Karşlı**'nın fotoğraflarından oluşan bu serginin dost bir kentten sıcak izlenimler ve sanatsal esintiler getireceğini umuyorum. Bugüne dek ticari alışverişle sınırlı bulunan Türk - Kanada ilişkilerine bir kültür boyutu da katacağımı düşünüyorum.

1993 yılında başlayan İstanbul-Ottawa ilişkilerinin yakın bir gelecekte bir kardeş kent anlaşmasıyla noktalanması, her iki kentin de çıkarına bir gelişme olacaktır. İki seçkin kentimizin yapmakta olduğu ve yapacağı tüm ortak çalışmaların halklarımıza, demokrasiye, katılımcılığa ve dünya barışına katkıda bulunması dileğiyle sözlerime son veriyor, hepinize saygılar sunuyorum.

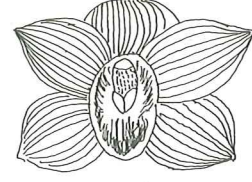
PEYZAJ MİMARLIĞI

NADİDE AYHAN
Peyzaj Mimarı

&

NIHAN AYBAR
Peyzaj Mimarı

Akarsu Cad. Gündüz Apt. No: 33/3 Cihangir - İstanbul
Tel: (0212) 245 45 17

Orkide Floriade

Mehmet Sait Şensöz

ÜRETİM, İHRACAT, İTHALAT'ta
ÖNCÜ ve TEK İSİM

Büro : Abide-i Hürriyet Cad. No: 69 Şişli - İstanbul
Tel: (212) 232 07 25 - 232 51 17 Fax0 (212) 231 13 51
Merkez : Abide-i Hürriyet Cad. No: 102/104 D. 5 Şişli - İstanbul
Tel: (212) 247 28 29
Toptan Satış: Acıbadem Sarayardı cad. Alkan İşhanı Zemin Kat İstanbul
Tel: (212) 325 41 63

laden

peyzaj & çiçekçilik

- Peyzaj proje ve uygulama
- İç ve dış mekan düzenlemesi
 - Süs ve salon bitkileri
 - Çelenk
 - Sepet
 - Aranjman

Poyracık Sok. No: 37/1-A Nişantaşı - İstanbul
Tel: (212) 240 26 08

BAHÇE
PEYZAJ MİMARLIĞI

Zeynep Tülin Özgen
Peyzaj Mimarı

Pehlivan Sok. Park 1 Apt. D. 17 Gayrettepe-İstanbul
Tel: (0212) 266 36 25 - 274 60 56

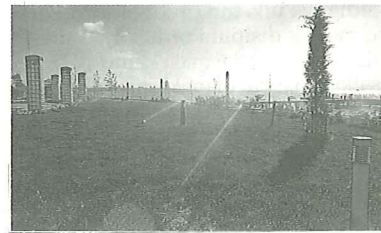
ECOPLAN

Nalan Uğurpakkın

Dr. Esat Işık Cad. No: 105/107 Palmiye Apt. Daire: 9 Kadıköy-İST.
Tel: (216) 336 74 21

OTOMATİK SULAMADA ÖNCÜ İSİM...

BORSU
PLASTİK TİCARET ve SANAYİ LTD. ŞTİ.

- Bahçe, tarla, sera sulama sistemleri proje ve uygulaması
- PVC içme suyu şebekeleri
- PVC pis ve temiz su boruları
- PVC-PP-PE fittingsler

- PE tank ve polyester tank
- Asit vanaları
- Yüzme havuzu malzemeleri

Mithatpaşa Cad. No: 133 Ümraniye - İstanbul
Tel: (216) 316 76 72 - 316 99 90 - 316 99 91 Fax: (216) 316 76 72

94
FİYAT KATALOĞU

GARDEN

16-20 MART/MARCH 1994

TUREKSPO
ULUSLARARASI FUARCILIK

ULUSLARARASI ÇİÇEKÇİLİK, BAHÇECİLİK, SERACILIK VE ÇEVRE TASARIMI FUARI
INTERNATIONAL HORTICULTURAL & ENVIRONMENTAL DESIGNING FAIR

ŞEHZADE BURHANETTİN EFENDİ YALISI

(ERBİLGİN YALISI)

ESİN KILINÇ / Peyzaj Mimarı

... Doğal güzellikler ve tarihi eserleri birlikte düşündüğümüzde, sanıyorum yeryüzünde, sayılabilecek birkaç yerden biri de İstanbul ve tabii ki Boğaziçi'dir. Boğaziçi denildiğinde ise elbette dantel gibi işlenmiş yalılarımız akla gelecektir...

İnsanoğlu bugünü yaşarken daima geleceği yönelik planlar geliştirerek daha iyiye, güzele doğru adım atmak çabasındadır. Ancak zaman zaman geçmişe dönmek, o zamanlarda yaşamak ya da o günleri hayal etmek sanıyorum hepimizin başından geçmiştir. Özellikle durmaksızın kirlettiğimiz, tahrip ettiğimiz, doğal güzelliklerimiz ve ne yazık ki tüm gecikmelere rağmen korumaya çalıştığımız tarihi eserlerimiz, bize geçmişteki mekanlarımızı hatırlatan, hatta özlem uyandıran değerlerimizdir.

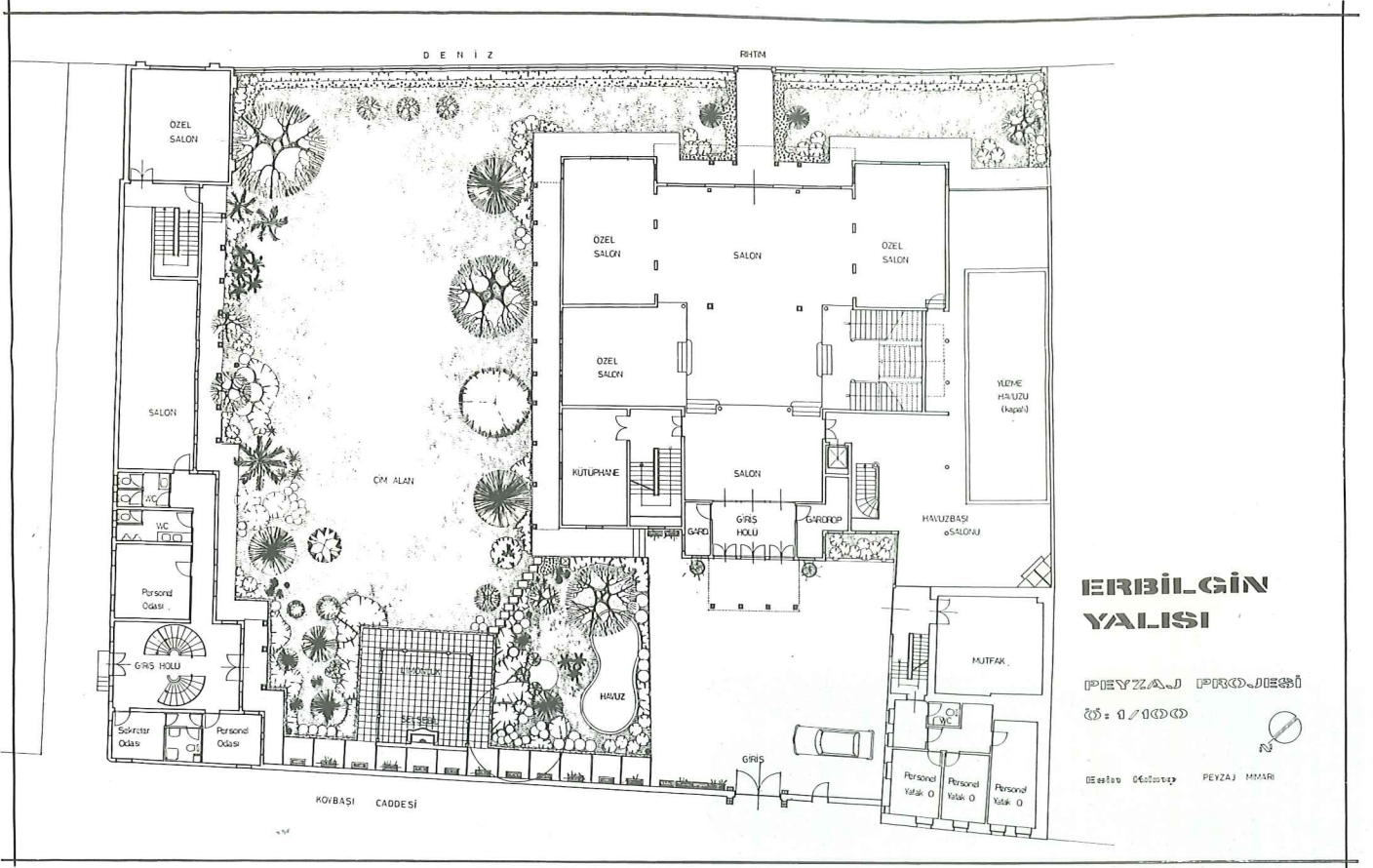
Doğal güzellikler ve tarihi eserleri birlikte düşündüğümüzde, sanıyorum yeryüzünde, sayılabilecek birkaç yerden biri de İstanbul ve tabii ki Boğaziçi'dir. Boğaziçi denildiğinde ise elbette dantel gibi işlenmiş yalılarımız akla gelecektir. Yalılarımızın olmadığı bir Boğaziçi hiç düşündünüz mü? Her halde çok sıradan olurdu değil mi? Yanan yakılan ve yok edilenlere rağmen, eğer koruyabilmişsek, bu yalılardan bazıları, geçmişin güzelliğini tadını almış olan müteşebbislerimiz tarafından restore edilerek günümüze kazandırılabilir. Sizlere bunlardan yani şanslı olan eserlerimizden bir tanesinden söz etmek istiyorum.

Bu yalı Boğaziçi'nde Rumeli yakasında Yeniköy'de bulunan Erbilgin Yalısı'dır. İlk olarak 1785 yılında saatçı Hacı Panayot Efendi, 1887 yılında ise zamanın Dışişleri Bakanı Mahmut Münir Paşa'ya tescil edilmiştir. Kanaatimizce bugünkü yalı Münir Paşa tarafından yaptırılmıştır. Daha sonra 1911 yılında Şehzade Mehmet Burhanettin Efendi'ye satılmış ve tarafından onarılmıştır. 1923 yılında ise Mısırlı Ferik Reşit Hüsnü Paşazade Ahmet İhsan Beye satılmış daha sonra da 1984 yılında Sani Müfit Erbilgin - Vural Erbilgin tarafından alınmıştır. 1985 - 1991 yılları arasında 1. derece tarihi eser statüsünde mimar Hüsrev Tayla tarafından pro-

jelendirilip restore edilmiştir. Yalı dış hatları ile Ampir karakteri taşımakla birlikte Burhanettin Efendi zamanında ki büyük onarım sonrasında Eklektik özelliğe bürünmüştür. Ayrıca yine dış cephede 20. yy. başlarının moda üslubu Arnuvo-Jugen stilin etkileri görülmektedir. İç süslemeler de kanımızca bu onarımda tümüyle yenilenmiş ve kartonpiyer Barok süsleme tavan ve duvarlara hakim olmuştur. Saray ve yalılarımızda görülen Barok süslemeler genellikle çok renkli bir görünüşte iken Burhanettin Efendi yalısının süslemeleri Viyana saraylarında görülen beyaz ve altın varakın ikili etkisi ile zengin ve değişik bir özellik kazanmıştır.

Erbilgin Yalısı'nın Köybaşı Caddesi'nin her iki yanında yer alan arsası, toplam 6400 m²'dir. Yalının bulunduğu arsa üzerinde bir ara bina, bir selamlık, bir de müştemilat bulunmaktadır. Toplam inşaat alanı 3150

m²'dir. Deniz tarafında yukarıda söz edilen binalar, setli bahçelerde ise binalara ek olarak daha çok bahçe mimarisi ile ilgili kalıntılar bulunmaktadır. Bu bahçe elemanlarından özellikle su ile ilgili olanlar daha az tahrip olmuş durumdadır. Öncelikle I. sette yer alan Serdap Kasrı; su tesisatı ve sıvalarındaki dökülmeler dışında yapı olarak karakterini muhafaza eder haldedir. Mermer sel-sebil, çanakları ve gül sepetinden oluşan tacı dışında sağlam bir durumdadır. Ayrıca II. sete çıkan çift kollu merdivenlerin tonozlu girişindeki rustik sel-sebil ve yine rustik çerçeveli kakma çakıl taş basamaklı merdivenler korunmuş haldedir. III. sette yer alan rustik köşe sel-sebili de aynı derecede korunmuş durumdadır.

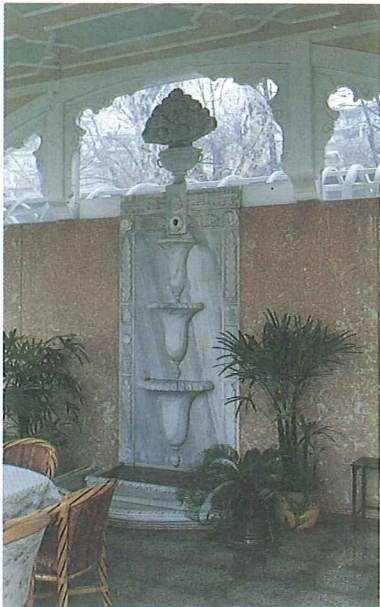
Bitki örtüsü ise; kanaatimizce Şehzade Mehmet Burhanettin Efendi döneminden kalma, I. sette oldukça yaşlı at kestanesinden oluşan ve denize dik bir alle ve soliter

halde büyük bir ceviz ağacı. III. sette ise denize paralel sadece kökleri kalmış çınar ağaçlarından oluşan bir alle izi ve set duvarları üzerlerinde yer alan oldukça yaşlı mor salkım örnekleri bulunmaktadır. Yalı bahçesinde ise boğazda çok az örneğine rastlanan 5'li chamerops hummudis. İki adet büyük manolya ve bir adet palmiye yer almaktadır.

1985-1991 yılları arasında yapılan restorasyondan sonra Bahçe'de ayrıca ele alınmış ve birkaç-kez

düzenlenmişti. En son haliyle fotoğraflarda görüldüğü üzere ana bitkilere ek olarak, daha çok boğazın karakteristiğine uygun nadide bitkilerle bezenmiştir. Ancak yalı bahçesindeki düzenlemede set üzerindeki bahçelerde görebildiğimiz örneklerle benzer, karakteristik bahçe elemanları pek yer alamamıştır. Orijinal kalıntılardan sadece mermer sel-sebil aşağıya taşınmıştır. Bu da devrin mimarisine uygun olarak bahçede inşa edilmiş limonluk içerisinde tacı ve çanakları onararak değerlendirilebilmiştir. Ayrıca bahçede yapılan mini süs havuzunun suyu devri-daim ile sel-sebile verilecek şekilde düşünülmüş ve uygulanmıştır. Tüm bu düzenlemeler sırasında özellikle burada yaşayan ev halkının istekleri ve günümüzün koşulları ile tarihi mekanın özelliği bir arada değerlendirilmeye çalışılmıştır. Ancak yalının yapımından günümüze kadar geçen süre içerisinde, bahçeye ait fazla bir kalıntının olmaması ve bahçenin o günkü durumunu gösterir belgelerin bulunmaması, devrin özelliklerini tümüyle taşıyan bir bahçe yapılmasını ne yazık ki engellemiştir. Ayrıca halen yaşanan bir yer olması, buradaki gereksinimlere azami cevap verebilecek bir nitelikte düzenleme yapılmasını zorlayıcı bir faktör olmuştur.

Tarif edilecek olursa, daha çok ortada geniş bir çim alan, bahçeye hakim bir limonluk ve içerisinde tarihi bir sel-sebil, limonluk yanında bir süs havuzu ve tabii ki çeşitli bitki düzenlemeleri yapılmıştır diyebiliriz. Düzenlemede kullanılan bitkilerin çoğu yalı bahçelerinde sıkça rastladığımız şimşir bordürler, taflanlar, porsuklar, güller, oya ağaçları, mazılar, manolya, palmiye, süs servileri, ladin, göknar gibi türlerin yanı sıra günümüzde sık kullandığımız Aroucaria sp, Cyc, Pittosporum sp, Rhododendron sp. vb. gibi bitkilerden ibarettir. Ayrıca özellikle Osmanlı bahçe mimarisinde ve hatta her türlü geleneksel süslemelerimizde görebildiğimiz, özellikle renkleri ve kokularıyla etkili, sümbül, lale, nergis, sardunya, menekşe gibi mevsimlik türler, gerek bahçede, gerekse çeşitli çiçekliklerde değerlendirilerek kul-

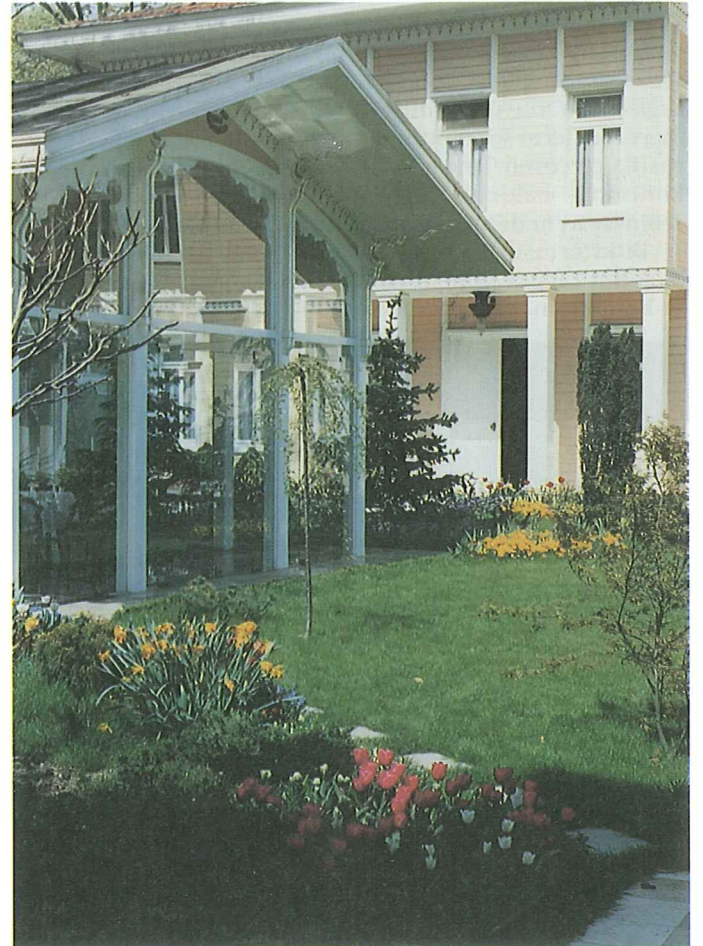

... Yalı dış hatları ile Ampir karakteri taşımakla birlikte Burhanettin Efendi zamanında ki büyük onarım sonrasında Eklektik özelliğe bürünmüştür. Ayrıca yine dış cephede 20. yy. başlarının moda üslubu Arnuvo-Jugen stilin etkileri görülmektedir. İç süslemeler de kanımızca bu onarımda tümüyle yenilenmiş ve kartonpiyer Barok süsleme tavan ve duvarlara hakim olmuştur. Saray ve yalılarımızda görülen Barok süslemeler genellikle çok renkli bir görünüşte iken Burhanettin Efendi yalısının süslemeleri Viyana saraylarında görülen beyaz ve altın varakın ikili etkisi ile zengin ve değişik bir özellik kazanmıştır...

lanılmışlardır. Bitkilerin özellikle çiçeklerin renk ve kokularıyla yarattıkları böyle bir ortam, yaşayanları kentin ve çevrenin koşullarından uzaklaştırıp pırıl pırıl bir mekan oluşturabilmektedir. Ayrıca yalının çatısında düzenlenen bir sera ile hem bahçenin mevsimlik çiçekleri hem de iç mekan bitkilerinin bakımı ve yetiştirilmesi sağlanmaktadır. Bu sera yaklaşık 250m², ısıtmalı ve ihtiyacı karşılayabilecek özelliklere sahip olmasının yanı sıra özellikle kışın çok cazip bir oturma yeridir.

Set üzerinde yer alan teras bahçeleri, çeşitli kalıntıların bulunması nedeniyle biraz daha tarihi nitelikleri kapsayan bir biçimde önümüzdeki günlerde düzenlenecektir. Burası ile ilgili çalışmalar henüz proje safhasındadır. Restorasyon işlemi bittikten sonra aslına uygun olarak oluşturacağımız setli bahçeler sanıyorum geçmişteki güzelliklerimizi, eserlerimizi yaşattığımız, köklerimizi bulduğumuz mekanlar olarak günümüze kazandırılacaktır.

Burada önemli olan; çevremizde yaşanabilir güzel ve özenli mekanlar oluştururken, aynı zamanda, kültür varlıklarımızı korumak ve bir bütün olarak günümüze kazandırabilmektedir. Bahçenin yaşayan bir eleman olduğu düşünülürse, geçmişten günümüze kalan örnekleri bulmak elbetteki çok zordur. Bu düzenlemede de kanunca en büyük eksiklik, böyle bir kalıntının ne yazık ki bulunamamasıdır. Ancak bu, hiçbir zaman restore edilen bir tarihi eserin çevresini herhangi bir yer gibi düşünmek için neden olmamalıdır. Bu çalışmamla yüreğimde duyduğum ve sizlere sunmak istediğim en güzel duygum, nerede olursa olsun, geçmişe ait olan izleri gözardı etmeyip minicik bir örneği kalsa dahi, herşeyiyle, bahçesiyle, limonluğuyla, cumbasıyla, sardunyası, lalesi, sümbülüyle mutlaka koruyalım ve restore edip yaşatalım. Yaşatalım ki gelecek nesiller geçmişlerini görüp, yarına umutla bakabilsinler...

DOKAP

Turan Emeksiz sokak No:1
Gaziosmanpaşa 06700 ANKARA
Tel: (4) 468 55 76
Fax: (4) 468 55 81

Güvercin sokak 33
1.Levend-İSTANBUL
Tel:(1) 264 12 96,264 05 98,264 32 98
Fax:(1) 270 17 43

Çevre Elemanları Üretir. Çevre Üretir.

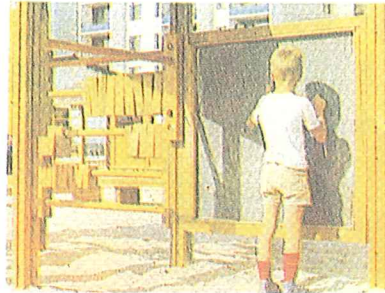

DOKAP Oyun Alanları üretir. Oyun alanları için Oyun Elemanları üretir. Çocukların sonsuz enerjilerini yönlendiren hayal güçlerini ve yaratıcılıklarını çeşitli oyun imkanları ile zenginleştiren, temel malzemesi ahşap olan OYUN SİSTEMLERİ üretir.

Rölyef döşeme plağı, hafif veya ağır yaya trafiğinin olduğu bütün açık alanlarda, yürüme alanları, kaldırımlarda, bina önlerinde, renk ve desen zenginliğinin verdiği sonsuz estetik imkanlarla kullanılan bir döşeme plağıdır.

Aydınlatma elemanları direğinden lambasına, tesisatından aksesuarına başlıbaşına bir tasarım konusu olan önemli bir Kent Mobilyasıdır.

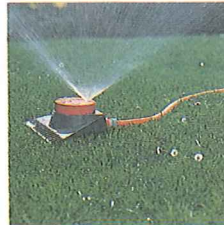
DOKAP Beton Parke, döşemelerde uygulama kolaylığı kenar-köşe bağlantıları, desen zenginliği yanısıra ağır yük taşıma özelliği ile de, ağır-hafif yaya ve araç trafiğinin olduğu sokak, cadde ve meydanların döşeme malzemesi ihtiyacına büyük katkıda bulunmaktadır.

Çok çeşitli uygulamalara müsait olan DOKAP 'u-elemanı' her şekilde kullanılabilirliği ile muhtelif fonksiyonlara cevap veren, kullanma zenginliği olan bir Kent Mobilyasıdır.

BULVAR İNŞAAT
Taahhüt ve Ticaret A.Ş.

İnkılap Cad. No: 8 Aksaray - İstanbul
Tel: (212) 587 82 81 - 587 82 58 - 587 88 18

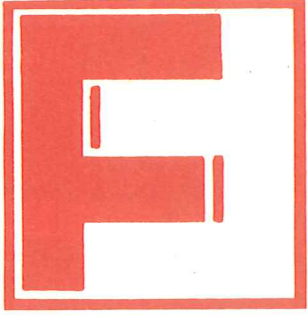
 GARDENA®

ile

*Bahçeler Daha Güzel,
Daha Sağlıklı*

Jüt Sanayi ve İthalat A.Ş.

Mahmutbey Köy Yolu, Fabrikalar Yolu,
Taşocakları Mevkii 34550 Güneşli - İstanbul
Tel: (212) 515 49 80 (4 hat) Fax: (212) 550 75 33

FORSTAŞ

FORS BETON SANAYİ VE TİCARET A.Ş.

KİLİTLİ BETON PARKE ELEMANLARI

Beton parke elemanlarımız;

- ✓ Cadde, sokak ve kaldırımlarda,
- ✓ Otopark, park ve meydanlarda,
- ✓ Liman, gar ve terminallerde,
- ✓ Toplu konut, tatil köyü ve sayfiyelerde,
- ✓ Üniversite, kampüs ve okul bahçelerinde,
- ✓ Sanayi siteleri, fabrikalarda,
- ✓ Müstakil işyerlerinde,
- ✓ Açık ve kapalı sahalarda, her mevsim, çok az bir işgücü ile büyük alanlara kısa zamanda döşenir ve kullanılır hale getirilir.

Yenimahalle, Sezgin Caddesi No:30 Kartal 81530 / İSTANBUL
Tel: (0216) 374 35 24 - 389 17 07 / Fax: (0216) 374 58 78

ŞİARIMIZ; Mukavemet, Zerafet ve Hizmettir.

**efor
yapı**

LİMİTED ŞİRKETİ

Ankara Altın Park

Ankara Altın Park

- * KAYA BAHÇELERİ...
- * KAYALARDAN FİŞKİRAN KAYNAK SULARI...
- * HAVUZ, ÇEŞME, KASKAT, YALAK VE SAVAKLAR...
- * OTOMATİK YAĞMURLAMA SULAMA SİSTEMLERİ...
- * HAVUZ FİSKİYE SİSTEMLERİ VE MÜZİKLİ, DANSLI SU OYUNLARI...

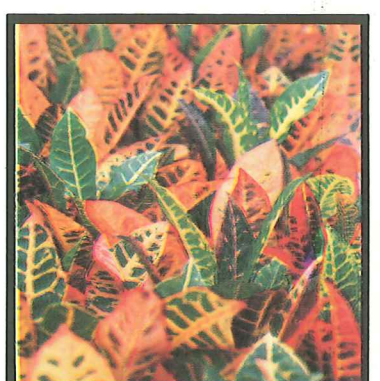
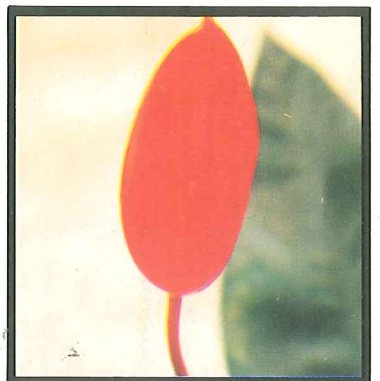
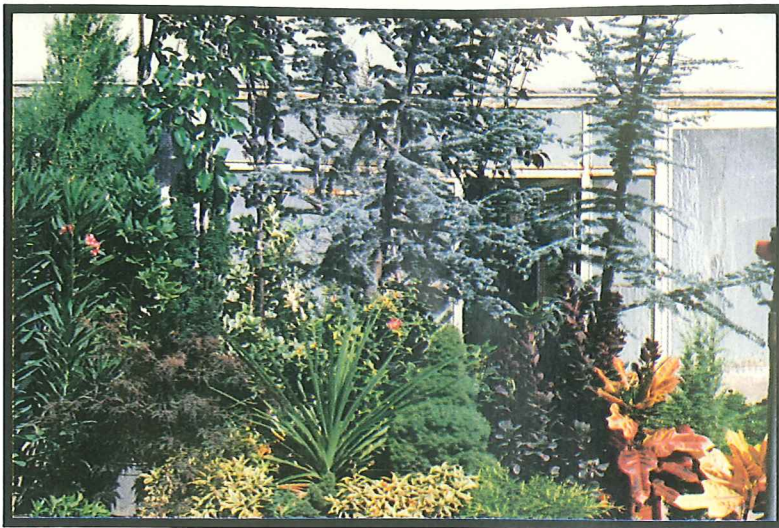
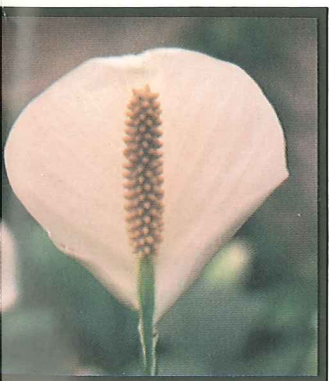
Adapazarı Belediye Sarayı

Adapazarı Belediye Sarayı

EFOR YAPI İNŞAAT SANAYİİ PAZARLAMA VE TİCARET LİMİTED ŞİRKETİ
İNŞAAT - MERMER - GRANİT - OTOMATİK YAĞMURLAMA - SULAMA SİSTEMLERİ - HAVUZ - FİSKİYE
AYDINLATMA SİSTEMLERİ - MÜZİKLİ /DANSLI / IŞIKLI SU OYUNLARI

Şemsettin Günaltay Caddesi 176-17 Erenköy-İstanbul Telefon-Fax: 360 46 91

GÜZELİ TANIMLAMAYA DAVETLİSİNİZ

AKASYA
ZİRAAT İNŞAAT ve İÇ DİŞ TİC. LTD. ŞTİ
Seyitnizam Caddesi No: 192 Zeytinburnu-İSTANBUL
Tel: 582 60 77 - 547 69 67 Fax: 582 31 50

BİZE DANIŞMADAN PROJENİZE BAŞLAMAYIN.

ÖZEL NİTELİKLER

- * Sonsuz varyasyon
- * Sınırsız renk kombinasyonu
- * Genişletilebilir modüler sistem
- * Verimlilik
- * Ergonomik tasarım
- * Anti korozyon özelliği
- * Can güvenliği
- * Çeşitli duyarlı malzeme seçimi

TEKNİK BİLGİLER

- * Geniş platformlar
- * Sağlam konstrüksiyon
- * Monoblok kelepçe
- * Çok merkezi kilit sistemi
- * CTP kaydıraklar
- * Transparan pano
- * Destek ve koruma çubukları
- * Amerikan ARC merdivenler

T.D.R. PEYZAJ ELEMANLARI ARAŞTIRMA, GELİŞTİRME VE UYGULAMA MERKEZİ

DANIŞMA TELEFONU : 0-216-3485358